

אנשי קודש

צניעות האשה והנהגות
מו"ר הרב חיים רבי שליט"א

- [דיני צניעות מ"א סעיפים](#)
- [הנהגות טובות כ"ט סעיפים](#)
- [תוספת הנהגות טובות מ"ז סעיפים](#)
- [דרשות בעניני צניעות](#)
- [הלבוש וההנהגה בהתאם להלכה](#)
- [תכשיטים מסוג אחר](#)
- [איך מוצאים את האשה הנכונה](#)
- [עצה טובה לבני הזוג](#)
- [דברי הגאון רבי שריה דבליצקי שליט"א בהסכמה לספר מקיץ נרדמים](#)
- [היופי מושג רוחני!](#)
- [איש ואשה שזכו](#)
- [הנהגות חשובות לבית היהודי בין בעל ואשה](#)
- [ענין השדוכין](#)
- [חזוק בעניני צניעות](#)
- [תיקון בימי השובבי"ם](#)
- [מודעה שהתפרסמה](#)
- [הלכות פסו אמונים מבני אדם \(תהלים יב, ב\)](#)

דיני צניעות מ"א סעיפים

א. גדר הצניעות באשה הוא שתשמר עצמה בצניעות גדולה עד כמה שאפשר שלא יראו אותה בני אדם ולא ישמעו קולה. מפני שכל דבר שיכול לגרם לגרוי של יצר הרע הן בבגוד הן בדבור ואפלו בהליכה, הרי שהיא מצווה להסתירו ולנהג בצניעות שלא להכשיל בני אדם בעברה. שהרי אמרו חז"ל: (ברכות סא.) "כל המסתכל באצבע קטנה של אשה אף על פי שיש בו תורה ומצוות כמשה רבנו לא ינקה מדינה של גיהנום". ולכן כתוב בתורה על יוסף הצדיק (בראשית לט, יב) "וינס ויצא החוצה" שבכדי להשמר צריך לברח ממקום עברה, אחרת הוא בסכנה גדולה. וזו הנהגה חשובה

תמיד וכן האשה מצווה להסתיר עצמה כמה שאפשר ולהתפלל שלא תכשיל אנשים חס ושלום כמו שהתפללה אותה אשה (סוטה כב:) יהי רצון שלא יכשלו בי בני אדם. שהשבח הגדול ביותר לאשה הוא הצניעות.

ב. אסור לאשה ללכת ברחוב בגלוי שעררה חס ושלום. מפני שיש בזה גרוי של יצר הרע שהרי זה מושך את העין, ואסורו מן התורה (כתובות עב.), ומבאר בזהר הקדוש, שכל הברכה וההצלחה של הבעל בפרנסה, הכל בזכות כסוי הראש של אשתו. ובזכות זה אפשר לזכות לבנים צדיקים. כמו שאמרה קמחית: (יומא מז.) "מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי". ולדעת הזהר הקדוש גם בבית צריכה האשה ללכת עם כסוי ראש אף שמעקר הדין מתר. ויתכן לפעמים שאפלו בחורה רוקה אסורה בגלוי ראש, באפן שמפזרת את שערותיה על גופה וכתפיה, שהרי זה מושך את העין, והוא אסור חמור אפלו לרוקות (שו"ת שבט הלוי). אבל רוקות שהולכות בשער אסוף בגומי וכיוצא בזה, מתרות בגלוי שערן. ורק בשעת התפלה והברכות צריכות הן לכסות את ראשן אף שהן רוקות, מפני שאסור להזכיר שם שמים בראש מגלה (שו"ת יביע אמר חלק ו).

ג. דעת רבנו הגדול מרן הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א. לאסור בהחלט לאשה פאה נכרית. והוא מחמיר בזה מאד מאד ואפלו בפאה קצרה וכל שכן פאה ארכה ומסלסלת וכיוצא בזה שזה ממש תועבה רחמנא לצלן. וכן דעת החזון איש והסטייפלר והרב מבריסק זצוק"ל לאסור בהחלט פאה נכרית. והוסיפו שיש בזה ריח של אסור דאורייתא. ואותן הנשים המהדרות בכל דבר שיהיה השגחת הבד"צ למהדרין מן המהדרין, כיצד אינן מהדרות בכסוי ראשן שיהיה למהדרין ובפרט שיש אוסרים מן התורה. ועוד, מכיון שהדור שלנו פרוץ, והרבה מכשולים יש בזה בעוונותינו הרבים, גם המתירים בעבר, יודו שאסור בהחלט. ומי שאשתו מתעקשת מאד בענין כסוי ראש, יעשה שאלת חכם ויקבל הנהגה ועצה טובה כיצד להתנהג. ויש להמנע מלשמע הרצאות מנשים החובשות פאה נכרית, רחמנא לצלן.

ד. בגדים שקופים אסור לאשה ללבש כי יש בזה גרוי של יצר הרע (ברכות כה:) וכן גרבים שקופות לא מועילות, והרי זה "שוק באשה ערוה" (שו"ת יביע אמר חלק ו). ולכן גם צריכה אשה ללבש בגד נוסף (הנקרא תחתית) מתחת לשמלה להרבות בחזוק הצניעות. ואין ללבש תחתית לבנה מתחת לשמלה שחרה, שהרי זה בולמ ומגרה יצר הרע. וכל שכן שלא ללבש בגדים שנעשו על ידי סריגה וכיוצא בזה שיש בהם חשש פריצות חס ושלום.

ה. השמלה צריכה להגיע עד אחרי הברכים ולמטה, שגם בזמן ישיבתה תהיה צניעות רבה, וכל שכן שלא תלך בחצאית צרה או שסע וכו' וכו' רחמנא לצלן.

ו. לא תשב האשה רגל על רגל, שהרי זה חסר צניעות. וכן לא תתכופף להרים חפץ מן הקרקע אלא תשב ותרים. וראיה מרות המואביה, שאמר עליה בעז (רות ב, ה) "למי הנערה הזאת" ופרש רש"י, שראה בה מדת הצניעות שאספה שבלים, עומדים מעומד ושוכבים מיושב, כדי שלא תשחה. ומכאן למדנו גם שלא תרוץ האשה ברחוב כיון שגורמת שיביטו בה. ועל אחת כמה וכמה שלא תכנס בין גברים. לפעמים יש ברחוב שמחת תורה או לוויה חס ושלוש ונכנסת האשה בין הגברים, ומאחר שחוששת מצניעות היא רצה ממש בין הגברים והרי זו קלקלה יותר, שגם נכנסה בין הגברים וגם רצה ברחוב.

ז. שרוולי חלצתה צריכים לכסות זרועותיה עד אחרי המרפק. ואם זרועותיה מגלות הרי זו דרך פריצות. וכן שרוולים רחבים מדי אינם דרך צניעות (שו"ת יביע אמר חלק ו). ויש הנוהגות לכסות את כל ארך היד עד קרוב לפסת היד (עין בבא קמא מח.), ובזכות זה זוכות לבנים צדיקים.

ח. הבגד סמוך לצואר יהיה סגור באפן שלא יתגלה הגוף למטה. והסימן הוא שיהיה סגור עד שתי העצמות שבצדי הצואר. ומהערף עד החליה הראשונה שבחומ השדרה.

ט. לא תנעל האשה נעלי התעמלות ברחוב, מפני שהן משוות לה מראה רחובי וקליל (הרב בר שלום שליט"א).

י. אסור לאשה ללבש שמלות אדמות או משנות המושכות לב להסתכל בה, וכן בקשוטים ושאר בגדים לא תתבלט למשך העין. וכן לא תלבש בגד הדוק לגוף שמבליט האברים. לכן החלצה צריכה להיות קלושה ורחבה שלא תבליט עצמה. וזו הסבה שאמותינו הקדושות היו לובשות בגד עליון מעיל או של וכיוצא בזה מטעמי צניעות שלא להבליט האיברים (עין ברכות י:). ועוד, קול באשה ערוה. על כן לא תזמר האשה בפני אנשים שישמעו שירתה אף שיש מתירים באפן שלא מכיר את קולה כגון על ידי קלטת וכיוצא בזה. ואם מרגיש השומע שזה משפיע עליו ועל ידי זה בא לידי גרוי של יצר הרע, אסור בכל אפן. ובכלל צריך האדם להרגיל עצמו בהנהגה טובה שעליה נאמר (רש"י דברים יד, כא) "קדש עצמך במתר לך". ולשמע בבית רק קלטות שירים של גברים ולא של נשים, ורק שירי קדש ולא שירי לכלוך ותועבה חס ושלוש. ויש להוסיף שאסור גם לשמע שירים מפסוקים של שיר השירים. מפני ששיר השירים הוא קדש קדשים שכתב אותו שלמה המלך ברוח הקדש, והפסוקים בתורת משל על אהבת הקדוש ברוך הוא לעם ישראל. ואותם האנשים ששרים שירים מפסוקים של שיר השירים וכונתם לתועבה וגרוי יצר הרע, פשוט וברור שאסור לשמע שירים אלו. ומאחר שפסקו חז"ל "קול באשה ערוה", יש ללמד מכאן שצריכה האשה להשתדל מאד לא לדבר בקול רם וזה מדרכי הצניעות של בת ישראל. גם יש להזהר, שלא להשתמש במלים של הרחוב שיש בהם נבלות פה וגם מראה על קלות הדעת. למשל: במקום לומר

המסבה היתה "משגעת", "מטריפה" ו"כמעט התעלפתי מהשירים היפים", עדיף לומר המסבה היתה "נהדרת" וכלם "נהנו" שם מאד.

יא. אסור גמור לאשה ללחץ יד לגבר. ואין שום התר בדבר. גם אם גורם עלבון או בושה כשמסרבת, יש להסביר להם בעדינות שדבר זה אסור על פי דעת תורתנו הקדושה (ספר "עוד יוסף חי"), ומרן החזון איש פסק על זה "יהרג ואל יעבר". ואפלו רב גדול המברך אשה לא ישים ידו על ראשה אלא באויר וזה מדרכי הצניעות והקדשה (טהרת הבית סוף סימן א).

יב. אשה צנועה אינה מתחברת ואינה משוחחת ומרבה בדבור עם אנשים זרים. ולא תחשב שעל ידי רב שיחה תשפיע עליהם לחזר למוטב, כי אין זה דרך התורה הקדושה שתצא אשה להשפיע על אנשים. מכאן למדים, שאסור לבעלות תשובה להתוכח עם שכנות וחברות בנושא יהדות, מפני שזה לא מתאים לכל אחת וצריך הוראת חכם כיצד להתנהג. ההנהגה הטובה היא לכוון אותם להרצאה חשובה ולמדרשיה טובה ששם יקבלו תורה ויראת שמים.

יג. בנסיעה במונית וכיוצא בזה, דרך צניעות היא שאינה יושבת ליד הנהג, כי אם בספסל האחורי. וכן יש לאשה להמנע מעצירת מונית ברחוב ובפרט בלילה כשיש סכנה גופנית ורוחנית חס ושלום. וכן מדרכי הצניעות שלא תמצא אשה יותר מדי ברחוב, כמו שאמרו על שרה אמנו (בראשית יח, ט) "הנה באה לי" ופרש רש"י "צנועה היא". ובפרט יש להזהר שלא לחזר מאחר בלילה אפלו משעור תורה או הרצאה חשובה. כי אין זה מהרכי הצניעות לבת ישראל ללכת ברחוב בשעת לילה מאחרת. ומכאן יש ללמד שכשעורכים מסבת שבע ברכות וכיוצא בזה, להתחיל מקדם ולסיים עד שעה אחת עשרה בלילה, שיספיקו האורחים לחזר הביתה ולמנוע גזל שנה מהשכנים, ובני הבית יכינו עצמם למחר להמשיך בסדר היום.

יד. אסור לאיש לבקר אשה חולה ואין לאשה לבקר חולה שאין זה צניעות. וכל כבדה בת מלך פנימה (יקרא דחיי סימן א) ובפרט במחלקת יולדות בבתי החולים, שמטעמי צניעות ודרך ארץ צריך להמנע מלהכנס לשם. ולא טוב עושות אותן הנשים היולדות שמבקשות מבעליהן לבוא כל יום לבית החולים לאחר הלידה. כל שכן שלא להכנס אל תוך חדר הלידה בזמן הלידה, מפני שמצוי מאד הרהורי עברה במקום זה. ותפקיד הבעל לחכות לאשתו בחדר ההמתנה ולהתחזק מאד באמירת תהלים שהעבר יצא לחיים טובים ולשלום. ואשרי אשה המבינה זאת.

טו. מצוה על אשה ליפות עצמה בתוך ביתה לכבוד בעלה. ולדעת חכמינו זכרונם לברכה, חשוב מאד שכאשר אשה מתכוונת לקבל את פני בעלה כשחוזר בערב מן העבודה או מבית המדרש, להקפיד על לבושה ועל יפיה לכבוד בעלה (ספר "המספיק לעובדי ה' " דף יז). כאשר יוצאת אשה לחוץ ומרגישה צרך, ליפות עצמה תשתדל למעט בזה עד כמה שאפשר. ואשה שיודעת שבעלה שומר על הקדשה ובפרט על שמירת העינים כשנמצא בחוץ, הרי

זה מחזק את האהבה ביניהם, שהרי יודעת שבעלה מסתכל רק עליה. וזו הנהגה יפה של תורתנו הקדושה על שמירת העינים.

טז. יסוד הצניעות שהבת תשאר תמיד רק בחברה טובה. אין פריצות גדולה יותר מזו שאשה הולכת לעבד בסביבה חלונית או אפלו בחברת בנות שקבלו חנוך אחר, שמדברים שם תמיד נבלות פה וליצנות. ובזמנינו רב קלקולי הבנות נתהוו על ידי החברה והרבה בתים נהרסו בגלל זה. ועל כן, יחפשו מקום עבודה המתאים לבת חרדית שתשאר בצניעותה. ובזכות צניעות האשה, יזכו לברכת ה' ולחיים מאשרים בעולם הזה ובעולם הבא. ולכן, כל הצעת עבודה משרדית וכיוצא בזה צריכים לשאל את הרב הגדול כיצד לנהג בנושא, וכן צריך הבעל להמנע מאד ולמעט בנסיעות לחוץ לארץ וכיוצא בזה. ואם כבר נוסע, לא יתעכב שם יותר מדי. וכמובן להתיעץ עם הרב הגדול כיצד לנהג בנושא.

יז. לא יכנסו הנשים לשטח הגברים. הן בבית הכנסת, והן בחתנה, ובמסבות משפחתיות. מכאן גדל הזהירות לעשות בכל ארוע מחיצה טובה להפריד בין הנשים לגברים. ואף שיש מתירים בלי מחיצה אם יושבים בהפרדה מחלטת גברים לבד ונשים לבד (יביע אמר חלק ו), בדורנו שיש נשים הבאות ללא צניעות מתאימה ובפרט שהן רוקדות שם, פשוט וברור שלכל הדעות צריך מחיצה. ולדעת תורתנו הקדושה חתנה שיש בה צניעות מתאימה, השכינה נמצאת שם. ואם יש אורחים וקרובי משפחה האומרים שלא יבואו אם תהיה מחיצה, יש להסביר להם בעדינות את חשיבות הענין. והוא, שהקדוש ברוך הוא בא לחתנה זו, ואם יתעקשו עדיף לותר עליהם, העקר שהקדוש ברוך הוא ישמח בחתנה קדושה ויפה זו. ויש להוסיף בהזמנות ובמודעות "בדי לא לפגע ברגשותינו, נא לבוא בלבוש צנוע, ; או "נשמח לראותכם בלבוש צנוע". וכן יש להוסיף בהזמנות "בנים ובנות לא ילחצו ידים". וכן עוד הערות לפי מצב המשפחות.

יח. לא תלך אשה בין שני גברים, וכן להפך (עין הוריות יג:).

יט. בזמנינו נתרבו "פועלי ישועות" ומקבלים למיניהם, וכן אלה שפותחים גורלות ומזלות בכל מיני אפנים שהם. יש להמנע מללכת אתם, ושומר נפשו ירחק מהם. וצריך ללכת לצדיקים אמתיים שמכרים לנו על ידי גדולי ישראל. לכן צריך אדם להתיעץ עם חכם גדול, לאיזה צהיק ומקבל מתר ללכת ולבקש ברכה. וצריך אדם להרגיל עצמו להתפלל לבורא עולם ולהתחזק בתורה ובתפלה על כל צרה שלא תבוא, ולא לבטח באנשים, רופאים, ומקבלים למיניהם. ובדרך רמז אמרו: "אל תבטחו בנדיבים בן אדם שאין לו תשועה" ראשי תבות אד"ם אדמור"ם, דוקטורים, מקבלים. והבוטח בה' אשריו.

כ. חסר צניעות שאשה מעשנת סיגריה (טהרת הבית חלק ב' דף קלא).

כא. יש האוסרים בכל תקף למוד נהיגה לאשה. ואשה החושבת שמכרחת היא ללמד נהיגה בגלל מצב המשפחה וכיוצא בזה, תתייעץ עם רב גדול.

כב. אסור להראות תמונות נשים או סרטי וידאו של חתנה וכיוצא בזה שיש בהם רקודי נשים וכו' לגברים. שהרי יש בזה חשש הרהורי עברה. ומטעם זה, יש נשים הנמנעות מלעמד בפני צלם הארוע וכיוצא בזה וכל שכן בזמן שהן רוקדות, וכל זה מטעמי צניעות, ואשריהן בעולם הזה ובעולם הבא. גדולי ישראל שליט"א למדו אותנו הנהגה מובה שלא להביא כלל ועקר הכרטה לחתנות ושמחות. וכשאינן ברה, יש להקפיד על הסרטה "עדינה ושקטה" כלומר ללא זרקורים מסנורים ומכשירים גדולים וחוטי חשמל על שטח כל האולם. וראוי ליחד אשה צלמת לעזרת הנשים (שבט הלוי).

כג. אסור בכל תקף להתרחץ בים מערב שאין בו הפרדה מחלטת בין גברים לנשים, והוא אסור חמור מעקר ההלכה ואף לצרף רפואה הדבר אסור (יחווה דעת חלק ה' סימן סב). ובחוף נפרד לנשים צריכות להזהר להתרחץ במים אך ורק כשיש תוספת של בגד וחלוק רחב על כל גופה. וכל העובר סמוך לשפת הים כשמצויות נשים נקרא רשע. ומי שלא הולך לחוף הים כלל ועקר תבוא עליו הברכה.

כד. אסור חמור לחנות בגדים למכר בגדים לא צנועים לנשים. ומי שיש לו עסק כזה צריך הוא להתייעץ עם חכם גדול כיצד לנהג.

כה. אסור לאשה ללבש מכנסים בשום אופן. ואפלו מחמת חולי חיבת ללבש שמלה על הכל, מחמת צניעות שלא להבליט עצמה.

כו. אסור חמור לקרא ולעיין בעתונים חלוניים ולצפות במכשיר הנקרא טלוויזיה, תל בזיון. וזה חמור עוד יותר ממי שקורא בתנ"ך של הנוצרים "הברית החדשה", מפני שיש בדברים אלו עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים. ובעלי התכניות, השדרנים והסופרים למיניהם, מודים ומתודים בעצמם שכל זה מחנך לאלימות ותועבה. ואמרו חז"ל "הקורא בספרים חיצוניים, אין לו חלק לעולם הבא" (סנהדרין ז.). ויש האוסרים למכר מכשיר טמא זה לאחרים משום (ויקרא יט, יד) "לפני עור לא תתן מכשול". ואסור חמור על המוכרים ומפיצים עתונים וחוברות אלה, שמחטיאים הם את הרבים (ארח חיים סימן שז).

כז. אסור באסור מחלט לבנות להתגיס לשרות הצבאי ואף לשרות לאמי בבתי חולים וישובי ספר. וכל כבדה בת מלך פנימה, להיות תחת השגחת הוריה. וכן הורו כל גדולי הדור, ושמרת לעשות ככל אשר יורוך. וידוע שמרן החזון איש פסק "יהרג ואל יעבר". ובפרט היום שידוע ומפרסם שהמצב הרוחני בצבא ירוד מאד, ואפשר להשיג חוברת לבת ישראל המסבירה על המצב המשפיל והפוגע בצבא על מנת למנוע בהחלט מהבנות להתגיס. גם שרות לאמי אסור מאחר והנהול הוא על ידי אנשים

פורקי על. ויש אגדות נפלאות בהסכמת גדולי ישראל ועליהן יש לסמך כיצד יש לעזר לעם ישראל. ובת ישראל המקפידה לשמר על היהדות והצניעות עוזרת בזה הרבה מאד, ומשרתת את המדינה באפן המועיל ביותר.

כח. טיול מארגן למקומות הקדושים, רק בנהול חרדי על טהרת הקדש. ואסור להצטרף לטיול מארגן ליותר מיום אחד מטעמי צניעות. רק מבקר עד ערב וחזרה הביתה לחיים טובים. בנסיעה כזו לומדים ומבינים (תהלים קד, כד) "מה רבו מעשיך ה' ", וזוהי המטרה להתפעל מן הבריאה הנפלאה שברא ה' בעולמו. לכן כאשר עמי הארץ ללא רב מסמך מארגנים טיולים, בשום אפן אין לנסע אתם.

כט. אסור לזוג נשוי, להכניס לבית אשה צעירה הנמצאת בשלבי גרושין לתקופה מסימת עד שתסתדר אף שהיא צנועה, מחשש הרהורי עברה והרס שלום בית. וכל שכן לא להביא גבר זר לבית רחמנא לצלן. וכלל גדול למדונו רבותינו "מנע רבים מתוך ביתך" (יבמות סג:). ואלה הנוהגים להזמין אורחים לשבת קדש, לקרבים ליהדות או מסבות אחרות, צריכים להזהר מאד. שאם בעל הבית פוגם את עיניו ונכשל ומסתכל באורחות וכיוצא בזה, שלא יזמין אליו כלל ועקר, שלא יצא שכרו בהפסדו חס ושלום (עבד ה').

ל. אסור לאיש להסתפר אצל אשה וכן אסור לאשה להסתפר אצל איש. ויש בזה שחץ ופריצות רחמנא לצלן (יצחק ירן חלק ב' אבן העזר סימן א). וכמה מתוקה תורתנו הקדושה שצותה על כסוי ראש לנשים, ועל ידי זה מצליחים לשמר על הקדשה היטב היטב. ואין לזה היתר של "פרנסה", מפני שאסור לעבד עבודה זרה שהיא נגד התורה הקדושה ויכולה לקלקל את האדם אף שזה לפרנסה, כמו שאסור ליהודי לפתח חנות לבשר חזיר אפלו בשביל גויים. גם נהג מונית צריך מאד להזהר בעבודתו שלא יבוא לידי נסיון וחשש להכשל בעברה חס ושלום. ובכל אפן צריך להתייעץ עם גדול בתורה כיצד לנהג.

לא. אשת חיל יראת ה' נזהרת מאד שלא להביא הביתה שכנה או חברה כאשר הבעל נמצא בבית. וזהו מדרכי הצניעות שאם שכנתה או חברתה זקוקה לעידוד או חזוק, תעשה כן בזמן שבעלה מחוץ לבית. וכאשר הבעל נמצא בבית, צריך לתת הרגשה ותשומת לב מיחדת עבורו. מכאן למדים שלא להאריך בשיחות טלפון כאשר הבעל נכנס לבית. וכן אשה שמסתיעת בעוזרת לנקיון הבית וכיוצא בזה, להשתדל מאד להעסיק אותה בשעות שהבעל נמצא מחוץ לבית. וכאשר הבעל מגיע הביתה, הבית יהיה מוכן ומסדר כשהעוזרת כבר סימה והלכה לביתה. ועל ידי זה אשתו עזר כנגדו.

לב. מדרכי הצניעות אף שצריך איש לדבר עם אשה מפני הצורך או בטלפון וכיוצא בזה, שלא לנהג בקלות ראש חס ושלום, אלא לדבר

ברצינות ואך ורק לפי הצורך. יש גם להזהר שלא להסתכל הסתכלות חודרת ועמקה. ולכן הבין אבימלך שרבקה אשתו של יצחק, מפני שלא היה מסתכל. בנשים כשדבר אתן וכאן ראה שמסתכל עליה. אדרבא, בשת פנים לגן עדן, להביט כלפי מטה ולא לכוון האשה. ועל אחת כמה וכמה שלא להזכיר את האשה בשמה, שדבר זה גורם לחבה ומביא לגרוי של יצר הרע. בפרט כשחוזרים על שמה מדי פעם שזה סכנה ממש. לכן, יש להזהר שלא לומר, גברת שרה, גברת רבקה, אלא לפנות בשם משפחתה גברת כהן, גברת לוי וכו'. (עין בן יהוידע תענית ה:) ועו דבר בענין, כל כך יפה לומר "מזכיר אוטומטי" במקום "מזכירה אוטומטית".

לג. אסור לטיל יחד בחורים ובחורות בפרט ברקודים ושמחות. אפלו אם מארסים ומשדכים, כל עוד שלא נכנסו תחת החפה אסורים הם אפלו בנגיעה קלה. עצה טובה לבני זוג העומדים להנשא, להפגש פעם בשבוע בלבד, ועל ידי זה השכל פועל יותר מן הרגש. ומרן החזון איש היה אומר, שכשחתן וכלה שומרים על הקדשה לפני החתנה, הקדוש ברוך הוא שומר עליהם אחרי החתנה. והעקר ללמד תמיד בעניני קדשה וצניעות, ובפרט לאחר הלדה וכיוצא בזה.

לד. בגדי האדם מסמלים את הפנימיות שלו. המתנהגים בצניעות מראים הם לכל העולם שהם צנועים, ואינם רוצים שיסתכלו עליהם. והם מרצים מעצמם, ושיש להם שלות נפש. אך ההולכים בפריצות, מגלים בזאת ריקנות פנימית ורגשי נחיתות, ומענינים שאנשים זרים יביטו עליהם רחמנא לצלן, במקום הבית הקר שאינם מסתדרים בו. גם מראה האדם על ידי לבושו הצנוע, שהוא שייך לצבור החרדי שומר תורה ומצוות ומקפיד על קלה כבחמורה. וגם הכפה שלובש האדם כשהיא מתאימה לפי ההלכה, מראה שהוא קשור לשומרי תורה ומצוות, ועליו נאמר (תהלים קיט, סג): "חבר אני לכל אשר יראוך".

לה. גם בזמן שצריך להתלבש ולהחליף בגדיו, צריך שיהיה בצניעות. ואל יאמר הנני בחדרי חדרים מי רואני, כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו. וכן כשנכנס לבית הכסא הנקרא שרותים, צריך להתנהג בצניעות, וזוהי מצות עשה מן התורה (באור הלכה סימן ג) ואיש כזה נכנס למקום טמא ויוצא קדוש. וכל מי שמתנהג בצניעות, נצול מחלומות רעים ומכל מיני פחד (ברכות סב.).

לו. גם צריך להקפיד להיות צנוע במעשים טובים שעושה ולא לפרסם אותם. כמו שאמר הנביא (מיכה ו, ח): מה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד "והצנע לכת עם אלוקיך". וכל המפרסם מעשיו הטובים, נענש על כך (ירושלמי חגיגה). ומדת הצניעות היא מהמדות הטובות (מהרש"א כתובות סב:).

לז. אסור לאשה לעזר ולסיע לאיש זר בדבר שיש בו חבה, כגון לרחץ פניו ידיו ורגליו, או למזג לו כוס לשתייה, או להציע לו מטתו בפניו בסדינים

נאים וכו'. ויש להזהר שתעשה כל זה שלא בפני האורחים, מפני שדבר זה גורם חבה של יצר הרע. ואם האורחים נמצאים באותו חדר, יש להניח מצעי המטה שם והאורחים יסדרו לעצמם (טהרת הבית חלק ב' דף קצו).

לח. אסור לאדם לנהג עם אשתו מנהגי חבה בפני אחרים (אבן העזר סימן כא). וכן אסור ללכת עם אשתו ברחוב יד ביד ועוד, שיש בזה חסר צניעות. ונראה, שגם כשהולך עם בתו ברחוב, אם היא נראית בוגרת והאבא נראה צעיר, שלא ילך אתה יד ביד, שלא יחשבו שהיא אשתו ויש בזה גדרי צניעות (ועין סנהדרין מו).

לט. וכן יש להמנע מלהזמין צעירים מתחזקים לסעודת שבת וכיוצא בזה כשיש בבית בנות בוגרות וכיוצא בזה, כי יצאו תקלות מארוח כזה. ולהגיע למעלה של "גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני שכינה", צריך רק על ידי הוראת חכם מי הם האורחים וכו' וכו'. וכן נערה המבקשת להתארח בשבת קדש, יש לבדק כונתה. כי לפעמים מנצלים את מקום הארוח ל"קרבן קפיצה" לדברים לא טובים. ואסור להיות תמים בענין זה.

מ. אף על פי שמעקר הדין אין אסור לאיש לשבת ליד אשה באוטובוס צבורי או ברכבת, וכן אין אסור לאשה לשבת ליד איש שהרי אינם נוגעים זה בזה כלל. מכל מקום, מנהג בנות ישראל הצנועות להמנע מכך. וישראל קדושים נמנעים מדברים אלו וכן ראוי לנהג. בפרט אם האשה היושבת לידו לבושה בבגדי שחף ופריצות, ללא שרוולים ובחצאית קצרה (אוצר דינים דף שעה).

מא. כשאשה צריכה להבדק אצל רופא מחמת חולי וכאב וכדומה, כל שיש רופאה, אפלו בשכר, אין ללכת אצל רופא אפלו בחנם. ואפלו אם הרופא ממחה יותר, אין ללכת אצלו שלא לצורך גמור. והרבה פעמים נשים רבות הולכות לרופא כשהן מעברות, או כשלא נפקדו מיד אחר נשואיהן. וזהו מנהג רע, וצריך להתריע על כך לבל ינהגו כן. ורק במקרים מסימים וצורך גדול, יש מצוה ללכת לרופא לקבל טפול מתאים. כי כשיש מחוש בעלמא שאפשר להתגבר עליו ובכל זאת הולכת, על ידי כך היא מורידה מעליה את מסוה הבושה ומעטה הצניעות. ומצוה לפרסם הדברים ולהשפיע על בנות ישראל להמנע מכך (מהרת הבית חלק ב' עמוד רכב). :

הנהגות טובות כ"ט סעיפים

א. מדת הצניעות מחיבת גם את התסרקת. אין להגרר לתסרוקות מודרניות שיש בהן פריצות של חקי הגויים.

ב. אפור ובשמים מגזמים סותרים את דרכי הצניעות.

ג. אין לענוד תכשיטים באפן ראוותני וצעקני. לכן, יש להסתפק בטבעת אחת והעיקר לא יותר מדי.

ד. לעיסת מסטיק יש בה בטוי של קלות הדעת וחסר עדינות, ויש להמנע מהרגל מגנה זה העומד בסתירה לעדינות הטבעית של בת ישראל.

ה. אסור לקרא ספרי ספריה שאינם על טהרת הקדש. וכל שכן עתונים וחוברות פסולים למיניהם, שחמורים יותר מעבודה זרה.

ו. אין להשתתף במופעים, תכניות ואגדות למיניהם שאינם תואמים את רוח תורתנו הקדושה. ולהתחבר רק בחברה שיש בה יראת שמים כמו שכתוב (תהלים קיט, טג) "חבר אני לכל אשר יראוך". ושומע לעצה חכם.

ז. להתחזק מאד במצות כבוד אב ואם. שהמכבד את הוריו כאלו מכבד את הקדוש ברוך הוא. יש לילמד ולשנן היטב הלכות כבוד הורים מספר בן איש חי וספר ילקוט יוסף.

ח. להשתדל בכל יום לעשות פעלה של חסד לשני, ואפלו התיחסות בנעימות ובאהבה. ולהשתדל לסייע ולעודד שגם זה חסד גדול. ובספר תהלים (קט, ו טז) מבאר עד כמה חמור ענשו של מי שלא עושה חסד לאחרים (מדרש רבה פרשת בהר).

ט. להזהר הימב מכל נדנוד של שקר בדבור. תורתנו תורת אמת, וחותמו של הקדוש ברוך הוא אמת, וסוד ההצלחה להיות איש אמת.

י. להמנע מהרצאות גברים לנשים בלבד. אלא רק ירצה לגברים והנשים בעזרה, וזהו כבוד וצניעות האשה. יש להמנע מלשוחח עם גברים, כאשר אפשר לפתר את הבעיה דרך הטלפון. וגדלות האשה בצניעותה.

יא. כתוב בספר "ארי עלה מבבל" של הגאון החסיד רבי יעקב מוצפי זצ"ל (עמוד נח): שבימינו מצוה לאשה להתפלל בבית מלבוא לבית הכנסת בשבתות. וכן כתב באגרת הגר"א. בכדי שלא לגרם חס ושלום כמה מכשולים שונים לעצמה, וגם לאחרים. כל כבדה בת מלך פנימה. עד כאן דבריו. וכמובן אם יש כללי צניעות מתאימים, יכולה לבוא. והעקר לבוא לבית הכנסת כשיש הרצאות ושעורי תורה שבהם מתחזקים בתורה. ויראת שמים, ואין השפעות שונות של חסר צניעות, לשון הרע וכו' וכו'. ושומע לעצה חכם. וכשיש בבית אזכרה או מסבה וכן במקום צבורי, יש להזהר שלא תעמד האשה להתפלל במקום שמושך תשומת לב להסתכל עליה. גם להתפלל צריך צניעות.

יב. לפי דעת הזהר הקדוש אין לנשים ללוות את המת כלל. ויש בזה סכנה גדולה בין לחיים ובין למתים. ואפלו לצאת מפתח החצר צריכות להמנע.

וכן המנהג בירושלים שלא לתת לנשים ללכת אחר המת, ואפלו להסתכל מהגזוזטרא לא נותנים להן (יקרא דחיי סימן י). וכן ראוי לנשים שלא ילכו לבית הקברות לעולם, וכשיש צרך גדול מאד יש להתיר.

יג. הנהגה טובה לאשה ללמד כל יום סדר קבוע לפי הזמן שברשותה, ספרי מוסר, הלכה ופרוש רש"י על התנ"ך, וכן אמירת פרקי תהלים.

יד. יש להקפיד מאד שלא לקרא ספרי ספורים ומעשיות למיניהם שאינם מחדירים יראת שמים והשקפות טהורות. וכל שכן ספרי ספורים שיש בהם תועבה ואפיקורסות חס ושלום, שצריכים לברח מהם כבורח מן האש. וכן עתונים וחברות המדפסים יום יום, חובה קדושה להמנע מלקרא בהם ואפלו לנגע בהם. ודינם כדין עבודה זרה ממש. רק ספרים הממלצים על ידי גדולי הדור שליט"א, הם החשובים לקריאה.

טו. כשיש אנשים זרים בבית בשבת קדש ומסבות משפחתיות, תקפיד האשה שלא לברך בקול רם, וכל שכן שלא תשיר שירי שבת. וכן שלא תמזג משקאות חריפים לאורחים. בעל הבית יטפל בגברים ובעלת הבית בנשים.

טז. מתנה יפה לבת מצוה ביום המיוחד שמקבלת על עצמה על התורה והמצוות, לקנות לה מטפחת או כובע יפה לכסוי ראשה כשמברכת ומתפללת, שלא להזכיר שם שמים בראש מגלה יחיה דעת חלק ה סימן ו.

יז. כידוע, משלוח מנות בפורים לא יתן איש לאשה שלא יבואו לידי ספק קדושין, וגם מראה הרגל דבר וחבה חס ושלום (ארח חיים סימן תרצה). ומכאן, שיש להזהר שלא לתת מתנות איש לאשה או להפך, רק על ידי הוראת חכם. ולפי זה, מה שיש נוהגים כשמבשלים מאכל משבח וכו' ומחלקים לשכנים, אם דבר זה גורם חבה וסקרנות על אותה אשה ומשבחים ומפארים וכו' או שזה גורם שהבעל מצטער שאשתו אינה יודעת לבשל כמו שכנתה, יתכן שיש לשמר מרחק מטעמי צניעות וקדשה. והחכם עיניו בראשו להנות ממעשי ידי אשתו ותו לא. וכן להעביר קלטות וספרים וכיוצא בזה איש לאשה, אפלו על מנת לשמע ולהחזיר, יש להמנע. כי הקשר שנגרם על ידי זה, אינו קדוש. ויוסף הצויק אמר "ואיך אעשה" ולא אמר "ואיך נעשה", שלא להראות קשר עמה. ואשרי המבין זאת.

יח. זהירות הנשים בלכתן לטבילת מצוה שיהיה בצניעות גדולה, ולא לספר לבעליהן על נשים שהיו עמהן בבית הטבילה (יעלזו חסידים דף שפו). ובכלל, יש להזהיר שלא לספר לבעל על נשים וכיוצא בזה.

כ. כשיש אזכרה בבית ויש דרשן מצין היודע להלהיב לתורה וליראת שמים, מתר לנשים להכנס לפנת החדר שיש שם גברים כדי לשמע ולהתחזק. דבר זה עדיף מאשר שיהיו בחדר אחר ולא ישמעו כלום, וחבל.

כא. אסור לבנות רוקות ופנויות למבל במקוה. ואפלו בערב ראש השנה וערב יום הכפורים לא יטבלו. עד שעת חפתן בשעה טובה ומצלחת (טהרת הבית חלק א' עמוד לו).

כב. יש להזהר מאד שלא להסיע פקידה מהעבודה הביתה מטעמי צניעות וחשש לקלות הדעת. וכשיש הכרח ובאפן עראי, אך ורק על ידי שאלת חכם.

כג. במקום שמצויים גברים כגון בבית הכנסת ובית המדרש וזקוקים לנקיון ותחזוקה וכיוצא בזה, עדיף להעסיק אנשים ולא נשים ועל כל פנים, "ותשועה ברב יועץ" (משלי יא, יד).

כד. יש לדעת שבשמירת גדרי הצניעות והקדשה חיב הבעל לנהג גם אצל בני משפחה של אשתו וקרובותיה, כולל שמירת העינים ולהמנע משחוק וקלות ראש, ושלא להרבות שיחה עם האשה. שזה חיוב מהאוריתא של הרחקה מעריות (שלום באהלך דף לא).

כה. יש להזהיר בעלי השקעות שלא להשקיע כסף בבתי מלון, מפני שהרוחים שמקבלים מערבים בתועבות רחמנא לצלן, ויש לעשות שאלת חכם. ומכאן מודעה רבה לנוסעים לסוף שבוע לבית מלון, אף שהצבור חרדי מאד והכל על טהרת הקדש, מכיון שיושבים משפחות משפחות בשלחנות נפרדים בחדר האכל ואין מחיצה, יש להזהר מאד בשמירת העינים ושלא תהיה קלות ראש חס ושלום. (ובדרך אגב בבתי המלון פועל דוד חשמל גדול לחמום מים לכל החדרים ואסור בהחלט לפתח מים חמים בשבת קדש בבתי מלון אלה, שיש בזה חשש אסור מן התורה. ויש לעוררם על כך בזמן הדרשה שם).

כו. פגישה למטרת שדוכין ב"לובי" של בית מלון, הרי זו בושה וחרפה רחמנא לצלן.

כז. הנוהגים לטיל בשבת קדש ונזהרים מללכת במקום שיש תערבת של גברים עם נשים, אשריהם ואשרי חלקם.

כח. יש להזהיר את הלומדים קורס פרטי של שחיה, נגינה, מחשבים וכיוצא בזה, שהמורים והמורות יהיו בעלי מדות טובות ויראת שמים. שאם לא כן אפשר ללמוד ממעשיהם הרעים חס ושלום.

כט. תרגילי התעמלות הם דבר חיובי מאד לשמירת הגוף והנפש, ומקיים על ידי זה מצות "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" נשמה בריאה בגוף בריא. אבל למוד התעמלות לפתוח הגוף והשרירים הוא תרבות הגויים. ועל אחת כמה וכמה שלא ללמד ג'ודו וקראטה המחנכים לאלימות וגאווה.

תוספת הנהגות טובות מ'ז סעיפים

לכבוד ההוצאה החדשה של ספר "אנשי קדש", ראינו לנכון להוסיף עוד הנהגות חשובות ומועילות בענייני צניעות והמסתעף, כדי לזכות את הרבים ולהוסיף דרגות גבוהות בצניעות ובקדשה. לקטתי הכל מספרי האחרונים, ואחרון חביב הכי נכבד מהספר "אני חומה" שהוא ספר מיחד בדיני צניעות וזהירות מעריות וכיוצא בזה. של הגאון הגדול מורה הוראה מבהק הרב הגאון רבנו מרדכי גרוס שליט"א, מורה צדק ואב בית דין של חניכי הישיבות בני ברק. ובודאי יש דעות שונות בהלכה בעניינים אלו, אבל עקר המטרה להוכיח עד כמה יש להזהר ולהתקדש ולהתעלות בעניינים אלו לפי המצב, המקום, והזמן, ואשרי השם דרכיו. ויהי רצון שיהיה לתועלת, לזכות את הרבים, להרבות כבוד שמים, ולשמח את השם יתברך אמן ואמן.

א. מטעמי צניעות, יש שפטרו את הנשים לגמרי מברכת הגומל ואפלו אחר לדה, שלא ישמעו את קולה בבית הכנסת. ולברך בעזרת נשים יש בעיה של צרוף, שזה כמו חדר בפני עצמו, וכן חסר שמיעה מתאים. ועצה טובה, לצאת ידי חובה על ידי איש שמברך בבית הכנסת, ונשים שומעות עונות אמן ויוצאות ידי חובה. וכשלא יכולה לבוא לבית הכנסת, יכולה להודות להשם יתברך על ידי אמירת נשמת כל חי בכונה והתלהבות גדולה.

ב. פדיון הבן בבית הכנסת וכיוצא בזה, אין צריך שתבוא אם הילד בפני הגברים לענות על השאלות, שהרי גם הבעל יודע את התשובות, והצניעות חשובה מאד. והכל כפי הענין.

ג. כלה בשבע ברכות, אין חובה שתשמע שבע ברכות. ועל כל פנים תשב בצניעות עם נשים, ולא ליד החתן. וכן ראוי לנהג, בפרט בדורנו שהצניעות רופפת (ברכת ה' חלק ד עמוד שסח).

ד. הרמב"ם (הלכות אישות פרק יג הלכה יא) כותב: גנאי הוא לאשה שתהיה יוצאה תמיד פעם בחוץ פעם ברחובות, ויש לבעל למנוע אשתו מזה. ולא יניחנה לצאת אלא לפי הצורך, שאין יפי לאשה אלא לישיב בזוית ביתה, שכך כתוב כל כבדה בת מלך פנימה, עין שם. והוסיף באותה הלכה, מקום שנהגו שלא תצא אשה לשוק עד שיהיה עליה רדיד החופה את כל גופה כמו טלית, חייב בעלה לתן לה. ואשה שהיא אשת חיל יראת ה' תאמץ לעצמה מנהג צנוע וקדוש זה ללכת עם בגד עליון, והוא מדרכי הצניעות.

ה. הנוהגות לשמע "ערוצים חרדיים" על טהרת הקדש, צריכות להזהר שלא להתפעל משדרנים או זמרים המופיעים ומשוחחים שם. כי עקר המטרה לשמע דברי תורה ולהתחזק ביראת שמים, ולא להתלהב מכושר דבור של פלוני או קול ערב של אלמוני. ותפקיד ההורים להקפיד על מה ששומעים בני המשפחה. ובודאי שלא יהיו מעריצות זמר מסים או שדרן. כי יש חשש לתקלות מכך. ויש שהם בדרגה גבוהה של צניעות ויראת שמים, ואין בביתם מכשיר הרדיו כלל ועקר. ואדרבא, נתקו את הרדיו מהמכשיר. ושומעים בו אך ורק שירים על טהרת הקדש, והרצאות ושיחות מוסר וחזוקים נפלאים של תורה ויראת שמים, על ידי קלטות וכיוצא בזה.

ו. חסר צניעות לאשה לשבת ברגלים מפסקות (פסחים א).

ז. אין דרך בנות ישראל הכשרות לשרק בפה. ובכלל, לקרא לחברו וכיוצא בזה על ידי צפצוף בפיו כמו צפור, או סתם קול משנה, אין זה דרך ארץ.

ח. אין זה דרך ארץ שבנות ירקדו בפני האחים שבבית לשם שחוק וכיוצא בזה.

ט. מדרכי הצניעות, למעט עד כמה שאפשר מלהסתכל בכלותיו וגיסותיו וחמותו, ובודאי שלא להתנהג אתן בקלות ראש. והחכם עיניו בראשו שיודע ומבין כיצד לקבל את פניהם בהערכה וכבוד, ולשמש אותם בסעודה וכיוצא בזה, והכל בצניעות מופלגת מבלי שירגישו בכך. וכמאמר חז"ל (ברכות יז.) לעולם יהיה אדם ערום ביראה, ופרש רש"י: להערים בכל מיני ערמה ליראת בוראו. ועין מסכת כלה, וכלה רבתי (פרק א) המקבל כוס מיד הכלה ושותהו, אין לו מחילה עולמית, ואין לו חלק לעולם הבא."

י. כשם שיש להמנע מללכת לפועלי ישועות למיניהם שחשודים על העריות, עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס רחמנא לצלן מהם, וצריך לעשות שאלת חכם ולשאל מורה הוראה מבהק למי מתר ללכת. כך יש אסור לאנשים, ללכת ולהתברך אצל נשים, ואין הבדל מי בא אצל מי, ועל כלם נאמר שב ואל תעשה עדיף. ועדיף ללכת אל השם יתברך שהוא הצדיק האמתי, שנאמר; (תהלים קמה, יז) "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו".

יא. נערות ונשים צעירות, עדיף שיתפללו בבית ולא יבואו לבית הכנסת כלל ועקר מכמה סבות. ורק לשמע שעורי תורה והרצאות מתר. ואם יש גדרי צניעות טובים ולא מדברות הנשים בעזרה לשון הרע ורכילות וכיוצא בזה, יש להן על מה לסמך. וכדאי לעשות שאלת חכם.

יב. מדרכי הצניעות שלא יביטו מהרחוב או מבנינים סמוכים לתוך הבית. וכשיש חשש, מצוה לעשות וילונות לחזק את הצניעות. וכן כשהשכן רוצה לבנות, יעשה חלון מרפסת ודלת באפן המועיל גם מבחינת צניעות.

יג. דירה נאה וכלים נאים מרחיבין דעתו של אדם. כלומר מביאים ישוב הדעת ושלוה נפשית, ואוהבים בכך את הבית. ומכאן יש ללמד שבכדי לקיים את הפסוק בניך כשתילי זיתים סביב לשלחנך, יש לשפר את הנקיון והיפי בבית. לא בדברים מפארים ויקרים, אלא אפלו בדברים מכבדים. למשל, חדר הבנות שיהיה נקי ומסדר עם שלחן וכסא ומאורר לקיץ, וילונות בחלון, ארון בגדים יפה שטיח נחמד מלמטה, קלטות שירים וחזוקים בכל חדר ועוד כל מיני אביזרי בית. כדי שתהיה לבנות אהבה לבית ולא לרחוב המטנף.

יד. יש אוסרים קול זמר של אחותו הגדולה ובפרט אם היא נשואה.

טו. כשרוצים לחזר הביתה מחתנה או ארוע מסים, אין זה מדרכי הצניעות להכנס לשטח הנשים ולחפש את אשתו, או לקרא לה וכיוצא בזה. עדיף לקבע זמן מסים כדי לצאת, כי אין זה דרך ארץ להסתכל ולצפות בנשים.

טז. אין זה מדרכי הצניעות שיסתובבו בנות מדלת לדלת לאסוף צדקה. וגם זה גורם להתחבר לכל אחד, ולא כדאי.

יז. מי שמצוי בביתו המכשיר הטמא והמפלצת הנוראה טלויזיה, הרי זה פוגע בכונה תחלה בחנוך בני משפחתו, וגורם להם עזות פנים ויורדים לכפירה וזמה ושאר מרעין בישין רחמנא לצלן. והירא את דבר ה' יסלק גם את מכשיר הרדיו הטמא מביתו. ומבטח לו שיהיו בניו יראי ה' ואוהבי תורה, ובית כזה יהיו בו אשר ושלוה. ואם רוצה לדעת חדשות יום יום, יהיה מנוי על עתון חרדי וירוח לו. ואיש כזה פסול מלהיות חזן בבית הכנסת (ספר עבד לעבדי ה'). ואף כשמתקבל לעבודה או נוסע למשפחה או לחוץ לארץ, ויודע שיהיה חיב לצפות במכשיר הטמא הנ"ל, יבטל כל תכניותיו, כי יש בזה עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים וזה פשוט.

יח. עוזרות בית ונקיון ושומרות טף וכיוצא בזה, חיבות לבוא בצניעות, כי יש השפעה גדולה על בני המשפחה. ועדיפה אשה או בת חרדית. ועדיפה חלונית בלבוש צנוע, ולא גויה רחמנא לצלן.

יט. מדרכי הצניעות לבנות בית הכסא במקום צבורי כבתי כנסת ואולמות בצניעות גמורה. כלומר שיהיו המחיצות שביניהם מהקרקע ועד התקרה, ולא מחיצה תלויה כלל. וכן סוגר מתאים נח וקל ובטחוני לדלת.

כ. מה שהתירו לערך מסבות ללא מחיצה מאחר שהרגלו זה בזה, הוא דוקא באפן שיושבים בנפרד וגם לבושים בצניעות. מה שאין כן בעוונות הרבים כיום. ולכן חובה קדושה לשבת בנפרד ובמחיצה. ובפרט שהתזמרת מסעירה ומלהיבה את כלם. ואין לך יפה מן הצניעות.

כא. אין זה מהרכי הצניעות שבשמחת שבע ברכות החתן יושב ליד הכלה, ומצדו הגברים ומצדה הנשים. אלא החתן דומה למלך, מה המלך יש לו

משתה אנשים לבד ומ ישתה נשים לבד, אף החתן כן. וכן אינו מדרכי הצניעות להרים את הכלה בחתונה על מדף גדול שאוחזים בו מלמטה, באפן שהגברים יכולים להביט בה. וכן אותן בנות שעומדות על הכסא ומסתכלות מעל המחיצה על רקודיהם ושמחתם של האנשים. והדברים ברורים.

כב. עדיף לערוך ארוע או לשכר אולם לארועים ושמחות במקום שאינו כביש סואן ומלא פריצות אלא אזור שקט כמו אולמות שבאזורי תעשייה וכיוצא בזה וכן מקום שיש בו כניסות נפרדות לגברים ונשים באולם. ובזה גם הקדוש ברוך הוא שמח אתם. וכן מלצרות בלבד לנשים. ושיהיו עם בגדי צניעות ולא מכנסים וכיוצא בזה. וכן כפות למלצרים, ושיהיו באזור הגברים בלבד. ומתוך הנסיון, מי שמבקש מצליח. כי יש להם בזה הכנסה, והכסף יענה את הכל.

כג. לא טוב עושים כשמזמינים לשבת חתן וכדומה, בחורי ישיבה מצד החתן או חברות של הכלה לסעודת שבת קדש. שבת חתן מיעד לקרובי המשפחה בלבד. ואלו הם דברים שהצניעות יפה להם. ואף שכונתם לשמח חתן וכלה ולומר דברי תורה וכיוצא בזה, אין הצר שוה בנזק המלך. ויש להקפיד על כך מאד.

כד. צריך זהירות גדולה שלא ללמד קורס להשתלמות וכיוצא בזה מפי מורה חלוני או שמשמשים שם גברים ונשים, ויש חסר צניעות בזה. ובכל אפן לעשות שאלת חכם.

כה. ידועים דברי המדרש, שאסור לרב לקבל נשים, אלא רק אם מתיחס אליהן כמו לבתו, שאין שום השפעה לא טהורה חס ושלום. ומכאן, על גדל הזהירות מלקבל נשים על ידי רוק גרוש וכיוצא בזה. ובכלל, למנות רוק או גרוש לתפקיד צבורי הרי זו סכנה גדולה, שהרבה קלקולים מצויים כיום.

כו. מי שזכה לסלק מביתו את המכשיר הטמא הנקרא טלויזיה או רדיו, אין למוכרו לאחרים מדין (ויקרא יט, יד) "לפני עור לא תתן מכשול". ויקים את הפסוק (דברים ז, כו) "ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו, שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא". ויקים בו, (דברים ד, ד) "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם, חיים כלכם" היום. ומעשה רב ממרן ראש הישיבה רשכבה"ג רבנו אלעזר מנחם שך שליט"א, שנשאל מאברך שאשתו עובדת במפעל, וחברתה הנמצאת בחדרה מפעילה את הרדיו כל זמן עבודתה, ואין מה לעשות נגד זה. והשיב שתפסיק עבודתה שם, והקדוש ברוך הוא יעזר שתמצא מקום מתאים, וכן היה למעשה.

כז. הנהגה טובה שלא לקנות לבית קלמות ששרות בהן נשים, כדי שלא תהיה הגבלה לבני המשפחה.

כח. חשוב מאד לחתן וכלה לקבל הדרכה נכונה לפני החתונה בעניני הבית היהודי וחיי אישות ומשפחה, ובפרמ שמתחתנים בגיל צעיר יחסית, שזה דבר מברך לעצמו ולפעמים חיבים לעשות כן. הדרכה מתאימה מסייעת מאד לבני הזוג להסתדר בחיים. וכמובן על ידי יועצים שומרי תורה ומצוות בהסכמת הרבנים, והכל על טהרת הקדש.

כט. גדול צפרנים לנשים חמור מאד, וכחות הטמאה יונקים מאצבעות אלו. ורבנו יוסף חיים זיע"א (בן איש חי פרשת דברים). התיר לטל צפרנים ביום תשעה באב אם זה עדין על הבשר. ובכלל, צבע בצפרנים, אין זה מדרכי הצניעות של בנות ישראל הכשרות, והבן.

ל. בספר קדשת ישראל (עמוד עב) לגאון הגדול המפרסם הרב רבי יצחק רצאבי שליט"א, מביא כמה וכמה סוגי בדיקות דם שמבקשים מאשה מעברת לעשות. למשל: בדיקה נרתיקית (וגינלית בלע"ז). וכן בדיקת סיסי שליא (סי בי אס בלע"ז). בדיקת מי שפיר. בדיקת חלבון עברי. בדיקת סקירת מערכות. בדיקת צמיחת עבר. ורב הבדיקות מיתרות, ויש רבנים שפסקו שאסורות (פרט לבדיקה הראשונה). וכשיש צרך על פי הוראת חכם לעשות, אין לעשותן אלא על ידי אשה רופאה או טכנאית, ולא על ידי איש. כי בעוונות הרבים הצניעות רחוקה מהם, ומה שהם אומרים שצריך לזה דוקא רופא, אינו אלא תואנה להרבות משכרתו, אוי נא לנו כי חמאנו. ובזכות זה תזכה לבנים ובנות צנועים וקדושים. ויש לדעת שאין לסמך על צלומים ובדיקות שעושים, כי לפעמים מפחידים את האשה שכאלו ההתפתחות לא טובה, ודורשים הפלה חס ושלום. ויש להתיעץ תמיד לאחר בדיקות כאלו, עם חכם שמבין בענינים אלו. ומרן החזון איש זיע"א היה רגיל לומר, רופא קמן לא יודע כלום, ורופא גדול יודע קצת והבן.

לא. כלה בערב חפתה, צריכה להרבות בתפלה ובתחנונים לזכות להקים בית על טהרת הקדש. ומדרכי הצניעות והקדשה למעט בדברים חיצוניים. ואשרי כלה שמצליחה לעשות כל הקשויטים האפור והשמלה וכו' וכו' בביתה, ולא בסלון שבחנות. ואין להגרר אחר הצבור הכללי, שאינו מבין כלום בעניני צניעות וקדשה.

לב. ההולכים לבתי מלון וסופי שבוע וכיוצא בזה, יש להקפיד על מקומות שאין בהם את המכשיר הטמא טלויזיה. וכשאין בררה, והזמינו שם מקום או ארוע מסים שחיבים להתעכב שם, יש לבקש מהעובדים להסירו משם. ויש בזה קדוש השם גדול ומעלה גדולה לברח ממקום עברה. כי במקומות כאלו שהולכים לנופש וכיוצא בזה, מצוי מאד יצר הרע גדול. וצריך להזהר.

לג. אין זה מדרכי הצניעות לנשים לדבר בטלפון ניד ברשות הרבים.

לד. אשה חרדית, אף שקונה בגדים צנועים על פי ההלכה, משתדלת שלא לגרר את בעלה לחנות בגדי נשים לראות ולחות דעה וכו', וגם זה מדרכי הצניעות. ואם חז"ל (קדושין נב:) אמרו, "אשה בעזרה מנין", גם איש בעזרת נשים מנין. ופשוט.

לה. כשנוסעים לחתנה מחוץ לעיר בהסעה מארגנת, יש להזהר מאד ולזרז את האורחים לסיים בהקדם ולחזר הביתה. כי לפעמים הם מתעכבים זמן רב ומגיעים לביתם אחר חצות לילה, ואין זה מגדרי הצניעות. גם לרבות, שיתכן לעבר על אסור יחוד. האסור מן התורה. ויש לבדק לפני הנסיעה מי אחראי על פזור הנוסעים ואם הנהג התחייב כן, למנוע ריב ומחלוקת והרם גדרי הצניעות. ובפרמ כששולחים בנות לנסיעה לחתנה של חברה וכיוצא בזה, יש לדיק בזמנים ולהתיעץ עם רבנים. ולבדק את הנהגים שאינם פרוצים, ולא מרבים בדבורים עם אחרים, ולא מפעילים רדיו ושדורים, ושיהיה הכל קדש קדשים. ועצה טובה מאד שלא לנסע לחתנה מחוץ לעיר כשיתכן לחזר מאחר. והשם יתברך לא ימנע מוב להולכים בתמים. וכדאי לתת שי טוב לנהג, בתחלת הנסיעה. ועל ידי זה ישמע להוראות בעזרת השם יתברך.

לו. מכשיר טלפון ניד, מכשיר מסכן ברוחניות וגשמיות. ואסור לתת לצעירות וצעירים מכשיר זה. גם מחוסר צניעות, וגם מפני שאפשר להשתמש בו ליצר הרע כמו עריות, וחברה רעה וכיוצא בזה. ויש מצוה על ההורים להשניא עליהם את ההתלהבות ממכשירים כאלו.

לז. אין התר להזמין חברות לארועים וכיוצא בזה של שאר בני המשפחה שאין להן קשר אתם כל כך. למשל: אח מתחתן, ואחותו רוצה להזמין את בני כתתה. וזה מיתר, וזה מותרות, וזה חסר צניעות להפקיר בנות ולהוציאן מהבית ופשוט.

לח. כשלוקחים שושבין לחתן וכלה ערב החפה, יש להקפיד שרק בחורים נשואים יעזרו לחתן, ולא רוקים. וכן שלא יעזרו בנות רוקות לכלה, מחמת חסר צניעות, וכן קנאה וכיוצא בזה. ולפעמים יש שאלות בעניני טהרה בערב החפה, ואין שום התר למי שלא נשוי לדעת מהענין, והבן. וזה מתוך הנסיון שצעירה רוקה העבירה מידע של הכלה בענין מהרה, והיו תוצאות לא טובות.

לט. בעוון נבלות פה בחורי שונאי ישראל מתים (שבת לג). נבלות היא לא רק קללות גסות ובדיחות של תועבה רחמנא לצלן, אלא גם ספורים שמספרים על פלוני ואלמוני שנכשלו בעברות וכיצד היה המקרה וכו' וכו', גם זה נקרא נבלות פה. וכן דברים שבינו ובינה, אסור לספר ולהשמיע לאחרים. ועל אחת כמה וכמה שיש להזהר בפני ילדים קטנים שלא לדבר על נושאים אלו כלל ועקר. ומה גם שזה גורם גרוי של יצר הרע. ומי שנכשל בעבר בעניני עריות וזכה לחזר בתשובה, אסור לו לספר

לאחרים מה עשה וכיצד עשה. וכמובן שאסור לשמע ממנו דברים אלו. וכשמבקש תקון על העבר, יכול לומר שנכשל בעברה בעריות, ותו לא.

מ. אשה שחלתה בבעיה נפשית אחרי לדה וכיוצא בזה, וזקוקה לטיפול פסיכולוגי וכדומה, אסור חמור לטפל בה על ידי שיחות עידוד עם פסיכולוגים כי יכולות לצאת תקלות נוראות מעידודים אלו. וכן אסור לאשה להשיח דאגותיה ולשפך את לבה לפני איש, אלא רק על ידי פסיכולוגית או אשה חכמה שמוכנה להקשיב לה. ואם אין בררה, צריך שבעלה ישב לצדה כל זמן הפגישה או מישהו מבני משפחתה. ואוי לנו מיום הדין על התקלות הנוראות מפגישות ושיחות אלו. ודי בזה למבין.

מא. פריצות אינה דוקא פריצות בגדרי הצניעות, אלא גם פריצות של שררה וגסות הרוח והפגנת כח וכיוצא בזה (שבט הלוי חלק ו סוף סימן כד).

מב. באפן שיכולה אשה לדבר עם האשה, אין צרך לדבר עם בעלה או להכניס אותו לענין, מטעמי צניעות. וכן כשרוצה אשה לשאל שאלה מהרב בדיני טהרה וכיוצא בזה, אין צורך לפנות תמיד לבאור השאלה אלא אפשר על ידי פתק בתוך המכתב עם הבדיקה, ואחר כך לפרט הדברים אם יש צרך. כי מדרכי הצניעות להוסיף בקדשה עד כמה שאפשר. וגם כשמדבר כבר עם אשה, לדבר בכבוד ראש וברצינות, ועם הרבה כבוד. אבל לא בנגון של דבור סודי או לבבי וכיוצא בזה. ועל אחת כמה וכמה שלא לומר מלות חבה חם ושלוש. ואם יש צרך מתר לומר מלות עידוד ושבח. כמו למשל, שהיא אשת חיל, ודואגת למשפחה, ומסורה לבעלה, והבית נקי ומסדר וכיוצא בזה.

מג. בני זוג שנוסעים עם חבר, ישבו שניהם מאחוריו, או שני הגברים מלפנים ושתי הנשים מאחוריו. ואם יש מקום אחד ליד הנהג וארגז מאחוריו, יכל האיש לשבת מאחוריו והאשה אצל הנהג, מחמת הקשי שלה לעלות לארגז, אך ורק באפן חד פעמי. אבל בקביעות הרי זה גורם גדול של יצר הרע ואסור בשום אפן, אף שהבעל מאחוריה וצריך שהאשה תשב בארגז, ואין לזלזל בגדרי הקדשה. וכן להסיע בהתנדבות בטרמפ וכיוצא בזה, כל יום את השכנה לעבודה או על הדרך לקרבת מקום, אסור בהחלט. ואין כאן חסד ולא כלום, ויש כאן יצר הרע. מפני שזה בקביעות, והסכנה מצויה.

מד. אף על פי שמתר מעקר הדין לחתן לישן בבית כלתו לפני החתנה בחדרים נפרדים בהשגחת ההורים, מכל מקום ראוי ונכון יותר לישן בבית שכנים וידידים ולשמר על גדרי הצניעות. וכן יש להזהר שלא יעבר זמן רב בין הארוסין לחתנה "ויאמר לקוצרים ה' עמכם" (רות ב, ד). ובכלל, מהארוסין שכבר החליטו להנשא זה לזה, יתכן שהיה אסור להפגש מעקר הדין. ועל כל פנים צריך זהירות גדולה גם כשנפגשים לסדורים כלליים וכיוצא בזה, שיזהרו שיצר הרע לא יסדר אותם. ועין לעיל שיפגשו פעם בשבוע, וכן דעת כמה מורי הוראה. ושמעתי בשם מרן הרב

אלעזר מנחם שך שליט"א, להפגש אחר הארוסין פעם בשלשה שבועות, ואלו דרגות בצניעות.

מה. להזמין נערים ובחורים לשבת לבית לחזוק, אם יש בבית בנות גדולות אסור מטעמי צניעות. והיו כאלה שאחר כך שלחו מכתב אישי לאותה בת. וכן להפך, להזמין נערות ובחורות לשבת לחזוק, אם יש בנים גדולים זה גורם פרצה בחומת הצניעות. ועצה טובה, להזמין נערים לבית כשהבנות קמנות, ולהזמין נערות לבית כשהבנים קטנים או כשהבנים בישיבות. וכשאיין בררה, לשלח אותם אל הסבתא.

מו. עצה טובה, שלא להזמין אורחים לבית כשהבנים היקרים באים לשבת קדש מהישיבה הקדושה, כדי שעקר תשומת הלב תהיה רק להם. וכן כשבאים החתן והכלה לשבת קדש, לא להזמין עוד ועוד אורחים וכיוצא בזה, כדי שירגישו שעושים הכל לכבודם. וזה יסוד חשוב בהנהגת הבית.

מז. כידוע, מתנות לפועלות ולעובדות מסימות אסור, אלא רק אם זה שוה לכלם. וכן בחנות, מתנה מהלקוח למוכרת או מהלקוחה למוכר, יש להזהר בזה מאד. ועל אחת כמה וכמה אם אשת המוכר מקפידה על כך שיש להמנע. ועצה טובה, כשיש צרך במתנה זו, שתתן הלקוחה מתנה לאשת המוכר, או הלקוח לבעל המוכרת וכיוצא בזה. למשל, בשם או ספר בשול וכדומה לאשת המוכר, וספר תורני לבעל המוכרת. והדברים האלה נכתבים מחמת מעשים שהיו בעוונות הרבים. ויש להזהר בזה מאד, ולא לזלזל במעלות הצניעות.

דרשות בעניני צניעות

מלקט מקונטרס מאמרי כנס ההתעוררות לנשים בנושא הצניעות

מדברים על נקודה כאובה מאד, על חסר צניעות. רבנו יונה ב"אגרת התשובה" (אות עח) אומר: "וצריכה האשה שתהיה צנועה ונזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם חוץ מבעלה שהמסתכלים בפניה או בידיה יורדים גיהנום. (על פי הגמרא (ברכות דף סא:): "המרצה מעות לאשה מידו לידה כדי להסתכל בה, אפלו יש בידו תורה ומעשים טובים כמשה רבנו, לא ינקה מדינה של גיהנום"). והיא ענושה בענש כל אחד ואחד מהם, מפני שהחטיאה אותם ולא נהגה צניעות בעצמה".

אשה כזו, חם ושלום, תענש אם אינה הולכת בצניעות כראוי, והולכת במלבושים כאלה שמושכים את העין. ולא תמיד אשה מבינה מה נקרא מושך את העין. לפעמים היא חושבת שבגד כזה בודאי לא בולט, אך היא טועה, כי צריך למדד זאת כפי שאנשים מסתכלים. אשה שלא הולכת

בצניעות כראוי, וגורמת שיסתכלו בה, נהיית חס ושלום מחטיאה את הרבים.

אשה צריכה להיות יפה בבית לבעלה, ואת זה זונחים. רואים שדוקא בבית כשאשה צריכה להיות מסדרת ויפה לבעלה, אז ה' ישמר היא הולכת עם כל הסמרטוטים, כמו מנקה ארבות. אך כשהיא יוצאת לרחוב וצריכה להזהר מאד שלא לבלט, דוקא אז היא עם בשם, בגדים יפים, וצבעים.

היום אפלו כשמורידים את העינים נכשלים, בגלל בגדי האשה למטה, שסע וכו'. אשה כזו כאלו תולה על עצמה שלט: "אני בת בתו של ירבעם בן נבט, שחטא והחטיא את הרבים". וגיהנום מבטח לה. מה יוצא לאשה מזה! הרי היא לא רואה את השסע! אז דבר זה ממש רק על מנת להחטיא! כשהיא עוברת ברחוב רבי עקיבא, הגיהנום שלה הוא לא כמו של אחד שהסתכל בה וחטא על ידה ויענש, אלא עלול לקרות שמאה אנשים יסתכלו בה, וכשהיא חוזרת הביתה היא שלחה מאה אנשים לגיהנום. והיא תענש בענש של כל אחד ואחד מהם, מפני שהחטיאה אותם בכך שלא נהגה צניעות בעצמה ונכשלו בה. אשה שמתקשטת באפן בולט כשיוצאת, עושה ההפך ממה שהיא צריכה. כיון שהיא צריכה לצאת בצניעות באפן שלא יסתכלו בה, והיא עושה השתדלות שכן יסתכלו בה.

והצניעות כוללת פרצות רבות. קורה ובחניות, במכלת, בצרכניות, בחנות הירקות, הנשים מתנהגות כחברות של המוכר, פונות אליו בשם פרטי: 'משה, כמה זה עולה?' 'מה זה 'משה?!' 'זה אח שלך? מה פתאום לפנות אליו בשם פרטי?!

יש לפעמים ה' ישמרנו בין שכנים לשכנות, שקוראים בשם פרטי זה לזה. זה נורא ואים. וכן בבקורים של זוגות צעירים, יושבים ביחד ומבלים. פעמים שני זוגות, לפעמים שלשה זוגות. יושבים לבלות, אוכלים מדברים ומחיכים "אין אפוטרופוס לעריות...".

כל הנשים המתיפות במלבושים המושכים את העין בבשם ובשסעים ובחלוקים מושכים, ובגרבים מושכות, אפשר להוריד להם קצת את המרץ לכל זה על ידי סיור קל ב"בלינסון", ובי"תל השומר". כמה ילדים חולי סרטן שההורים צמודים אליהם יום ולילה?! כמה נשים חולות? כמה גברים חולים?! ואז, כששוכבים בבית חולים מי מסתכל בראי?! מישהו מדבר על אדם וצבע בעינים, בשם ולהתלבש?! רוצים רק דבר אחד: בריאות, לצאת מבית החולים. לא מסתכלים על דברים אחרים. יעקב אבינו אומר: אני מבקש מהקדוש ברוך הוא "ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש". למה כתוב "לחם לאכל?" והלא אין מלה יתרה בתורה! וכי מישהו חשב: לחם ללבש ובגד לאכל?! אם לחם אז זה פשוט שבשביל לאכל! אלא, שכשאדם שוכב בבית החולים חס ושלום, ליד כל מטה יש כוננית מלאה בפרות כדוכן בשוק ומלאה בעוגות כקונדיטוריה, אך

החולה אינו מסגל למעם מכל זה, הוא סובל ממחלות שונות, מסכרת, מחוסר תאבון, ולכן יעקב אבינו מבקש: רבונו של עולם תן לי רק לחם, אבל, לאכל בבריאות.

וכן אדם, ארונותיו מלאים בבגדים: בגדי חול ובגדי שבת, בגדי חרף ובגדי קיץ, אך חלילה בשכבו בבית החולים אינו צריך שום בגד פרט לחלוק אחד, יעקב אבינו מבקש רק בגד אחד, אבל, ללבש בבריאות.

"כל ישראל ערבים זה לזה" מחובתה של כל אשה להעיר לחברתה על כל פרצה בחסר צניעות. כמובן בשקט, בנחת מבלי לביש, כדכתיב: (ויקרא יט, יז) "הוכח תוכיח את עמיתך" אבל, "ולא תשא עליו חטא". לא לביש אותה, אלא להסביר לה שמתכוונים לטובתה, כי חס ושלום בחסר צניעות הקדוש ברוך הוא בורח מהבית, כדכתיב: (דברים כג, טו) "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך". אם חלילה הקדוש ברוך הוא ישוב מאחורינו, אויה לנו.

וכן מבאר בזהר (פרשת נשא): אם אשה צנועה כראוי ולא מתגלה כלום משערותיה, היא גורמת ברכה לה ולבניה, שלום בבית, אשר ועשר. אך אם חס ושלום אין צניעות, היא גורמת חס ושלום ההפך.

הנביא אומר: (מיכה ו, ח) "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך, כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוקיך" זהו רצונו של בוראנו "צניעות", ואשרי מי שתשתדל לעשות רצון בוראה. ובזכות הצניעות נזכה לבנים ובנות צדיקים וצדקניות, העוסקים בתורה ובמצוות.

וכאן נשאלת השאלה, יש פה דבר שלא מובן כלל. לפעמים יש איזו טעות, שהכניסו כף חלבית לסיר בשרי, מלא בשר, ומתעוררת השאלה מה עושים כעת עם כל התבשיל? זה אכל בשביל כל המשפחה ליומים. אז הולכים לשאל את הרב, והרב חוקר את כל הפרטים, והבעל מגיע הביתה עם תשובה מהרב, שהאכל הוא "שאלה" ולא כדאי לאכול, אז מה עושים? לוקחים את האכל בשמחה רבה ושופכים אותו. לא עולה אפלו הוה אמינא, איזה צד, איזה פקפוק, איזו מחשבה, אולי לא, אולי אפשר להציל את האכל הזה, לא! הרב אמר שזה טרף, זה בשר וחלב! ויתכן שהרב יגיד שזו מדת חסידות לזרק את זה, אבל הם לא יותרו על המצוה ויזרקו את זה מיד. הלא בשביל זה אנחנו יהודים, ובשר וחלב ביחד זה אסור.

אבל מדוע אם יש שאלה והרב פוסק, שהבגד הזה לא על פי דין תורה, או שבאה הוראה שמספר זה של הגרבים הוא טרף, כאן מתחילים פקפוקים, וכאן מתחיל דין ודברים. ואם למשל מגיעים עם הוראה, שהצעיף הזה לא כשר, שזו לא דרך של בת ישראל, כאן לא צריכים לשמע בקולו של הרב?! אם הרב פוסק, שאת החוברות ללמוד מקצוע תפירה

אסור להכניס לבית, כי זה מטמא את כל הבית, הכל תועבה, כאן יש נסיונות, מחפשים עצות פה ושם, העקר להתיר.

ברוך השם שלאחרונה יש נשים צדקניות, שיש להן חוברות אחרות לתפירה ומשאלות אותן. אבל במה זה שונה מפסק של הרב על בשר וחלב?!

צריך לדעת נקדה אחת בידיעה ברורה, שהשאלות בנושאים האלה הן לא פחות חמורות מכשרות. זה חמורות שבחמורות ממש. זה לא רק אסור, זו שאלה של מכשיל את הרבים. זה דבר שנוגע בצפור נפשנו, בצפור נפשו של עם ישראל, רחמנא לצלן מתוצאות הדבר הזה. זה ממש מזעזע. מי שיש לה לב בשר ויודעת קצת מה נעשה, את הנסיונות מחד, והצרות מאידך, כל מה שיש היום, והרב פוסק שזו לא הדרך והיא עושה להפך, אוי רחמנא לצלן.

במדרש תנחומא (פרשת וישלח): "ילמדנו רבנו" שואל המדרש, "מהו שתצא אשה בעיר של זהב בשבת?" זה היה תכשיט עשוי זהב שעליו מצירת העיר ירושלים. ורבנן עונים: "אף בחול אסור לצאת בהן לרשות הרבים, מפני שהעם מסתכלין בה, ופגם הוא לאשה". מה שהעם מסתכלין בה, זהו פגם לאשה. ובמעלות המדות כתוב: "וגנאי גדול הוא לאשה שהעם מסתכלין בה". והמדרש ממשיך "לא נתנו תכשיטין לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן בתוך ביתה, שאין נותנין פרצה לפני הכשר". (אפלו אדם כשר אין נותנים לפניו פרצה) "וביותר לפני הגנב". עד כאן לשון המדרש.

ידוע, מה שהגמרא מספרת (תענית כד) דבר נורא על רבי יוסי דמן יקרת, שראה פעם שאחד סותר את גדר הדקלים שהיתה לו בבית עשה בה חור, נגש אל היהודי הזה ושאל אותו: למה אתה סותר את גדר הדקלים שלי? מה עשיתי לך? מדוע אתה עושה בה חר? אומר לו אותו יהודי את האמת: רבי יש לך בת, ואני רוצה להסתכל בה. נכנס רבי יוסי הביתה ואמר לה: בתי את מצערת את האנשים, שובי לעפרך ואל יכשלו בך בני אדם!

וכך היה. וזה מבהיל, זה נותן לנו תמונה, עד כמה העוון הזה חמור. הרי היא יושבת לה בתוך הבית שלה, אז מה הטענה עליה?! אלא מה, יש אנשים שרוצים להסתכל לתוך הבית לראות אותה, האם היא אשמה?! אלא נכון, היא לא אשמה, אבל במציאות היא מכשילה בני אדם. ואף על פי שאיפה היא מכשילה? אצלה בבית! ואם כן שהאיש ילך! מה הוא רוצה ממנה?! כן, אבל זה המצב: בני אדם נכשלים, ואז אומר לה רבי יוסי: בתי שובי לעפרך ואל יכשלו בך בני אדם.

נתבונן ונראה מה אם לא יושבים בבית, אלא עושים כל התחבולות, ויוצאים בצורה כזו החוצה, כדי כדי כדי... אוי רחמנא לצלן, נו, אז זו לא שאלה שצריך לשאל רב, מה מתר ומה אסור? איזה בגד מתר ואיזה אסור? על זה אנחנו לא יהודים? זה פחות מכשרות? זה הרי היסוד של כל

קדשת ישראל, ואם הרב פוסק שאת זה לא ללבש, אז מתפלפלים, יש נסיונות וקשה לקבל את דבריו.

כאן יש שני דברים מצד אחד אפשר להיות מזכה הרבים, בעצם ההנהגה שלי לבד, זה משפיע על אחרים, ובקנה מדה כזה שהוא למעלה למעלה מהשגתנו בכלל. ומצד שני אפשר להיות מכשיל את הרבים בשני מובנים:

א. שילמדו ממני.

ב. מכשילה את הרבים כפשוטו: שמסתכלים בה.

פעם ספר הרב אריה שכטר שליט"א, שמסר שיחה בסמינר "ערכים", והזכיר שם את הרשע הסופר ביאליק, ופלט עליו את המלים "ימח שמו וזכרו". תוך כדי שהזכירו, נעשתה סערת רוחות בין החילונים, כיצד הוא מדבר עליו. ואז הוא אמר להם: תשמעו, אני אמר, רתי זאת בטעות, מרב כעם עליו. ובאמת, לא טוב שאמרתי זאת כאן, אך לאמתו של הבר בשביל האדם הזה זו ברכה מאד גדולה. הוא כבר מזמן, לפני עשרות שנים לא נמצא בעולם. והוא מסכן, כל פעם מחדש שורפים אותו וצולים אותו בגיהנום. מה יש? בבית הספר הזה לומדים את דברי הכפירה שלו, ובבית הספר הזה לומדים את ספריו, עוד מינות, ועוד אפיקורסות, עוד ליצנות מהתורה ומקדש הקדשים. וכל תלמיד שלומד את זה לוקחים אותו (את ביאליק) עוד פעם ושורפים אותו, ה' ישמר ממש נורא. פעם אחת, באיזה שהוא יום מוציאים אותו החוצה מהגיהנום. הוא שואל מה קרה גמרנו? אומרים לו כן, ברוך ה' עכשו החפש הגדול. בתי הספר הפסיקו ללמד בספרים שלך. הוא שמח, די שקט לו, וכך חדשים שקט. אחרי חדשים תופסים אותו נו! חיים נחמן בוא עוד פעם... והוא שואל: לאן לבוא? אולי כבר לוקחים אותי לגן עדן? לא, הוא רואה שעוד פעם לגיהנום מה קרה? מה יש? למה שוב לגיהנום? אומרים לו שנת הלמודים התחילה שוב. אז עומד אותו רשע מסכן וצועק: "רבונו של עולם, ימח שמי וזכרי כבר, שישכחו ממני, מה הם רוצים ממני, שישכחו לגמרי". לכן זו ברכה בשבילו ולא קללה.

אנו לא יודעים, איך הדבר הזה מזעזע, שפעלות של אדם הן לנצח נצחים, ולא דוקא ספרים שמחברים. אם נתבונן נראה שכך זה, לפעמים הנהגה של אדם משפיעה יותר מדבורים. כי אם אדם מדבר, לפעמים יש עליו בקרת, זה לא בדיוק כמו שהוא אומר, אפשר לומר אחרת, יש תגובות. אבל אם אדם לא מדבר, הוא מתנהג כך, זה נכנס, זה משפיע, זה חודר לעצמות.

יש היום בבית הספר בשבת אחר הצהריים ארגון "בתיה". בנות מגיעות לשם ואחת מסורקת 100% והשניה 200% איך בת ישראל מגיעה בשבת מסורקת 200%? לא, לא, יש מסרק של שבת ואפשר להסתרק. ומה זה מסרק של שבת? האם המסרק הזה שמסתרקים בו, נושרות על ידיו

שערות? נושרות. אמנם הוא יותר רך ממסרק רגיל, אבל כשמסתרקים רואים שכל פעם נקרעות שערות. אז במה זה מסרק של שבת? אולי צריכים לקרא לזה "מסרק של חלול שבת!"

אם המסרק הזה לא פועל כפי שמסרק של שבת צריך לפעול, אז אסור בכלל להשתמש בו. וכמה זה מוסיף כשהילדים רואים שמקריבים לכבוד השבת! אמנם לא ילכו 50%, מסרקים, אבל יראו שהשבת שווה לנו משהו. איזה הוד והדר זה! איזה יפי זה כשרואים "אצלי שבת זאת שבת קדש!" זה נורא, אפשר להכשל בחמורי חמורות, בחלול שבת. ולמה? לא יכולים לותר! יש יותר קדוש שם שמים מזה שמגיעים ורואים אה, היום אי אפשר לעשות כמו ביום חול, נו אז הולכים קצת מפזר, מה קרה? לכבוד שבת קדש. יש יותר הוד והדר מזה?! שכחנו בכלל מה זה יפי אמתי. הרחוב הקלוקל הוציא מאתנו את המשגים של יפי, של הוד והדר, של בית של עם ישראל. אבל אי אפשר לדרש את זה מהילדים, כל זמן שהם רואים שההורים על הנוחיות שלהם לא מותרים, אצלם הכל צריך להתבצע כמתכנן. גוערים בילד "איך אתה מברך?" נו, מה הוא יעשה, המסכן? הוא רואה שכך ההורים מברכים, בשתי דקות כבר גמרו את ברכת המזון, כל הברכה ממש.

אז מה רוצים ממנו, המסכן? ככה הוא רואה. אומרים לו: "לא, לא משה'לה, אתה לא מברך טוב". והוא מתאפק מלשאל: "ואיך את מברכת?!"

החפץ חיים אומר: כשיש שרפה גדולה, באים מכבי אש ושופכים מים על האש ומכבים את השרפה. אבל לפעמים האש שורפת בתים שלמים, שרפה גדולה מאד. שם הכבאים בכלל לא שופכים מים על האש רק על הבתים שמסביב, שבהם האש עוד לא נתפסה, כדי שהאש לא תתפס גם בהם. כשרואים את הרחוב במצבו הנוכחי, אז על שארית הפלטה, על הבתים הקדושים, על טהרת הקדש, שם צריך לשפך מים ולחזק את הענינים האלו (ואין מים אלא תורה).

ודאי שהילדים רואים הכל ומרגישים הכל, מה חשוב להורים, ומה לא. כשהילד אומר איזה שקר, או כשבשבת הוא לוקח איזה מקצה ביד, מה התגובה של האבא? מה התגובה של האמא? "משה'לה אמרתי לך כבר פעם לא להחזיק מקצה בשבת, אז עוד פעם לא תקח, בסדר?!" "מדברים בלשון רכה ומרצים. וכשהילד אומר שקר אומרים לו: "זה לא יפה לשקר!" אבל אם אותו משה'לה רואה, שפעם אחת אם עלה עם נעלים על הספה, אז הבית נהפך להר געש וצועקים עליו "אני בשום אופן לא אותר לך על דבר כזה!" "וכאן רותחים וצועקים. מה הוא רואה? על מה שמים את הדגש? על הספה! נו בסדר, אז הוא גם כן יודע שהספה היא העקר.

אין מושג כמה מחדירים בעצמות את הקדושה והטהרה, ואת כל ה"יידישקייט" עם הצניעות. אין צרך לומר את מה שקורה בשמים ואת השכר העצום שזכתה בו ההיא קמחית, שבעה בנים כהנים גדולים בזכות הצניעות שלה. רק מדברים על מה שהילד רואה ממש, על מה שמים את הדגש.

מעשה נפלא מאחד העשירים הגדולים, שקראו לו דיינס. הוא היה בתקופת מלחמת העולם הראשונה עשיר מפלג, מליארדר, והחזיק את כל הישיבות בליטא, ובפרט את ישיבת נוברדוק. אחר כך כשהגיעה המהפכה הקומוניסטית, לקחו ממנו את כל מה שהיה לו, והוא נשאר עני מרוד, ממש עד פת לחם, עני ואביון.

אבל בזמן שהוא היה עדין עשיר, לקח שני חתנים לשתי בנותיו, שהיו גדולי עולם: האחד רבי אברהם יצחק בלוך, והשני אחיו. שני תלמידי חכמים גדולים: האחד ראש ישיבת טלז', והשני רב מרצה בישיבה זו. הוא אמר תמיד: "מכל העשר שלי לא נשאר כלום. אבל שני יהלומים נשארו לי, אלו שני חתני". רבי אלחנן וסרמן ה' ינקם דמו ספר, שהוא היה צריך להגיע אליו פעם כשהישיבה היתה במצב קשה, והוא הלך אליו כמה פרסאות מרחק כמה שעות. באמצע היה שלג כבד, והוא היה מלכלך מאד משלג ומבץ.

כאשר היה כבר באמצע הדרך, לאחר שאת שעותיו היקרות נתן כבר בשביל הליכה זו, וכל כלו מכף רגל ועד ראש היה מלא בשלג ובבץ, הוא עשה חשבון, שכך הוא אינו יכל להגיע לבית של דייניס ולהכנס אליו, הרי כל ביתו מלא שטיחים יקרים וספות, וכיצד יכנס בבגדים אלו?! וכיצד ישב שם? הרי הכל יתלכלך! חשב רבי אלחנן, שאולי ילך חזרה הביתה, אך עשה חשבון שזה לא משתלם, שהרי חצי מהזמן הוא כבר בטל, האם עכשו יחזר לישיבה ויבטל יום נוסף כדי לבוא אליו?

אבל מצד שני, מה לעשות? הרי הוא לא יכל להכנס כך לבית של דייניס! אז הוא מצא עצה. לאותו עשיר יש דלת כניסה ראשית, שמשם נכנסים לסלון, אבל הוא שם לב פעם אחת באחד הבקורים שלו, שיש לו גם כניסה מן המטבח, ומשם גם אפשר להכנס, ושם אין שטיחים, אז הוא החליט להכנס דרך המטבח. הוא דפק בדלת. קפצו שתי הבנות הקטנות ופתחו את הדלת, וראו את רבי אלחנן וסרמן ראש ישיבת ברנוביץ' שהכירו אותו.

הן רצו בשמחה וברקוד לאבא וקראו לו: "רבי אלחנן הגיע, רבי אלחנן הגיע", שמחה וששון! העשיר דייניס נגש לדלת המטבח וראה את רבי אלחנן מגיע מהכניסה במטבח ולא הבין, מדוע הוא לא הגיע מהכניסה הראשית? הוא נגש לרבי אלחנן, ורבי אלחנן אמר לו "שלום עליכם", ודייניס התחיל לבכות, בוכה! ובוכה!

רבי אלחנן לא יודע מה קרה, למה הוא בוכה? והעשיר בקשי דבר ואמר: "רבי, מה חטאתי? מה פשעתי? מה עויתי? למה הרבי עושה לי כך?" חשב רבי אלחנן, שמישהו דבר לשון הרע עליו, ושאל אותו: "מה אני עשיתי רע, אני לא יודע משום רע שעשיתי. אדרבא, תמיד אנחנו בידידות, איני יודע מה עשיתי רע!" אמר לו דייניס: "הרבי קלקל לי את הבנות שלי!" נבהל רבי אלחנן: "כיצד קלקלתי את הבנות אינני מכיר אותן, ואף פעם לא דברתי אתן, ואיך אקלקל א ותן?"

אמר לו דייניס כך: "הבנות שלי רואות כל היום בבית כסף, זהב, דולרים, כסף, ועוד כסף, סוחרים קונים ומוכרים, זה מה שהן רואות כל הזמן. אבל מה, דבר אחד הן יודעות הימב שאצלי תורה היא יותר מכסף. כשמגיע תלמיד חכם, או כשמגיע זמן השעור שלי, כשצריכים ללכת ללמד, אז שיהיה בית מלא סוחרים, אני עוזב הכל והולך ללמד, זה קדש! כסף, כסף, אבל תורה היא יותר מכסף. אבל מה עשה לי עכשו ראש הישיבה? ראש הישיבה שלח אותן לקרא לי, ובכך הוא הסביר להן שהוא לא יכל להכנס דרך הדלת הראשית, כי הוא עם בץ ושלג, והוא לא רוצה ללכלך את הבית. מה הן תראינה כעת? שהשמיחים שלי שוים יותר מן התורה, מכבוד התורה של ראש הישיבה, את זה הן תראינה! ואם הן תקבלנה משגים כאלה, הן נאבדות לעולם.

שאל אותו רבי אלחנן: "הבנתי, אבל מה אתה רוצה שאעשה עכשו? אתה רואה, איך אני נראה!" אמר לו דייניס: "אני רוצה לבקש מהרבי טובה, שהרבי יבוא אתי ביחד מהדלת הראשית, וידרך על השטיחים וישב על כל הספות והכסאות וילכלך את הכל. שיראו, ושיכנס להן בתודעה בראש ובעמק הלב, שהתורה וראש הישיבה יותר חשובים מהשטיחים ומהספות ומהמשי, שיראו את זה בפעל". ספר רבי אלחנן. "לא היתה לי בררה נגשתי ולכלכתי את כל הבית בבץ, כי כך רצה דייניס ולא עזב אותי. ובזכות זה זכה לשני היהלומים, שני חתנים תלמידי חכמים גדולים.

יהי רצון שנזכה כל אחד ואחד לזכות את הרבים, ונזכה להקים בתים נאמנים וטהורים, עבדי ה', ולכל טוב אמת, ולביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

ועוד, קראנו אמש בתורה: (בראשית לד, א) "ותצא דינה בת לאה". וכתב על כך המדרש (מדרש תנחומא) "ילמדנו רבנו מהו שתצא אשה ב"עיר של זהב" (סוג תכשיט) בשבת?.. רבנן אמרי, אף בחול אסור לצאת בהן ל, רשות הרבים, מפני שהעם מסתכלין בה. ופגם הוא לאשה, שלא נתנו תכשיטין לאשה אלא שתהא מתקשטת בהן לתוך ביתה". וכבר כתבו רבותינו שישנן נשים המהפכות הנהגותיהן, בבית לובשות בגדי גנאי, ובשוק הן מתקשטות.

ונעתיק בזה את המשך המדרש.... "וצריכה אשה... שלא תכשל עצמה ולא תביא למכשול בני אדם, ונמצאו מסתכלין באשת איש, ; ושם בפסוק

ו' "אמר רבי יוסי, כשהאשה מצנעת את עצמה בתוך הבית ראויה להנשא לכהן גדול, ותעמיד כהנים גדולים... אמר רבי פינחס הכהן בר חמא בזמן שהיא צנועה בתוך הבית, כשם שהמזבח מכפר כך היא מכפרת על ביתה..."

נתאר לעצמנו אשה המקימת מאמרים הללו, הרי שהיא מכפרת ומצילה מן המות כדגמת בית המקדש, הרי היא עצמה תאריך ימים ותמנע אסונות מבני ביתה על ידי כפרתה, וגם זכותה תעמד לגרש מלאך המות משכונתה ומעירה, ואשרי לה ואשרי חלקה...

פעם שמעתי, שנגש אברך וספר לגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, שהבת שלו קצת ירדה מהדרך. הוא לומד בכולל ולא יודע למה זה קרה. שאל אותו רבי אליהו לופיאן: "אתה מוכיח אותה?" "בודאי!" אמר האברך. ענה לו רבי אליהו לופיאן: "התעלפת פעם? כשראית שהבת קצת מדרדרת, התעלפת?". "לא!", אז לא הוכחת. אלו היית מתעלף זו היתה תוכחה זו נקראת תוכחת אב לבתו;

ספר החזון איש על אחד מגאוני ישראל בדור שלפניו, הגאון רבי אליעזר משה הורביץ זצוק"ל (שנדפסו הגהותיו על כל הש"ס): כאשר יצאו ממריות לאור העולם, חכמי ישראל אסרו ללכת עם מטריה בשבת, אפלו כאשר פתחו אותה מערב שבת. הבת שלו היתה עלוי, תלמיד חכם, והיא סברה שבמטריה שפתוחה מערב שבת אין אסור, ולכן היא הלכה עם מטריה בשבת. רבי אליעזר משה האבא שמע, העיר לה ולא עזר. הוא נגש לבימה של בית הכנסת הגדול, נתן דפיקה ואמר: בתי, לא עלינו, נטרפה דעתה עליה! שאף אחד לא ילמד ממנה.

החזון איש ספר זאת בהתפעלות: אבא מכריז על בתו ברבים, בבית הכנסת הגדול של העיר: "בתי נמרפה דעתה!!! זוהי עקדה. זאת בת, שצריכים שדוכים. אבל אם התורה ממלאת את כל חיי היהודי, אין עומד כנגד זה. אין מי שיוכל לעמד כנגד הגאווה היהודית באלוקיו.

נאמר בתורה: (בראשית לא, לד) "ורחל לקחה את התרפים ותשמש בכר הגמל ותשב עליהם". פשט הפסוק הוא, שבכך החביאה אותם כדי שללבו לא יהיה כל סכוי למצא את התרפים. אולם בזהר הקדוש נאמר: שאותם התרפים הם כחות הטמאה המגלים לבני אדם הברים נסתרים, אם כך, היתה סכנה שאותם כחות יגלו ללבן היכן יעקב, לכן נטלה רחל את התרפים ובזתה והשפילה אותם, על ידי שנתישבה עליהם, ובזה הצליחה לבטל את כחם, כי לכחות הטמאה יש עצמה רק כאשר מכבדים אותם, אבל כאשר מזלזלים בהם, כחם נעלם ומשתתקים. וכך בענינינו, כל בת צופה באמה והיא יודעת מה היא מכבדת ומה היא מבטלת, וכאשר האם תוקיע פריצות, ותבזה את הלובושות בגדי תועבה, תבטל האם את כח הטמאה הזו ותזכה לבנות מצלחות ראויות לכהנים גדולים ובנים תלמידי חכמים...

אלו אנחנו היינו יודעים להנחיל לבנינו ולבנותינו בוז למי שמחקה את הרחוב, למי שמחקה ברק חיצוני של אפס, אלו אשה כזו היתה הולכת ברחוב והיתה יודעת שכל הרחוב נגדה ובו לה כאלו היא לובשת בגד של אינדיאנים על הראש שלה אז היה בטול עבודה זרה.

נאמר בתורה: (בראשית כד, כט) "ולרבקה אח ושמו לבן" מקשה האור החיים הקדוש לדבריהם ז"ל שאמרו כי הצדיקים שמים קדם להם, דכתיב "ושמו בעז" "ושם האיש אלימלך", אבל הרשעים הם קודמים לשמים דכתיב, (שמואל א כה, כה) "נבל שמו". אם כן למה לקח הכתוב סדר הצדיקים בלבן הרשע (כלומר למה לא כתוב, "לבן שמו"?...) אכן הכונה היא, כי זה האיש לבן חרד לקראת האיש (אליעזר) ביודעו מה שעבר בינו ובין רבקה מהדברים וקרוב הדעת, והוא איש נכרי, הרי זה מגיד כי דברים בגו. ולזה לבש קנאה ורץ לקראתו, לפגע בו בקנאתו את קנאת אחותו. ולצד בחינת מעשה זה, יחס ה' אותו יחוסין של צדיקים ואמר: "ושמו לבן", כי מעשה צדיקים עשה בזה ו"אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר בריה... " עד כאן לשונו.

הדברים מאד מעוררים. לבן ראה את אחותו מביאה תכשיטים שקבלה מאליעזר עבד אברהם זקן ויושב בישיבה, והדבר הסעיר את רוחו ורץ לפגע בו. אם כן מה נענה ומה נשיב כאשר ישאלו אותנו בשמים אם שמרנו על הפקדון שהשם יתברך הפקיד בידינו? האם שמנו לב ובדקנו היטב מה עושות בנותינו כשהן חוזרות מבית הספר? האם לא עבר בינן לבין החברה הרעה כל מיני מרעין בישין, הברים רעים ופגישות רעות? הרי נצמרך למסר להשם יתברך דין וחשבון על כל העלם עין מאתנו.

ולפעמים שולחות האמהות את בנותיהן להיות שמרטף בבתי זרים, ואינן נוהגות כמעשה לבן ששם "עינא פקיחא" באחותו, ואנחנו לא מתעניינים אם אין שם "אורב" העומד לצוד את גופן ואת נשמתן. ואם כן איך יפקיד הקדוש ברוך הוא את הנשמות הזכות בידינו?..

בשאלות ותשובות הגאון הגרש"א אלפנדרי סוף חלק ב' נאמר: אצין מה שגלה הבעל שם טוב הקדוש על אנשי קושטא. כשהיה בדרכו לארץ ישראל בקר באיסטנבול וראה אברכים שהיו להם נשמות של תנאים, ואמר הבעל שם טוב שלנשמות אלו זכו אמותיהן בגלל הצניעות שבהן. כשראה זאת הסבא קדישא הגרש"א אלפנדארי נענע בראשו ואמר: הן הן, לא אוכל לתאר לך גדל הצניעות אשר אני זוכר שהיה שם באיסטמבול, יעויין שם. ולכן צמחו שם אדירי הלבנון כמו רבי חיים פלאגי ובנו רבי אברהם זצ"ל.

הבה נתחזק ותאמר אשה לרעותה באהבה וחבה, בואו ונעלה במעלות של הקדושה והטהרה והצניעות ולא ישמע שד ושבר ברחובותינו, ואך ששון ושמחה ישמע כאן.

הגאון הצדיק רבי לייב מאלין זצ"ל אמר, שכמו ש"בצאתי ממצרים" היה גלוי שכינה, כך "בצאתי מירושלים" היה גלוי שכינה. משום שבתשע מאות שנה שהקדוש ברוך התאפק מלהעניש נזוה נקרא בלשון חז"ל שהיתה השנאה כבושה[[] היה מקום לטעות, ולנביאי השקר להטעות, ששום דבר לא יקרה, כמאמר ירמיהו (איכה ב, יד): "נביאיך חזו לך... משאות שוא ומדוחים". אבל כשהקדוש ברוך הוא הגיב בחרבן הבית, ועם ישראל קבל את הסטירה, הוא הבין שיש אבא שאכפת לו. ולכן לא מצינו בכל ספרי ההיסטוריה, שה ייחרבן הביא מאן דהוא לכפירה, אלו היו כאלה, ספרי ההיסטוריה לא היו שותקים.

אנו נמצאים בזמן שאין השנאה כבושה, וחדשים לבקרים מתחדשים עלינו אסונות וטרגדיות. בתי החולים מלאים אנשים, נשים, וטף. ב"בלינסון" ישנם מעל חמש מאות ילדים חולי סרטן, ב"תל השומר" מעל שלש מאות וארבעים ילדים ועוד כהנה. כל שנה מתוספים בארץ ישראל כחמשה עשר אלף חולי סרטן רחמנא לצלן. והגם שרבים מהם נפטרים במשך השנה, בכל זאת אף פעם אין מטתו של חולה נשאר ריקה, תמיד יש מישהו שמאיש אותה, ואדרבא אפלו עוד חסרים מקומות, ה' ישמרנו. אם כן, הבה נחפש דרכינו ונחקורה, איפה נמצאת התשובה למצב. נעין מה היה מצב בני ישראל בזמן "יציאת מצרים" שזכו, ומה היה מצבם בזמן "בצאתי מירושלים" שגלו רחמנא לצלן ונחרב הבית.

"בצאתי ממצרים" המצריים הם מקור הטמאה והזהמה, עד שאברהם אבינו עליו השלום היה צריך להכניס אשתו בתבה ואף לצוות עליה; "אמרי נא אחותי את". אומרים חז"ל, שעם ישראל שהה אצל עם טמא כזה במצב של נשלטים, ובכל זאת נשאר נקי: במשך מאתיים ועשר שנים לא נכשלו בנות ישראל אפלו בשוגג, חוץ מאחת (שלומית), שהכתוב פרסמה, לומר לך שחוץ ממנה לא היו עוד. איך היו מסגלים לשמר כך על השלמות, אף על פי שעבדו עבודה זרה? והתשובה היא משתי סבות:

א. משום שלא הכניסו לביתם את לבוש הרחוב את שפתו וגם לא שנו את שם. זה מרמז בסבות הגאלה (שמות טו, ט) "ארדף אשיג אחלק שלל" ראשי תבות שם לבוש לשון. דהינו זוהי הסבה שהצלחתי לרדף ולהשיג. וכן (במדבר כד, ה) "מה טבו אהליך יעקב" שלא היו פתחיהן מכונים זה לזה. הלבוש הרחובי לא נכנס הביתה אפלו לא בדמות שרוולים ארכים ושמלות ארכות.

ב. לא הסתכלו בצלחת של השכנים, אלא: מה שאצלי, זה הכי טוב. הבעל הכי טוב, הילדים הכי טובים, הרהיטים הכי טובים, הבגדים, הכי טובים. אני מרצה. לא מעניין אותי מה נעשה אצל השכנים. היחד בבית היה חם וחיובי. ההתקשטות (היו לנשות ישראל הרבה תכשיטים) והחיוכים היו לתוך הבית. הבעל התיחס לרצונות ולמעלות של אשתו, וכן האשה לבעלה, ורק משום כך יש התיחסות חיובית גם לילדים. וזה יוצר את המעגל המשפחתי החם ש. אף אחד לא מעוניין ואינו רוצה לברח ממנו.

אין התחריות המנפחות את האגו ויוצרות מצב שהאדם רואה אך ורק את עצמו.

ואלו היום, כל אחד חי את החיים שלו, ולכן הבית מתפרק ומתחילים לחפש תשומת לב בחוץ. זוהי אם כל הצרות, וזה בדיוק מה שקרה "בצאתי מירושלים", כעדות הפסוק (ישעיהו ג, טז): "יען כי גבהו בנות ציון" וכדרשת רבא על כל הפסוק במסכת שבת (סב:). מצוה לעין שם בפרוש רש"י לראות כמה שזה תואם למה שקורה בתקופתנו.

אז מבינים שההתנהגות וההתחרות המסברות שם בגמרא, תואמות בדיוק את התאור, שלא חרבה ירושלים אלא בגלל שנאת חנם. התנהגות כזו יוצרת את שנאת החנם.

על כן היום אנו רואים, שהקדוש ברוך הוא לא שותק, ובתי החולים מלאים, כפי שהזכרנו לעיל, ובחורי ישראל יורדים רחמנא לצלן. אנו צריכים לקשר בין הענינים וללמד מוסר השכל. כל אשה בביתה צריכה להנהיג גישה חדשה. הן ביחס של בין איש לאשתו, והן ביחס של ההורים לילדים. צריך להפך את הבית לחממה, שתמלא את כל הישות, ולא ללמד חס ושלוש מהרחוב הקלוקל. ועל ידי תקונים אלו יתקיים בנו (שמות א, כא) "ויהי כי יראו המילדות את האלוקים, ויעש להם בתים" וזה מה שיבנה את הבתים האמתיים בעם ישראל. אמן כן יהי רצון, אמן ואמן.

הלבוש וההנהגה בהתאם להלכה

ההלכות הנוגעות ללבוש, אינן ענין של מדת חסידות בלבד, אלא הלכות מפרשות ב"שלחן ערוך". ויתרה מזאת, אשה אשר אינה לבושה כהלכה, בנוסף לאסור עצמו היא גם מכשילה את הרואים.

א. בגדים - בגדים שקופים או צמודים אסורים. בגדים שמצירים עליהם ציורים בולטים או דגמאות צעקניות או משנות המושכות את העין, אינם ראויים לבת ישראל כשרה.

ב. כסוי הראש - אשה נשואה חיבת לכסות את כל שער ראשה היטב בכובע רשת. יש לשים לב, שהכובע יכסה את כל הראש.

ג. האזור עד הצואר - חייב להיות מכסה הימב (והכפתור העליון חייב להיות סגור עד הצואר).

ד. שרוולים - המרפק חייב להיות מכסה בכל מצב. ולכן אין ללבש בגד בעל שרוולים רחבים או מתרוממים שבהם מתגלה המרפק, אפלו אם רק באקראי.

ה. ארך השמלה והחצאית - הברך חייבת להיות מכסה בכל מצב, בין בישיבה בין בהליכה.

החצאית או השמלה חייבת להיות מכסה עד למטה ללא שסע (פתח).

כמו כן חלוק חייב להיות סגור כלו בבית, בחדר המדרגות, וברחוב.

ו. גרבים - לבישת גרבים הנה חובה, ודוקא גרבים שאינן שקופות או צבעוניות ואינן מעשה רשת. ולפי פסקי הרבנים שליט"א, עבי הגרבים חייב להיות לא פחות מארבעים דנייר גרבים המגיעות עד מתחת לברך אסורות (היות שעלול להתגלות מקום החיב בכסוי).

ז. ההנהגה מחוץ לבית - צריכה להיות מכבדת ושקטה. למעט בדבור עם אנשים זרים כגון: שכנים, מוכרים בחניות, בעלי מלאכה, רופאים וכו'. יש לדבר עמם רק כדי הצרך, ובשום אופן לא לקרא להם בשמם.

ח. שמירת הבית - יש לשמר על הבית היהודי מכל חמר קריאה העלול להזיק לבני הבית, כגון: חוברות קפת חולים, ז'ורנלי תפירה ("בורדה") וכו', וכל שכן עתונות שאינה חרדית לגמרי.

השומר ביתו ובני ביתו למטה, ישמרהו השם יתברך עם בני ביתו מלמעלה, אמן כן יהי רצון.

תכשיטים מסוג אחר

מתוך עלון "האגוד" של הרב בר שלום שליט"א

אשה אחת הלכה לחברתה לפטפט ... בתוך השיחה הראתה לה את התכשיטים שלה, הנוצצים ברב רושם, ושאלה, "מה דעתך עליהם?"

המארחת אשת חיל היתה, אינה מסתנורת מתכשיטים. ענתה ואמרה לה: "חכי חצי שעה ואראה לך את התכשיטים שלי, הם שוים עשרת מונים ממה שאת מראה".

נתמלאה השכנה מתח וקנאה, וחכתה לראות את התכשיטים של חברתה... והנה, באו ילדיה החמודים של המארחת מ"תלמוד תורה",

ונכנסו לבית. כלם מחנכים להפליא, בעלי דרך ארץ, מלאים צהלה ושמחת חיים, ומבקשים לעזר לאמא באהבה רבה...

אז אמרה אם הילדים לחברתה: הנה התכשיטים שלי, הם יקרים עשרת מונים משלך, הם יפים הרבה יותר משלך, והם נותנים גאווה וכבוד פי כמה וכמה ממה שנותנים ה"תכשיטים" מהסוג שלך. אני משקיעה את הכסף בתלמוד תורה בשביל נשמות חיות. ואת משקיעה את הכסף על דומם. אני משקיעה במה שיתן לי אשר לכל החיים, ואת משקיעה בתענוג לזמן די קצר.

ספור זה המספר על ידי ה"בן איש חי" ממחיש לנו את ההבדל בין האשה החכמה באמת, היודעת אל נכון את תפקידה, לבין זאת הפונה למפוח חיצוניותה והתקדמותה, על חשבון הטפוח הפנימי של ביתה וילדיה.

מתפקידה העקריים של האשה בעולם לטפח את ילדיה! ואין האשה "נחותה" בגלל זה. אדרבא! התפקיד הוטל עליה ולא על האיש. והיא דוקא תצליח למשימה זו, ולא הבעל. זהו תפקיד קשה וגורלי לאין ערך יותר מתפקיד הפרנסה של האיש. תפקיד הפרנסה, אינו קשור בדרך כלל בטעויות גורליות, אם ישגה יפסיד כסף... או לכל היותר, יפסיד הרבה כסף... נו! אבל האשה בביתה, מתעסקת ב"נשמות"! נשמות של ילדיה המפקדות בידיה, שאם לא תחנך ולא תתמסר כראוי הרי המעות היא גורלית והרת אסון! לכל החיים ישאר הילד \ האיש בעל מדה גרועה בשטח זה או אחר, או בעל לקוי ביראת שמים או במצוות... והצער והכאב שיהיה לו ולאחרים מדברים אלו, קשה לאין ערך מכל כשלון בעיני פרנסה.

השקעה בילד, אין פרושה לשלח אותו לחוגים לבלט... לפסנתר... למחל... לצרפתית... וכו' כאלו שאיזה ילד נהיה יותר "טוב" לאחר חוגים אלה... הרי ראוי במקום זה למפח לו את אישיותו לחיים, ולשלח את הילד לתלמוד תורה, ואת הילדה ל"בתיה" וכדומה כדי שיגדלו אנשים מעבדים ורצויים! מה יתן ומה יוסין לאמא, כשבנה "פסנתרן" גדול, אבל בלתי מחנך ואינו "אדם"? ובכלל, במקום לשלח ל"חוגים", מוטב היה לאמא לשבת בעצמה עם ילדיה, ולהנחיל להם הרבה אהבת ה' אהבת הבריות ממה שראתה בדור הקודם...

מצד הטבע הוטל על האשה להקדיש לילדיה הרבה מאד זמן מזמנה. ההריון, ההנקה, הטפול והגדול, כל זה שייך רק לאשה, ולא לאיש. [המטיפים להוצאת האשה מן הבית ולהעמידה בחוץ בעבודות שוות לגברים, גורמים אי שוויון אכזרי לרעת האשה!] הבורא יתברך סדר את הטבע, באפן שחיי האשה מקדשים לילדיה. ואשה חכמה מוטב שלא תלך נגד הטבע.

אם אנו רואים בעינינו, שנשות החיל הכשרות שמחות ומאשרות בשבעת ילדיהן הקופצים בכל פנה. ומאידך נשים אחרות, טוענות, ששני ילדיהן למעמסה עליהן. אות וסימן הוא, כי הטבע מתנקם במי שחושבת לחיות

נגדו. טבע האשה הוא לקבל אשר ד, וקא מהתמסרות מחלטת לביתה ולבני ביתה, ואשרי היודעת סוד זה.

איך מוצאים את האשה הנכונה

מתוה עלון "האגוד" של הרב בר שלום שליט"א

צעירים רבים חושבים שבן זוגם שאתו יהיו מאשרים, הוא זה שמתלהבים ממנו בפגישה אקראית ברחוב. הנבערים מדעת קוראים לזה "אהבה". אם תבוא להציע להם מישהו מכר, מתאים, יהיה זה בעיניהם חלול הקדש: כך מכירים אשה? לפי אנפורמציה קרה?

הבה נתאר לעצמנו את הצעירים הנ"ל, מחפשים לקנות מכונית. הם רוצים דגם כזה וכזה, נפח מנוע כזה וכזה, ושיעמד בבצועים אלו ואלו וגם במחיר כך וכך.

מהו הסכוי של אדם, להלך כך ברחובה של עיר, ולפגש פתאום בעל מכונית בנתונים בדיוק הנ"ל ואשר יציע לו לקנות את המכונית? אפס! אין סכוי כלל.

ומענין, שאותם צעירים חושבים שבדרך זו אמנם ישיגו את בת זוגם... ההחלטה הגורלית ביותר בחיים, תפל לידיהם "במקרה" ותהיה מתאימה לבנות בית יחדו.

הלא לכל אדם תכונות, השכלה, נטיות, אורח חיים, שכל, רגש משלו, ומהלכים להם אלפי נאיבים ומדמינים לעצמם שבדיוק מה שטוב להם לחיים, יסתובב ברחוב, במקרה מול עיניהם.

ויסולח לנו אם נזכיר, שמי שישקיע את כל רכושו בקנית מכונית, ולא יבדק כלל את יכלתה וכשוריה, אלא "ימשך" אחר צבעה היפה... הלא יחשב לכסיל גמור, ודי לחכימא. אגב: מכונית עוד אפשר למכר, וחסל. אבל גרושין? הרי זה אסון!

בלי להשתמש בבדיקות השכל הקר לפני שנחבלים ברגש, אין סכויים רבים לנשואין. אכן יש לומר ברורות: גם במלא השכל שלנו, עדין לא נוכל להחליט מה טוב, אלולא סיוע מהשמים. כל אחד כבר ראה ודאי, שזווגו של אדם הוא מעל לטבע. (אנשים לא מתאימים כלל קשרו קשר והצליחו. ואחרים שמתאימים מאד לא הצליחו). אנשים, רגילים לפטר תמיהה זו במלה "מזל"... אליבא דאמת, כפי שמוסרת לנו הגמרא, הקדוש ברוך הוא, הוא, שיושב ומתכנן את הכל.

הקדוש ברוך הוא לבדו מיצר את הנסבות שיביאו להכרה אחד עם השני, ושולח די והותר איתותים ורגשות לאדם, לעזר לו להחליט להחליט. בתורה עצמה כבר נמסרו ההוראות, כיצד לחפש אשה, מה לחפש בה, מתי להסכים, ומתי לא. הקדוש ברוך הוא גם נתן לנו את חכמי התורה ושולח דרכם עצה והכונה, תפקיד האדם הוא רק לא לקלקל! לא להתמיץ את בת זוגו, על ידי החלטות מטעות או בררנות מיתרת. הקדוש ברוך הוא נוהג כך עם כל אחד, אבל דרושה תפלה רבה, שאכן העינים יפקחו להחליט נכון.

ועל כל פנים, ההולך בדרך זו שבה הנחתה אותנו התורה, בודאי יכוון מלמעלה, וימצא את בת זוגו לארך ימים טובים ומאשרים.

עצה טובה לבני הזוג

והנה עצה טובה להרגיש טוב בבית, כשצריך לעזור ולסייע בדברים גשמיים ובחיי המשפחה וכו' וכו'. על ידי שיחשב האדם שכל מה שעוזר בבית מקים מצוה, כמו שהוא "מתעטף בציצית ומניח תפלין", כך גם בדברים הגשמיים כמו קניות לבית, ונקיון, ועזרה בדברים שנראים שלא מתאימים לפי כבודו, שבכלם מקים מצות ואהבת לרעך כמוך. וכן כששומע את בניו כיצד למדו וכו' גם כן מקים מצוה, וכשיושב עם אשתו לאחר יום עמום בטפול המשפחה ושומעים אחד את השני זה גם כן מצוה, כמאמר חז"ל (בבא בתרא ט:): "המפיסו מתברך באחת עשרה ברכות". והיסוד הזה כתוב באור החיים הקדוש (ריש פרשת קדושים), והוא בדוק ומנסה.

וכן אשה שמכינה אכל לבעלה מקיימת מצוה, וכשחותכת סלט ירקות, עגבניה, בצל, ומלפפון, הרי כאן שלש מצוות. ואם הבצל קטן הרי זו מצוה קטנה, ומלפפון גדול הרי זו מצוה גדולה, וכן על זה הדרך.

אשרי היודע לקדש את הגשמיות לרוחניות, וכמו שאומרים בשם רבי ישראל סלנט זצ"ל שגשמיות של חברך זו רוחניות שלך.

דברי הגאון רבי שריה דבליצקי שליט"א בהסכמה לספר מקיץ נרדמים

אסונות רוחניים כבדים ארעו כתוצאה מהסכמה לשלח את הבנות לבתי השכנים לסיע בשומר מף (ביבי סיטר), בנות ישראל רבות כשרות ותמימות

נפלו בעקבות הזמנות לעזרה בבתים לא מכרים, ולעתים, גם בבתים מכרים! ויש להביא לידיעת ההורים את אשר לפנייהם באפן שיוכלו לפקח עינים ולכלכל דברים בנדון.

א. שמוש בחמר קריאה פסול הנמצא בבית הורי הטף.

ב. שמיעת רדיו וצפיה בטלוויזיה ווידאו הנמצאים שם בבית.

ג. אסור יחוד עם ילדים אחרי גיל תשע.

ד. הכרות והתיידדות עם האב או האח הגדול, בפרמ על ידי ההסעה חזרה הביתה ברכבם הפרטי מלבד אסור יחוד שבדבר.

ה. תופעה חמורה של נצול המצב המתאים על ידי פרחים משחתים היוצרים לשם קשר דרך הטלפון וכו'.

רבם של נהגי האוטובוסים הצבוריים והפרטיים טנדרים ומוניות, הנם אנשים השקועים בזהמה וחשודים על כל דבר האסור ואוי לאזנינו מה ששמענו בנדון.

לכן חובה קדושה לאסור על כל בני המשפחה לשבת ליד הנהג או לשוחח עמו מטוב עד רע. גם לא לנסות להחזירו למומב או לענות לו על שאלות בעניני דת ודתיים. להיות ערני בענין אסור יחוד המצוי בנסיעות חוץ לעיר ובנסיעות בשעות הלילה. בפרט כשמדבר באנשים המגדרים כפרוצים אשר לגביהם חלים דינים וחמרות יותר מאחרים (כמבאר באבן העזר סמן כה) כמו כן יש להמנע מלהחזיק נהג קבוע למשפחה דבר הטומן בחבו סכנה עצומה.

שומרי בטחון, עם כל ההערכה והצרף החשוב יש להזהיר את ילדינו לשמר מהם מרחק רב.

מקואות, במקום זה המיעד לטהרה מסתובבים בחפוש אחר קרבנות, אנשים ירודים. לכן אין לשלח ילד ללא לוי מבגר, הרבה נערים מדרדרים, תחלת ירידתם דוקא במקוה. ויישר חילם של כבוד העסקנים שליט"א ובעלי אותם המקואות שארגנו שמירה צמודה על הנושא.

מתכון לבית מאשר - במפגשינו עם נשים הרוצות להתקדם בשמירת ההלכה, נתן להבחין שאחד מן הקשיים הבולטים לאותן מתקדמות הוא קבלת ההחלטה לכסות את הראש. אותן נשים אינן שלמות בתוככי לבן עם הלכה זו. מדוע עליהן לכסות את מה שניחוננו בו ולהעלימו? ולמה לרוקות מתר ולנשואות אסור!?

במאמר דלהלן ננסה לקרב את שכלנו מעט אל הבנת ההלכה. עלינו להדגיש שאין בכחנו למצות את טעמה של איזו הלכה. אבל בכל זאת נשתדל קצת "להטעים" את חק התורה, האוסר גלוי ראש לנשואות.

לצרך הענין, עלינו להקדים כמה שורות של משג ה"נשואין" עצמו, ואז יקל יותר להבין את חובת כסוי הראש לנשואה.

בהשקפת היהדות ה"נשואין" הנם יצירה נעלית מאד. הם אינם איזה חוזה שתפות גרידא. הם לא רק הסכם של לבבות, שנים המענינים להיות ביחד. הם הרבה יותר. הנשואין הם בנין שבונה הקדוש ברוך הוא בעצמו! במשפחה היהודית, הבעל והאשה נהיים כגוף "אחד". כל עצמותם של הבעל והאשה מתמזגת יחד והופכת להיות חטיבה חדשה, אחת לגמרי.

לצרך הצלחת הדבר החדש הזה (שהוא מהדברים היקרים בעולם), יש צרך לקיים כמה חקים. כמו שפשוט לכל שהצלחת תפקודו של כל מכשיר, מותנית בקיום החקים והתקנות שלו. כל פעלה שאדם עושה ורוצה שתצלח, עליו לנהג לפי ההוראות והחקים דוקא. כך זה בכל שטח בעולם, וכך זה גם בהצלחת ה"משפחה": בורא עולם קבע חקים ל"משפחה", ורק קיומם מבטיח את הנשואין המאשרים. אחד מחוקים אלה הוא כסוי הראש לנשואה.

עטרת ראשה של אם הבית, אינו נושא לסקרנות של כל מהלך הרחוב. כזה "חק" יש בנשואין! ואין זה נחשב להגבלה. גם המלכה אינה מסתובבת עם כתרה בגלוי בשוקים, ואיש לא יאמר שהמלכה מוגבלת בגלל זאת. הגבלות הבאות מחמת יקרתו של דבר אינן אלא תועלת. משל למנגינה נפלאה, אם מגבלים וכבולים לתוים יהיה הכל נהדר. ואם לא היא תצמר ותרגיז מאד! כלל הוא בכל דבר שבעולם. דבר יקר אינו פרוץ ובלי כבלים! גם ה"נשואין" הם מנגינה נפלאה, ויותר מכך. אולם אימתי? כאשר שומרים על הכללים שלהם, אשר קבע השם יתברך, בורא הכל. חריגה מההוראות צורמת! אשה החושפת עצמה לעיני אחרים, מכניסה חיץ בינה לבין בעלה. וזאת אף אם הדבר אינו מרגש לנו כלל. והלא המציאות מוכיחה לנו, כי "שלום הבית" קיים דוקא בבתים שבהם הצניעות נשמרת בקפדנות.

ואל יאמר אדם למה להיות חשדניים כל כך? כי הלב אינו מבקש רשות. הוא מתאוה ומושך את האדם בלי לשאל לדעתו כלל. אין מרגישים במשהו מיד, אך ברבות הימים הפרצה גודלת. והתורה הקדושה קבעה את המחסום מיד בתחלת הדרך!

ואם תאמר אם כן תלבש האשה שחרים, ותאסר על עצמה כל מיני נוי שבעולם! התשובה, חז"ל הקדושים ירדו לעמק נפשו של האדם (ו, הלא הם ממחי הנפש הגדולים שבעולם) וקבעו, ששער אצל נשואה זקוק לכסוי ואצל רוקה לא. ודברי חז"ל קדש הם. מה שקבעו והחליטו אלו הן בדיוק נמרץ

החקים והתקנות הנדרשים כדי שיהיו ה"נשואין" מאשרים, וכדי שאדם זר לא יהרס את ביתו שלו, או את טהרתו שלו, בגלל אשה זו.

לא בהליכה יחידה ברחוב בראש מגלה מבחינים ברעה. אולם הטפטוף הרב פועל לאט את פעלתו. זר לוקח כאן משהו השיך דוקא לנשואין אלה... וממילא מתחילה ההתערערות. אף המכסה ראשה אינה רואה מיד את הברכה שבכך, אולם "אחרי המעשים נמשכים הלבבות", ובעצם היא בונה קשר אמיץ לבעלה, עמק וחזק.

הבית בנוי על פי חקי התורה מוגן מכל מיני משברים (הקיימים בשאר בתים), והנו יציב ומאשר מאד מאד... מאד...

היופי מושג רוחני!

התורה משבחת את היפי במקומות רבים. גם חז"ל החשיבו אותו, ואף קבעו ברכה מיחדת על ראית בריות נאות... יתרה מכך: ישנה חובה להתנאות במצוות, ולעשות סכה "נאה" תפלין "נאים" וכו'...

אמנם חז"ל לא הפכו את היפי לפלחן (כמו היונים להבדיל), בגמרא (ברכות נז:) אף הובאו שלשה דברי נוי בתור "מרחיבים דעתו של אדם", ויש מהאחרונים שמצא לנחוץ להגיה: "מחריבין..."

מהו אם כן, קו הגבול, שבין היפי החיובי, לבין זה שמחריב דעתו של אדם?

כדי לדעת את התשובה, עלינו קדם לדעת כי היפי פירושו "שלמות". המשלם הוא יפה. למשל: כשרואים חלק מתמונה, אפלו המצלחת ביותר, לא מתפעלים כלל! רק כשרואים את הכל, רואים שזה יפה!

דבר רוחני הוא משלם: לכן הוא יפה. לדגמא: הבריאה שהקדוש ברוך הוא ברא היא רוחנית, לפיכך היא יפה. הכל מתאים ומתמזג יחד. האדמה, העצים, הצפורים, האגמים, הקולות, הצבעים... האדם הרגיל... זה שאנו רואים כל הזמן, כמה יפי יש בו, השוו למשל ל"בבה" (שהיא בעצם חקוי לעצוב של הקדוש ברוך הוא) ואף על פי כן כמה עלובה היא לעמת האדם.

יפי הקשור לשלמות, זהו יפי חיובי. העושים מצוה בצורה נאה כדי שתהיה משלמת זהו יפי. כשאדם הנו מתקן ויפה במדותיו ובפנימיותו עד שיפיו פורץ החוצה, זהו יפי חיובי. מי לא זוכר את ההדרה הנשקפת מפניהם של גדולי תורה? אחד הגורמים הגדולים ליפי האדם, הוא יפי

הפנימיות שבו הפורץ החוצה. מכאן פניהם העדינות והזוהרות, ועיניהם המבריקות של בני התורה...

צבעים ותכשירים חיצוניים אינם אלא חקוי יפי עלוב. זהו דבר שמסתכלים עליו היום, ומחר הוא משעמם. יפי גשמי זה, רבוי קשה, ומעוטו יפה. את הכח למשך להסתכל עוד ועוד, יש רק ליפי האמתי: זהו היפי הרוחני.

על משמר הצניעות בעם ישראל!

עם תחלת עונת הקיץ יש לזרז ולהזהיר שוב על נושא צניעות הלבוש.

הנה למרבה הצער הגדול, נפרצה כבר גדר צניעות הלבוש לגמרי. אין כל מעצור איזה בגד מתר ללבש ומה נחשב "לא צנוע". הכל כשר בקהל. מה שהיה נחשב עד לפני שנים מעטות כבגד של פריצות אפלו אצל מי שהיה קורא עצמו "חלוני", נחשב היום ברחוב כנורמה, בר מינן.

הכל מתר, כל ארץ, צורה, סגנון העולים על הדעת. השם ירחם. תאות העברה מטרפת את דעתם של הבריות ואין הם מסגלים לשמע אף מלה על נושא זה: רוצים שחיתות, ודי.

אמנם בקרב מחנינו, שומר התורה, נשמרים הדברים קצת יותר. ישנה הגבלה. ישנן אמ. ות מדה של צניעות (שעלינו לחזקן ללא הרף, שלא ישחקו מול הרחוב המתירני). אולם אין בזה די, חובה עלינו להרגיש באחריות צבורית.

הלא כל מי שפוקח את עיניו רואה שאנחנו נמצאים כעת בתקופה קשה ביותר. בבטחון, בכלכלה, בבריאות, בחנוך, בחיי המשפחה. ובמה לא. אין כל תכנית המצליחה לעשות משהו כנגד המצב.

ומנגד מודיע הקדוש ברוך הוא בפסוק מפרש בתורתנו הקדושה: (דברים כג, טו) "ולא יראה בך ערות דבר, ושב מאחריך, ופרשו חז"ל (במדבר רבה פרשה ז): "כל זמן שישראל פרוצין בעריות שכינה מסתלקת מהם, שנאמר ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך; ומי לנו הגורם הגדול ביותר לזמה שמלאה הארץ, אם לא בגדי השחף והתועבה ה' ירחם. התורה אפוא מודיעה לנו כי עם ישראל כלו יסבל מלבישת הבגדים הפרוצים, כי הקדוש ברוך הוא יתרחק מאתנו. ואיזו הצלה יכולה להיות לעם קטן בין שבעים זאבים, שגם הקדוש ברוך הוא כועס עליהם?

והנה אין ספק שדבר זה כואב לכל יהודי ויהודיה נאמנים לתורה. (שהמפקדים הפרוצים נוח להם בבגדים אלו, כדי להרבות לעצמם הפקרות ועברות מכל הסוגים). אבל אנחנו שומרי התורה, או כל מי שיש דעה עדין בראשו, הלא חיבים אנו לרחם על הטובעים ולזעק בקול גדול: הרפו הרפו! הצילו אותנו ואת עצמכם!!!

הלא הצרות מתחדשות על עם ישראל בכל יום. איך אפשר ללכת בעזות מצח כזו נגד הפסוקים בתורה? והלא כבר בלעם הגוי ידע כי "אלהיהם של אלו שונא זמה הוא". יש דברים שהקדוש ברוך הוא שונאן וכועס עליהם ביותר, והם ענייני הצניעות. האם יכולים אנו לשתק? האם יש לנו להבהל מרשעי עולם מחפשי תאוות? הלא המאבק פה הוא לחיים ולמות, אנחנו שומרי התורה נאבקים על קיום החיים שלנו ושלכם, והם טובעים בתאות הפריצות וכעור ותאוה של רגע. האם עלינו להעצר?

חובה עלינו למחות ולזעק. חז"ל אמרו לנו בברור, כי הרעות באות בגלל אי המחאה, שתיקה של שומרי התורה, מעודדת את עושי הרשע להמשיך לפרץ בצניעות יותר ויותר.

וכך נאמר במדרש איכה (רבה פתיחתא כב): "מי גרם לבית המקדש להחרב? על שלא הניחו מקום שלא עבדו בו עבודה זרה". בזמן בית המקדש היתה תאות עבודה זרה גדולה. חז"ל בטלו יצר הרע זה והשאירו יצר הרע של עריות כמו שאמרו בגמרא. אולם, נוכל להקיש מזה לזה כיון שהיו עובדי עבודה זרה לכאורה יכולים אנו לומר אפוא, כי בית המקדש נחרב בגללם, בגלל עובדי עבודה זרה. אבל הנה חז"ל אומרים לנו אחרת: בית המקדש נחרב מפני שלא מחו בידם!

וזה לשונם: "... בתחלה היו עובדין אותו במטמוניות דכתיב... וכיון שלא מחו בידן חזרו להיות עושין אחר הדלת שנאמר... וכיון שלא מחו בידן חזרו להיות עושין בגנות עושין על הגגות שנאמר... וכיון שלא מחו בידן חזרו להיות עושין בראשי ההרים שנאמר... וכיון שלא מחו בידן חזרו להיות עושין בשדות דכתיב... וכיון שלא מחו בידן חזרו להיות עושין בראשי הדרכים שנאמר... וכיון שלא מחו בידן התחילו (חזרו) להיות עושין ברחובות שנאמר... וכיון שלא מחו בידן חזרו להיות עושין בעירות שנאמר... וכיון שלא מחו בידן חזרו להיות עושין בחוצות שנאמר... עד אימתי? עד שהכניסוה לבית קדשי הקדשים... כיון שכך... וכו'".

מאיפה באה לנו האדישות הזו? כאלו זה לגיטימי: יש צנועות, ויש "לא צנועות". הלא אנחנו משלמים מחיר יקר מאד על הלבוש שבדורנו. האם עשינו מה שצריך כדי למנוע את זה?

הנסיון העגום מלמד אותנו כי המחאה או ההסברה בדרכי התקשרת המקבלות, החלוניות, אינן מועילות. בצנורות התאוה והטמאה מתרגם ומצג כל משפט באפן נלעג ומסית. אולם בינינו לבין עצמנו, כל אשה לשכנתה וכל אב לבנותיו, האם אין לנו ידיעה היסטורית מספיקה לדעת שכל דברי חז"ל מתגשמים ומתקיימים! האם אין אנחנו מרחמים עלינו ועליהם? נתקדש בכל יכלתנו כנגד הטמאה השוררת ברחוב, ונביא את הגאלה,

איש ואשה שזכו

מרן מלכא שליט"א בשאלות ותשובות "יביע אומר" (חלק ו' סימן ח) מביא בשם הזהר הקדוש שחלה חובה על כל הקהל לעמד בזמן החפה, מפני השכינה נמצאת בשעה ההיא באותו מקום. ובזמן חפה וקדושין הקדוש ברוך הוא, ישתבח שמו, נמצא שם.

בברית מילה יש לעמד כי אליהו הנביא מגיע לשם. כתב הבית חדש (באבן העזר סימן סב), שאומרים בזמון שלאחר שמחת החפה: "נברך אלוקינו שהשמחה במעונו", מפני שהקדוש ברוך הוא ישתבח שמו, שמח אתם וממילא אין זה סתם טכס לציון קשר בין בני הזוג, אלא "קהל ה' מתהווה על ידי חפה קדושה זו.

מדוע אנו אומרים שעל ידי קשר הנשואין נוצר "קהל ה' "? ?

לפי שכתוב (דברים כג, ג): "לא יבוא ממזר בקהל ה' ", ופרש רש"י שממזר "לא ישא ישראלי". ורואים, שאם אדם נושא אשה ישראלית כשרה נכנס ובא בקהל ה'. וממזר, שיש בו מום זר (יבמות עו): אינו יכל להיות חלק מקהל ה'. מדוע? מפני שהוא נולד על ידי עברה של אסור עריות שיש בו כרת. ודומה האשה לשדה ותנובת השדה תלויה במה שזורעים בו (כתובות יב:), מי שזורע בצל קוטף בצל, ומי שזורע שושנים קוטף שושנים. לכן אמרו חז"ל (ברכות ח). שבארץ ישראל היו שואלים את החתן והכלה: "מצא או מוצא"? יש פסוק: "מצא אשה מצא טוב" ויש פסוק: "ומוצא אני מר ממות את האשה". הכונה בכל זה היא שצריך להזהר מאד בחיי הנשואין, כדי שלא יבואו להרגיש מר ממות, חס ושלום ואז חיהם אינם חיים (ביצה לב:), וזה קשה יותר ממות, (יבמות סג). או להרגיש "מצא אשה מצא טוב" ולחיות חיים מאשרים. ובמה זה תלוי? באמונה!

מי שאומר "מוצא אני" וסומך על דעתו ושכלו וכחו, טועם בסוף מר ממות, כי הקדוש ברוך הוא לא משתתף אתו בזה כלל ועקר, ואז עולה הכל באש, כי שם י ה פרח מביניהם. שכידוע: "איש ואשה שזכו שכינה ביניהם" (סוטה יז) כשיוצאת היו"ד מהאיש והה"א מהאשה נשאר אש ראשי תבות: אין שקט, אין שלווה, אין שלום, אין שלמות, אין שכינה.

"מצא אשה" פרושו שאומר שהכל מאת השם יתברך, ולגבי דידי האשה היא כמו מציאה, שלא טרחתי עליה, ולא עמלתי לבקשה ככסף וכמטמונים, ולא סמכתי על דעתי בבחירתה. אלא, שאלתי רבנים גדולים בעלי נסיון ובעלי דעת תורה, וקבלתי עצתם והדרכתם לכל המצטרך לי.

והקדוש ברוך הוא ישתבח שמו, הנמצא תמיד עם מי שתולה בו הכל, נתן להם עצה טובה להדריכני בדרך מישרים, וממילא "מצא טוב".

ידוע מה שמרן החזון איש היה אמר, שאם חתן וכלה שומרים על הקדשה לפני החתנה, הקדוש ברוך הוא שומר עליהם אחרי החתנה. וכשבעל ואשה שומרים על הקדשה כשאסור, אז הקדוש ברוך הוא ישתבח שמו שומר עליהם כשמתר. ומראים בזה שבונים ומעמידים נשואיהם על אדני פז יציבים על פי דרך תורתנו הקדושה. ובזה פותחים פתח ומכניסים את הקדוש ברוך הוא לביתם, להשרות שכינתו ביניהם ובתוכם.

הנה בגמרא (מועד קטן יח:), מבאר, שיש הוכחות מהתורה ומהנביאים ומהכתובים שהקדוש ברוך הוא, ישתבח שמו, הוא המקשר בין בני הזוג.

מהתורה שנאמר אצל לבן: "ויען לבן ובתואל ויאמרו: מה' יצא הדבר" (בראשית כד, ג). מהנביאים בענין שמשון הגבור: "ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא" (שופטים יד, ד). מהכתובים "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת" (משלי יט, יד). ובי"עיון יעקב" שם כתב, שהביאו חז"ל שלשה פסוקים לרמז בהם על שלשת סוגי השדוכים הקימים. הפסוק בתורה מרמז על יצירת קשר בין חתן וכלה ששניהם צדיקים, כמו זוגם של יצחק ורבקה. הפסוק בענין שמשון מרמז על זוג בין צדיק ורשעה. והפסוק בכתובים מרמז על רשע וצדקת, כמו אביגיל אשת נבל ואשתו של און בן פלת.

המאמינים באמונה שלמה, שהכל נעשה בהשגחת השם יתברך ועל ידי זה מבטלים דעתם לדעת התורה הקדושה, הקדוש ברוך הוא מנהיגם בכל מעשי ידיהם לחיים טובים ולשלום.

כעת אולי ברור ההבדל בין חכמת המדע והפסיכולוגיות למיניהן לבין חכמת התורה הקדושה. המדע מנסה להסביר כל דבר על פי השכל הקטן, וכשמתגלה ריב או וכוח בין כעל ואשה מנסה הפסיכולוג לישר את ההדורים על פי השכל וההגיון על ידי עוד פגישה ועוד שיחה. מובן שזה לא מצליח תמיד, שהרי "דעותיהן אינן שוות" ובמקרים אין ספר הבעיות מתרבות והקרע מתרחב, וה' ירחם... אבל, כשדנים כל בעיה על פי חכמת התורה, וכאשר אין בני הזוג רוצים להבין את מהלכי ומארעות חייהם על פי השכל וההגיון הגשמיים, אלא להפך, באים הם עם נכונות בריאה לקבל ברצון באהבה ובאמונה את המענה לשאלה מהו רצון השם יתברך מאתנו בנשואינו וכיצד עלינו להתנהג כדי לעשות רצוננו כרצונו, ממילא קל להם מאד לקבל הנהגת התורה הקדושה, ואשרינו שזכינו להיות נמנים עם האחרונים. וזהו רק מעט מן השכר הגדול שמקבל אדם השומר חקות התורה הקדושה, שאף על פי שאין מובן לו טעמם בכל זאת מקימם ומראה על ידי זה חבתו לבורא עולם, ומגלה בזה מי הוא עבד ה' באמת. וזוכה לסיעתא דשמיא מרבה, ואשרי האיש שזכה לזה.

הנהגות חשובות לבית היהודי בין בעל ואשה

מהו רצון השם יתברך מאתנו בנשואינו, וכיצד עלינו לנהג כדי לעשות רצוננו כרצונו.

עדים אנו, לצערנו הרב, לקלקולים רבים בבית היהודי, חסר תקשרת, קנאה ושנאה, בעיות נפשיות, אלפי זוגות מתגרשים כל שנה וזאת לאחר שנפגשו בני הזוג כמה שנים לפני החתונה, ולאן הלכה כל ה"אהבה" שלהם? ועוד ועוד מקרים נוראים ומזעזעים שמטעמי צניעות וקדשה אי אפשר לכותבם פה. ומי שחי בבית, עם האמונה שחתן וכלה נקבע זוגם מן השמים וכל רגע שעובר עליהם מכוון בהשגחה פרטית מהשמים, וכשיש קדשה וצניעות, השכינה בביתם, וכשיש שכינה בביתם, יש שלווה. וחש, בתי לכתב בקצור נמרץ כיצד בונים בית יהודי ומהי אהבה. וכיצד להתנהג כדי שלא. להגיע לוכוחים. כי החכמה הגדולה היא באיזה שביל ללכת, כדי שלא להכנס לבץ, שאם נכנס לבץ, קשה מאד לצאת, ואלו הם ההנהגות על פי דרך תורתנו הקדושה שקבלנו מ. רבותינו הקדושים.

א. המלאך שאל את אברהם, למה צחקה שרה כשבשר לה שתלד בן, וכי אינה מאמינה? ולמה לא שאל המלאך את שרה עצמה? אומרים בשם רבי נחמן מברסלב זיע"א שהאשה היא מראה של הבעל, וכשהיא לא כל כך בסדר סימן שהבעל צריך להתחזק ועל ידי זה אשתו תתקדם ותהיה אהבה ביניהם. ומכאן שעל כל הבר ודבר יקבל הבעל על עצמו עליה רוחנית וירויח.

ב. להגיע לאהבה אמתית, הכונה להגיע להבנה שצריך להשקיע באשתו שיהיה לה טוב, לא כמו אשת פוטיפר שרצתה את יוסף הצדיק, אבל לא אהבה את יוסף אלא את עצמה. תאוה, זו אהבה עצמית, אהבה, זו אהבת הזולת. וזה עקר העבודה בבית היהודי, שלא יהיה מצב שמנצלים האחד את השני.

ג. כשיודעים שהקדוש ברוך הוא עשה את השדוך, ממילא אפשר להגיע לדרגה להיות מרצים אחד מן השני לעולם. כמו שאמא מקנחת את צואת בנה, ומאושרת שזכתה לכך.

ד. לא לדאג יותר מדי למצא חן בעיני האורחים, ולפעמים זה גם מלחיץ את האורחים, שאוהבים להיות טבעי יותר ופשוט יותר ולא להיות כמו בהצגה. ואדרבא להשקיע בעקר, בבית, כמה שיותר, לשמע ולהשמיע יחד עם כל בני המשפחה.

ה. לא להכנס לחובות כשהמצב הכספי קשה, כי זה מביא חסר רגיעה בבית, וחבל. אלא יש ללמד באפנים אלו כיצד להסתפק במועט והכל מהשמים.

ו. הנהגת החזון איש לאכל ארוחת ערב עם האשה תמידין כסדרן, ולכל הפחות לשתות משהו. העקר לשוחח פנים אל פנים, לשמע ולהשמיע, ואפשר לכוון המלפון למצב "תפוס" כי ברגעים אלו שניהם תפוסים.

ז. לסלק עתונים וחדשות מהבית. במקום לשמע מה קרה בעולם, עדיף לשמע מה קורה בבית שלנו. וכן רצוי שלא לשמע קלטת וכיוצא בזה כשהבעל מגיע הביתה או האשה, אלא להתיחס בכבוד ראש ולקדם בברכת ברוך הבא. וזה מרגיע.

ח. כשהבעל מתחזק ואשתו עדין לא, שני דברים צריך לדרש מאשתו לבנתיים.

1. טהרת המשפחה.

2. חנוך הבנים בתלמוד תורה, ולסלק כל הדברים המפריעים לחנוכם. ושאר ההברים יגיעו במשך הזמן. אחרת, יתכן שצריך לקים את הפסוק (דברים כב, ז) "שלח תשלח את האם, ואת הבנים תקח לך". אבל בדברים הגשמיים, ישאיר הכל לשקול דעתה.

ט. מכיון שאהבה אינה תאווה, אפשר להגיע לדרגה שירגיש האדם שלהשקיע בביתו ובאשתו זה כמו להשקיע בספר תורה. למשל: כשהאשה לא רוצה להגיע לשמחה משפחתית וכיוצא בזה, יאמר לה הבעל: אם את לא הולכת, גם אני לא הולך! ודבר זה מראה על אהבתו אליה, ושהוא מענין בטובתה, אחרת זה מראה שרוצה להפטר ממנה, ואיפה ההשקעה?! וכמו שעשה אברהם אבינו עליו השלום כשרצה לישא את הגר, דאג לכבודה של שרה, ולכן, הכל עשתה שרה, שנאמר "ותקח שרי אשת אברהם את הגר... וכו' ותתן אותה... וכו'". רואים אם כן שהכל ממנה.

י. אם המצב הכלכלי בבית קשה, יתכן שזה מתנה מן השמים, שלא יתקיים בהם חס ושלום (דברים לב, טו) "וישמן ישרון ויבעט". כמו אותה משפחה שבזכות העניות, עברו לגור בשכונה פשוטה אבל דתיה, וזכו לחזר בתשובה שלמה.

יא. האשה היא בעלת רגש מאד, וכח הדמיון פועל חזק אצלה ולכן דמעתה מצויה, וזו סכנה! (כתובות סב:) ואלו האיש הולך לפי השכל. וצריך להכיר טובה ולשבחה ולהמתין לה בסבלנות עד שתתכוון ותסתדר מפני שקשה לה להחליט מהר, כי הדמיון עובד אצלה שעות נוספות, וזו מתנה מן השמים שתדאג לצרכי הבית ותמתיק את האוירה. ומכיון שהדמיון והרגש עובדים אצלה חזק מאד, יש להזהר בדברים מסימים שעושה

הבעל, ואף שלא התכוון, אבל מעשיו משדרים לה בדמיונה דברים מסימים שיכולים לגרם לזכות, וחבל.

יב. אשה מטבעה רוצה למצא חן בעיני בעלה ולכן חשוב מאד שמשבח אותה ואומר מלה טובה על האוכל, הנקיון, והיפי שבבית. וממילא מובן, שזוהי הסבה שאשה קשה לה להודות שהיא טענה ומצדיקה עצמה על דברי הבקרת שעליה, מפני שלא מוכנה להסכים עם זה שלא תמצא חן בעיניו. ולכן כשאומר הערות ובקורות, יש לעטן הבקורות בסכרייות.

יג. כשהבעל חזק בשמירת העינים, זה מכנים קדשה בבית. כשהאשה מרגישה שהבעל מסתכל רק עליה והיא מחכה לזה, ואז הגברת צופיה הליכות ביתה. וכן כשהאשה מיפה עצמה לכבוד בעלה כשמגיע הביתה, כמו אבא חלקיה נכדו של חני המעגל שהיתה אשתו מיפה עצמה כשבעלה מגיע הביתה (תענית כא.), וזה מכנים קדשה ואהבה בבית, וכמובן למעט ביפי כשהיא יוצאת לחוץ עד כמה שאפשר.

יד. "והוא ימשל בך" (בראשית ג, טז) זה לא רק ענש לאשה, אלא זו מציאות חיים שבאפנים אלה תהיה להם הצלחה, ואם יהיה שויון זכיות, הבית יהרס כמו שרואים היום חס ושלום. צריך לתת לבעל הרגשה שהוא קובע, כמו אותה אשה צדקת שהיתה יודעת שבע שפות, ותמיד בעלה אמר לבנים תתיעצו עם אמא, ואחרי שהאמא אמרה מה שאמרה, הוסיפה להם: תספרו לאבא, שיתן הסכמתו לכך.

טו. יצר תינוק ו"אשה" שמאל דוחה וימין מקרבת (סוטה מז.). ואמר החזון איש זיע"א, אם הבעל יהיה יד ימין מקרבת, היא תסכים להיות יד שמאל.

טז. לא לומר הערות כשנכנסים מיד הביתה. אלא מי שבבית מקבל בסבר פנים יפות, ומי שהגיע לבית מחיך ואומר שלום עליכם, ועל ידי זה יש אוירה רגועה, ואחר כך אפשר לספר בתוך הדברים את ההערות. כי כשמגיעים על ידי שלטון ונצוח לא משיגים כלום.

יז. השרוי בלא אשה הוא בלא שמחה. ומה היא השמחה?! שתוף פעלה ודבורים יחד, אחד עם השני, שעל ידי זה מרגיש שאינו לבד, שיש לו למי לספר גם דברים שלא רוצה שידעו אחרים. ועל ידי זה מחזקים אחד את השני והשמחה נמצאת אתם.

יח. "לא תירא לביתה משלג" (משלי לא, כא). הכונה, שאשה אשת חיל יראת ה', אין לה מחלת הקנאה לבקש לקנות כל מה שרואה אצל השכנים, אלא מקבלת באהבה מה שנותן הקדוש ברוך הוא. כי אין אדם נוגע במוכן לחברו אפלו כמלא נימא ישתבח שמו לעד.

יט. ענין גדול לכבד את ההורים של הבעל והאשה, ואפלו להושיב אותם בראש השלחן ולשוחח אתם ולהתענין בשלומם, וזה מחזק את הקשר

והאהבה בין בני הזוג. והגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל לא ישב בראש השלחן כל עוד שהיו חמיו וחמותו בבית, וזאת אפלו שלא ישבו בראש.

כ. בעל צריך להרגיש שאשתו היא הכי נאה והכי טובה בעולם. ועל ידי ששומר עיניו ממראות אסורות, לא רואה ולא יודע כלום, חוץ מאשתו. נמצא שהיא הכי טובה בעולם.

כא. כשיש וכוח בין בעל ואשה ואין החלטה, מקבלים על עצמם לשאל את החכם, ומה שאומר החכם, קדוש. והכל מהשמים.

כב. להפגין הערכה וכבוד לאשתו בפני המשפחות ועל ידי זה כלם יכבדו אותה ולא יזלזלו בכבודה. ועל אחת כמה וכמה שלא לספר למשפחות דברים מסימים על אשתו, שיכולים לגרם לזלזול בכבוד האשה, ואחר כך יהיה התקון קשה מאד.

כג. לא להביא חברים הביתה. גם מטעמי צניעות, וגם בבית להקדיש למשפחה. וחז"ל אמרו (יבמות סג): מנע רבים מתוך ביתך. והרב הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל, היה מסדר עצמו כשנכנס הביתה, לומר לאשתו שלום בצורה מכבדת. ועל ידי זה התקיים בו הפסוק (שמואל א ב, ל) "כי מכבדי אכבד" וזכו לכבוד הדדי גבוה מאד עד שבזמן פטירת אשתו אמר "אין לי צרך לבקש סליחה כי כל חיינו היו מנהלים על פי השלחן ערוך". והוא פלא.

כד. "לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן". ובמדרש רבה (בראשית פרשה פד פסקה יג) למדו, מכאן שצריך ל, שאל בשלום מי שיש לו הנאה ממנו ועל אחת כמה וכמה לשלום אנשי ביתו, להתעניין בתשומת לב מרבה מאד לשלומם, למובתם, ולחסרונם וכן להתבונן במצבם הרוחני.

כה. לא לשמע עצות מיועצי נשואין שלא על פי התורה, כי דעתם הפוכה מדעת תורה ומה שאצלם אהבה אצלנו כרת, רחמנא לצלן. מעשה שהיה ביועץ נשואין, שהוא עצמו היה גרוש ומטפל ויועץ לזוגות נשואים... והשומע לחכמי ישראל נעשה חכם.

כו. כל ההנהגות הללו עוזרות מאד להגיע לנפש בריאה ועל ידי זה אין עצבים ומרירות בבית, ורפואת הנפש מביאה לידי רפואת הגוף. וכשבני הזוג שומעים זה את זה הרי הם מרפאים נפשם והבעיות מתקטנות ובחיים הכל עובר, השנים חולפות מהר לחיים טובים ולשלום.

כז. מרן הרב חיים יוסף דוד אזולאי בספרו הקדוש "עבודת הקדש" (מורה באצבע סימן א) כתב: "וביותר יהיה לו שלום עם אשתו ויזהר לכבדה ויכון בכל פרט לכבוד השכינה, אך בפה מתוק ידריכנה לעבודת ה' ולצניעות ולדרך ארץ וירחיקנה מלשון הרע ושאר סדר נשים וסדר נזיקין. ועליו מטל להוכיחה ולהדריכה ומאד יזהיר לאשתו שלא ת, כעס. עד כאן תכן

ענין השדוכין

שני נושאים מאד חשובים יש בפרשת "חיי שרה": התורה האריכה בענין קבורת שרה ובענין השדוך של יצחק אבינו עליו השלום. ולכאורה, הרי זה דבר אישי ומשפחתי שקשור לאברהם אבינו, ולשם מה האריכה בזה התורה כל כך? ועוד קשה: יש הרבה פרטים בפרשה בנושאים אלו, לספד לשרה ולבנותה, וכן מקום הקבורה והתשלום הקצוב של ארבע מאות שקל כסף. וכן בשדוך של יצחק, התפלה של אליעזר להצלחה. וכן השבועה שהשביע אברהם את עבדו, והגמלים והאכל שלקח אתו, והמבחן בו בדק את רבקה וכו', לשם מה צריך את כל הפרטים האלה?

רבנו ה"חפץ חיים" זיע"א בספרו על התורה, ובספר "קול יהודה" למרן ראש הישיבה זיע"א, בארו שמכאן לומדים שיש המשך לאחר המות, ונחת רוח גדול למת כשמספידים. וכן כשקוברים אותו בקבר ששלמו כסף מקדם, שהקבר שלו בקנין גמור, וכן מצבה ואזכרה שעושים על קברו, כל זה מביא לעלוי הנשמה ולכן האריכה התורה בזה.

וכן לומדים מכאן שצריכים ההורים להשתדל מאד עבור שדוך הבנים והבנות, ויפה שעה אחת קדם, שהרי אברהם אבינו השביע את אליעזר מאיזו משפחה יקח, ונתן לו כסף, מתנות וכבוד גדול כדי שהכלה תסכים לבוא מיד. וכן מבחן החסד שעשה אתה אליעזר, כל זה מלמדנו שנושא השדוכים צריך פרסום ועידוד רב.

ושני הנושאים קשורים זה בזה. אדם מתחתן כי יודע שסופו למות, ומבקש להשאיר את זרעו אחריו ויש לו בזה נחת רוח. ומרן שליט"א פסק (בביע אומר חלק ח' עמוד שיט), שאין דין כבוד הורים בשדוכים כשזה על פי דעת תורה. ואדרבה, חובת ההורים לעזר להם להנשא בהקדם. ולכן אמרו חז"ל (ברכות לא) בחתנה של אחד החכמים, השיר המיוחד היה "אוי לנו כשנמות", כי בחתנה חושבים על זה שצריך שארית בעולם הזה, כי דור הולך ודור בא.

ומכאן יש ללמד: כמו שיש מצוה גדולה של חברא קדישא, שזה חסד של אמת למתים, ועבודתם קדש. כך צריך חברא קדישא, כלומר חברים קדושים, שיעשו חסד של אמת עם החיים לעזר ולסיע, לחזק ולעודד בכל מיני דרכים לשם שמים בלבד! וגם בעניני שדוכים חשוב מאד שבכל קהלה וקהלה יהיו אנשים מתאימים, שיראת שמים טהורה על פניהם, וישימו עין טובה על כל הצעירים והצעירות, לכון ולהפגיש אותם למטרת נשואין.

תדע, שחז"ל הקדושים (תענית כו): קבעו לעשות שדוכים דוקא ביום הכפורים, שהעולם נברא לפריה ורביה. ויש לדעת: גיל הרוקות הוא גיל מסכן, מסכן ברוחניות ובגשמיות. לפני מאתיים שנה עשו "חרס" בירושלים שבחור רוק לא יגור בה אם עבר את גיל עשרים. ולכן האריכה התורה בזה כדי לדעת חובת כלנו לעזר למטרה זו עם הדרכה נכונה ודעת תורה צרופה (עין יביע אמר חלק ז' עמוד רלג).

כדי להצליח בשדוכים צריך לדעת כמה דברים:

א. צריך שדכן נאמן ירא שמים, שהוא יהיה גם איש קשר בין בני הזוג ובין המ, שפחות, שיודע להנעים את הדברים הטובים של שניהם. ולהיות בקשר אתם לאחר כל פגישה, כי יתכן שכל צד חושב שהצד השני לא רוצה ולכן מסרב לומר כן. והשדכן בחכמתו יודע להבהיר הדברים.

ב. תמיד כדאי לעשות פגישה שניה ואפלו שלישית. כי הרבה פעמים משתנים הדברים בפגישה נוספת, שאז יותר פתוחים אחד לשני. ויותר מבינים זה את זה.

ג. צריך השדכן לשים לב, שהבחור יהיה מסדר בפגישה, מלבש יפה, ומכבד את עצמו. ולפעמים אף כדאי לעורר את הבחור, שילבש בגד מסים וישים עניבה וקצת ריח נעים. וכמובן גם מהצד השני, ולא רק בלבוש, אלא גם ביפי. צריכה להקפיד ולהזהר שתהיה נאה במיוחד, על מנת להצליח בפגישה. וכל זה כמובן. השתדלות, והכל מהשמים. וכמו שרבי ישמעאל טפל בנערה אחת שלא הצליחה להנשא על ידי שעשה ותקן לה שן תותבת מזהב ומיד מצאה חן, והקימה בית נאמן בישראל. וזו ההשתדלות. ובכה רבי ישמעאל ואמר: "בנות ישראל נאות הן, אלא שהעניות מנולתן" (עין נדרים סו).

ד. גם כדאי לכוון אותם, על מה לדבר בפגישה ראשונה. כי לדבר מיד על עצמם, קשה, שעדין אינם פתוחים אחד עם השני. וכן ממעמי צניעות ודרך ארץ, ראוי לדבר בתחלה מסביב. למשל: על המצב הכללי במדינה, או על מקום העיר שגרים בה כמה תורה וישיבות קימות בה. וכן על מעלת גדולי ישראל. וכן על השקפות תורניות. או לפי איזה חכם ומורה הוראה מתנהגים בבית ועם מי מתיעצים, אלו נושאים כלליים שכדאי לשוחח עליהם. ואם זה מתקדם, גם הדבור מתקדם בפגישות הבאות באופן אישי יותר היכן אוהבים לגור, על תורה ועבודה על טיולים ומאכלים, ועם הפגישות מתקדמות השיחות.

לאחרונה פרסם מכתב של מרן רבנו החפץ חיים זיע"א. שכותב תלמידו הקדוש רבנו אלחנן וסרמן זיע"א השם ינקם דמו. בזה הלשון: והנני להודיע לרום הודו את אשר שמעתי מפה קדוש בעל חפץ חיים זצ"ל, כי מנהג העולם בשדוכין להתראות בטרם כל הוא שלא כהגון, כי מהראוי לאחר את ההתראות אחרי כל החקירות ודרישות משני הצדדים, וכל

פרטי הדין ודברים שבין הצדדים. ואחר כך, כאשר כבר השוו בכל הפרטים, אז יתראו ולא קדם. עד כאן לשונו.

ומכאן יש ללמד קדם הפגישות על המצב הכלכלי של ההורים, כמה יכולים לעזר, ולשתף בענין את הרבנים הקרובים להם, אם יוכלו לסייע למטרה זו. וכן אם יש הקפדה ממש על מקום מגורים, וכן בענין הלבוש וכסוי ראש, ורק אחר כך להפגש. כדי למנוע עגמת נפש משני הצדדים ושומע לעצה חכם.

ו. שמעתי מפה קדוש של הגאון הצדיק רבנו אלעזר אביחצירא שליט"א, נכד רבנו הקדוש המנורה הטהורה באבא סאלי זיע"א, שאמר, כיום המצוה הגדולה לקים מצות צדקה לעזר להכנסת כלה, ועל ידי זה מסייעים להקים בתים נאמנים בישראל. כי יש דרישות כספיות משני הצדדים, והוצאות רבות וקשה לעמוד בנטל הכבד, והמסיע להכנסת כלה, הרי זה במקום הוצאת המת (עין כתובות יז). ומכאן יש ללמד שיש חיוב על בני המשפחה הקרובים והרחוקים לסייע למשפחותיהם להשיא את בנותיהם בכבוד גדול. ואם כל קרובי המשפחה ישתדלו לגייס אלף דולר, הרי זה מקל על כלם וכלם עוזרים לכלם, וכלם מקימים בתים לתפארת. ובזה מקים את דברי הנביא (ירמיה כט, ו) "קחו נשים והוליזו בנים ובנות, וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים ותלדנה בנים ובנות". וחז"ל (כתובות נב:) דרשו בפסוק זה שיש מצוה לעזר בכסף ותכשיטים כדי שיוכלו להנשא.

ז. דבר נוסף וחשוב מאד, שצריכים החתן והכלה לקבל הדרכה לנשואין, גם בהלכות טהרת המשפחה וגם הדרכה מעשית של כבוד הדדי בין בעל לאשה, וחיי אישות מתקנים על פי דרך התורה הקדושה.

חזק בעניני צניעות

כתוב בתורה (דברים כג, טו) "כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך, והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך". כלומר, בזכות הקדשה במחנה ישראל, זוכים לישועה מהאויבים, וברכה והצלחה בחיי יום יום. ועין לחז"ל (סוטה מח.) שבדורו של רב הונא הקפידו מאד על קול זמר שלא לשמע, והיה שפע גדול מהשמים על המחיה ועל הכלכלה, עד שהיו מוכרים מאה אוזים בזוז ומאה סאה חטים בזוז ולא היו קונים. ובדורו של רב ח, סדא לא הקפידו על זה כל כך, ורצו לקנות אוז בזוז ולא מצאו. ומכאן לומדים שהשפע יורד לעולם לא על ידי תכנון של שר האוצר, או השוק האירופי המשתף, אלא בזכות הצניעות. ועין בספר אני חומה (חלק ב' עמוד שטו) שהביא בשם הגאון רבי שמואל וואזנר שליט"א, שרב הגיטין המחיבים, במחנינו, הוא

מחמת מקומות עבודתן של הנשים, עין שם. ובעוונותינו הרבים רק בבית
הדין הרבני בתל אביב, כל יום למעלה מעשר זוגות מקבלים גט. (כד

אמר לי הסופר כותב הגיטין רבי שלמה לוי הי"ו מחולון). וידועים. דברי
המהרש"א (שבת לג.) כל מקום שבש"ס כותב עברה, הכונה זנות. למשל: כל
הממרק עצמו לעברה, חבורות ופצעים יוצאין בו (שבת לג.). וכן מאמר חז"ל
(גימין נו:) תפש אשה בידו ועבר עליה עברה. וזה מדרכי הצניעות והעדינות,
הנעימות והקדושה שבדברי חז"ל. עד שאמרו, (שבת לג.) בעוון נבלות פה
צרות רבות וגזרות קשות מתחדשות, ובחורי שונאי ישראל מתים,
יתומים ואלמנות צועקין ואינן נענים, עין שם. ונראה שגם לספר ספורי
תועבה על אחרים, או לדבר בשפה של הרחוב הרי זו נבלות פה, ויש
להזהר בכך. וראיה ממדרש רבה (פרשת בלק) שאמר בלעם לאתון "כי
התעללת בי", וכתוב במדרש שם: עובד כוכבים אף על פי שמדבר בלשון
הקדש, לשונו סרוח. כלומר, שמנבל את פיו. ומרמז במלת התעללת, כמו
שכתוב בפילגש בגבעה (שופטים יט כה) ויתעללו בה כל הלילה. וכן במדרש
רבה (רות פרשה ו) אמר רבי ברכיה ארורים הרשעים, שהרי אשת פוטיפר
דברה עם יוסף בנבלות פה, אבל רות הצדקת אמרה לבעז ופרשת כנפך
על אמתך. וכן במדרש רבה (סוף פרשת שמות) אמר על עם ישראל "נרפים
אתם נרפים", אמר רבי שמעון בר יוחאי ישתחקו עצמותיו של פרעה,
שנתכון לשון טנוף כגרף של רעי ולשון נאוף, והוא ע, צמו מטנף וישראל
קדושים. וכן נח היה צדיק והתנהג בצניעות גדולה, וזכו נח ובניו שהשם
יתברך הבר אתם כמבאר במדרש רבה (פרשת נח). שאמר לו השם יתברך
צא מן התבה אתה ואשתך, ונח לא יצא עם אשתו, אלא ויצא נח ובניו
מפני הצניעות, וזכה מיד לרוח הקדש. כמו שנאמר שם: ויברך אלקים
את נח ואת בניו ויאמר להם. צא ולמד כיצד נזהר יוסף הצדיק כשהבר
עם אותה גויה מרשעת. אמר לה ואיך אעשה הרעה הגדולה הזו. את
וחטאתי לאלוקים, ולא אמר ואיך נעשה, אף שגם הגויים מצווים על
עריות ובפרט אשת איש (עין קדושין יג: וסנהדרין נו:). אלא כדי שלא להראות
שיש לו קשר עמה, הבדיל עצמו אף בדבור עמה ואמר ואיך אעשה. ואת
צנועים חכמה.

ומכאן יש ללמד, כשיש הכרח לדבר עם אשה ואפילו בטלפון, שלא לדבר
בלשון שיש קשר או חביבות או יחס רגשי וכיוצא בזה, אלא ברצינות,
אבל בכבוד גדול. וכשמדבר עם אחרים בודאי שלא להשתמש במלים של
הרחוב, ובודאי לא מלים הגורמות הרהורי עברה חס ושלום. למשל: "מי
שנכשל בעברה", זה לשון צניעות. וכן אשה שהתעברה עדיף מלומר אשה
שנכנסה להריון או נקלטה וכיוצא בזה, כלשון העולם. ובודאי שלא צנוע
לומר אשה ערומה, אף שמפרש כן בחז"ל (מגילה יב:). שאותו מלך טפש בקש
שהמלכה ושתי תבוא ערומה. לנו הקטנים, עדיף לומר שבקש ממנה לבוא
בלי צניעות בלל, וזהו משפט צנוע. ובודאי שמיתר לומר בדיני טהרת
המשפחה שלאחר הברכה מתפשטת ומובלת, אלא עדיף לומר לאחר
הברכה מסתדרת וטובלת. וכן ראית דם ומציאת כתם. בודאי עדיף
מלומר קבלה מחזור, ומצאה דמום קל. ובקצור ראיה, ומציאה, כמו

קנחה ובדקה והכל בקדשה. ומאידיך המלה וסת אין לה משמעות מיחדת לראית דם (עין נדה סג.), כי גם באפן כללי קימא לן שנוי וסת תחלת חולי מעים (כתובות קי.). וכבוד ראש ישיבת כסא רחמים שליט"א כתב באור תורה על מרן שליט"א, שנוהר מאד שלא להשתמש בשפה המודרנית והלועזית של הרחוב. וכן רבנו הגאון איש מצליח זיע"א לא היה אמר את המלה "אנצקלופדיה", אלא "אוצר מלים". ועל אחת כמה וכמה שלא לומר מלים כאלו שמשמעותן חסר צניעות. וזכר לדבר דברי חז"ל (ערובין נג.) בני יהודה שהקפידו על לשונם נתקימה תורתם בידם. ועין (קדושין ע) משא ומתן ארך בין רב יהודה לרב נחמן על זהירות בלשון. וכן (שבת לב.) בעוון שני דברים עמי הארצות מתים, על שקורין לארון הקדש ארנא, ועל שקורין לבית הכנסת בית עם. ופעם אמרתי לעם הארץ שבנה סכה ואמר להרכיב את הדפנות כמו זכר בתוך נקבה, שאין זו צניעות, וזו נבלות פה. אלא יש לומר: להרכיב אחד בתוך השני. ואשרי מי שזוכה לפה קדוש (ועין פסחים ג.).

והנה קימא לן, ספק דרבנן לקולא, ספק דאורייתא לחמרא. ונראה שבעניני צניעות, ספק צניעות לחמרא. כלומר כל ספק או חשש ודמיון לחסר צניעות, יש לה, חמיר בו. וכדברי חז"ל (חלין מד:) הרחק מן הכעור ומן הדומה לו. (ומצינו "מכער הדבר" בעניני עריות ביבמות כד: ועין לרבנו החפץ חיים (כלל ו) באר מים חיים אות יד.) וזוהי שיטתו של מרן רבנו הגדול בעל יביע אמר וטהרת הבית שליט"א, שלפי גדלותו העצומה בתורה ויראת שמים, אינו חושש להחמיר בהרבה הלכות ולא שם לב ללעג השאננים. ובעניני צניעות הוא המחמיר הגדול. כמו כסוי ראש לנשים (יביע אמר חלק ה' אבן העזר סמן ה), וכן גרבים שקופות לנשים שאסור בהחלט (יביע אמר חלק ו' עמוד ק). וכן חכם המברך אשה. שלא יניח ידו על ראשה ממש אלא באויר, אף שהבן איש חי התיר זאת, בדורנו צריכים להחמיר. וכן שלא תנשק יד החכם (טהרת הבית חלק א' סוף סימן א). והיסוד הוא בין בעל לאשתו להקל עד כמה שאפשר, ולא להחמיר עליהם, ובפרט בענינים המפרשים בהלכה לקולא בהלכות טהרת המשפחה וכיוצא בזה. וכן שתקשט עצמה בבית לכבוד בעלה, כמו אשתו של אבא חלקיה שהיתה מתקשטת לפניו כשמגיע לביתו (עין תענית כג:). ומאידיך, להחמיר עד כמה שאפשר כשיוצאת החוצה. והצבור הכללי בעוונותינו הרבים עושה להפך, בבית נראות פשוטות, ובחוץ מקשטות. ודעת התורה הקדושה, בבית מקשטות כמה שיותר לכבוד בעלה, ובחוץ כמה שפחות. ונראה, שבהלכות צניעות וקדשה יש להחמיר הרבה יותר מכשרות במאכלים, כי בהלכות כשרות יש הרבה התרים המבססים וברורים בהלכה, כמו בכשרות עופות שעשו להם זריקות, או כשרות הגילטין, וכן חלב עכו"ם, וכן תמצית יין שרף הנקרא קרימו טרטור שהתיר האיש מצליח זיע"א על סמך דברי מרן בבית יוסף בשם הראשונים, עין שם. וכן ספקות וספקי ספקות שעשה מרן שליט"א ביחווה דעת להתיר לפעמים חששות של בשולי גויים (ועין ספר עליה בזה). אבל בהלכות צניעות גם אם יש מקום להקל, צריך להחמיר. למשל: בדין יחוד, אם בעלה בעיר אין אסור יחוד, וכן כשיש מפתח אצל שכנים וכיוצא בזה אף שאינה נשואה כעת, ועם כל זה כדאי להחמיר כי זה לא

צנוע להיות בבית עם אשה זרה. ועין פרוש רש"י על התורה (פרשת במדבר) שמושה רבנו היה צריך לספר את שבמ לוי מגיל חדש, ולא רצה להכנס לביתם אף שהיו כלם שמחים לזכות ולראות כיצד גדול הדור ונביא ה' משה רבנו מגיע לביתם לספר את בני המשפחה מגיל חדש, והיו מציעים שמיח אדם לכבודו, ובודאי לא היה חשש של יחוד וכיוצא בזה. והשם יתברך הסכים אתו, ובת קול יוצאת מן האהל ואומרת כך וכך תינוקות יש באהל זה. כי בהלכות צניעות גם כשמתר, עדין קים חשש של הרהורי עברה לנו הקטנים, ולכן יש להחמיר. ואם משה רבנו כך, אנו הקטנים על אחת כמה וכמה. וכדברי הבית חדש המפרסמים (יורה דעה סימן רס) שבאר, למה האריך הטור לכתב ולדרש על מצות וקדשת ברית מילה, מפני שעקר המצוה להיות עליו אות ברית קדש לשמר את כל גופו מכל ממאת עריות. והנה הרבה נכשלו בעוון זה לממאות אות ברית קדש בעריות, וביחוד בבנות הערלים ומולידין בנים לעבודה זרה, וגם רבים נכשלים עם נשים פנויות בנדתן, ולכן האריך הטור בדרוש המלה שלא יהיה פוגם אותה, ויהיה דבוק עם קדשת שמו יתברך ומצלת אותנו מדינה של גיהנום. וכשפוגם אות ברית קדש נובק אל החיצונים והוא מחזיק גלותינו בין האמות, עין שם. והרי זה דומה להלכות לשון הרע שפסק רבנו בעל החפץ חיים זיע"א, בספר שמירת הלשון (כלל ב) אף שיש לפעמים התר של באפי תלתא שצריך למנוע כי צריך הרבה תנאים לכך. ועוד, שאחרי הכל הרי זה דבור רע ומה יש לנו להשתמש בזה. והרי זה דומה לדברי המרדכי (בבא מציעא סימן רנז) שכותב על דברי הגמרא (בבא מציעא ל:): ואת המעשה אשר יעשון זו לפני משורת הדין, שיש חובה על יהודי לעשות לפני משורת הדין אם יש לו אפשרות לכך. כגון עשיר שמצא אבדה שאין בה סימן שעל פי הדין הרי אלו שלו, אבל אם המאבד עני והמוצא עשיר כופין אותו להחמיר ולעשות לפני משורת הדין. (ועין בבא מציעא כד: פג.). ואף שבחשן משפט (סימן רנט) נפסק להלכה דלא כהמרדכי, וטוב וישר לעשות לפני משורת הדין, אבל אין כופין על כך, נראה שבהלכות צניעות מורים לאסור, וכופין על כך עד כמה שאפשר, וספק צניעות לחמרא. וזה קדוש השם שכותב הרמב"ם (סוף פרק ה' מהלכות יסודי התורה), הפורש מעברה לא מפני דבר בעולם, לא פחד, ולא יראה, ולא לבקש כבוד, אלא מפני הבורא ברוך הוא כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת פוטיפר, הרי זה מקדש את השם. ואשרי מי שמבין זאת.

גם לרבות בענין שמירת העינים, שכידוע צריך להזהר בזה מאד, וכמה כתבו בספרים הקדושים על ענין שמירת העינים. ויש מצוה וחובה על האשה עד כמה שאפשר שלא לצאת החוצה, ובודאי שלא להסתובב במקום שהאנשים מצויים. ואף לבא לבית כנסת אינן חיבות כלל. ובפרט בנות ונערות, יתכן שאסור להן לבוא לבית הכנסת, אם יש חשש של הסתכלות מצד הצבור או בכניסה וביציאה. ואשה בעזרה מנין? (קדושין נב:). אלא אם כן באות לשם שעורי תורה והרצאות תורניות מפי רבנית מסמכת המקפידה על כל כללי הצניעות ובעקר כסוי ראשה על פי ההלכה, ולבוש צנוע ולא מודרני, שבזה משמשת דגמא אישית של צניעות ויראת

שמים. ובודאי שצריכה להזהר מלשמע חכם המרצה ודורש לנשים בלבד, אלא אם הוא ירא אלקים מרבים, וגדולי הדור שליטי"א המליצו עליו.

ושמעתי פעם מפי הרב הגאון המפרסם המוהל הממחה הרב רבי יעקב טראב זצ"ל, ששאל את כבוד ראש הישיבה מרן רבנו בן ציון אבא שאול זיע"א, אם כדאי לדרש בפני נשים בשבת במושב זקנים אשר בשכונתו, שכונת יד אליהו בתל אביב. ואמר לו בזה הלשון: "אין הצר שיהיה בנזק המלך", כלומר הנזק גדול יותר מהתועלת ואסור. ואשרי אותן נשים צנועות שיודעות ומבינות שאין זה מדרכי הצניעות לשבת מול איש זר ולשמוע ממנו. ועל אחת כמה וכמה שאנחנו הגברים צריכים להזהר בשמירת העינים בכלל, ובדבור עם הנשים בפרט. ועין לחז"ל (סנהדרין פח): שאמרו, איזהו בן העולם הבא, ענותו, ושפל ברך, שיף עייל שיף נפיק וכו'. ואם הוא כבר ענו, וגם ושפל ברך, מה נתוסף בו כשהוא שיף עיל. אלא נתוסף בו ענין שמירת העינים כשנכנס ויוצא, נזהר מאד ומתנהג בחכמה, ויודע להסתדר כדי לשמר על עיניו. וידוע שתחלת קלקולו של אותו האיש (יש"ו) שהיה תלמיד רבי יהושע בן פרחיה, התחיל מזלזלו בשמירת העינים. ובזה מובנים דברי חז"ל (ברכות סב): שאביי הזהיר את תלמידיו כשהולכים ברשות הרבים שלא יביטו לצדדים, אולי יושבות שם נשים ואין זה צניעות. ובודאי היו שומרים על העינים, אלא מחמת חשש כל שהוא צוה אותם בהנהגה טובה כזאת, להשתדל שלא להיות סקרן ולא להביט איפה שלא צריך. וכמו שהזהירו חז"ל (בבא בתרא ב): שלא להסתכל על שדה חברו, שלא יזיקנו בעין הרע. וזוהי מדה טובה מאד לשלט על העינים כמו אברהם אבינו עליו השלום, שנאמר עליו (בראשית כב, ד) "וישא אברהם את עיניו" ולא מכח עצמן. ובזה מובנים דברי חז"ל (פסחים קיג): לפי גרסא אחת, "אל תרבה בגגות". ובאר בספר בן יהודע שם, שלא למיל בגגות לרוח היום, כי הגג מקום גבוה והאדם צופה ומביט משם על בתים אחרים, ואפשר שיראה מרחוק אשה עומדת בביתה עוסקת באיזה עסק ואין גופה מכסה כראוי, והוא מסתכל בה ויבוא לידי הרהור ותאוה רעה. גם יזדמן נשים שוטחות בגדים אחרי הכבוס וזרועותיהן, מגלות, והוא רואה מן הגג ומהרהר, עין שם. ואמרו חז"ל (עבודה זרה יח): יש קונה עולמו בשעה אחת, כלומר בפניה אחת שמפנה ראשו ועיניו ולא מסתכל איפה שלא צריך, ופעם ראיתי במדרש רבה, אם חכם מורה הוראה מקבל נשים ועונה על שאלות, שיזהר מאד לשמר על הקדשה ועל הצניעות, ולהתייחס אליה כמו אל הבת שלו, שאין שום השפעה אחרת, ואם לא אסור לו. והדברים נוראים ומפחידים מאד מאד, ואוי לנו מיום הדין ומיום התוכחה.

ומכאן יש ללמד עד כמה יש להחמיר בדיני צניעות, כי ספק צניעות לחמרא. וספק צניעות, אין הכונה כשיש מחלקת בפוסקים אם זה צנוע או לא, אלא לאותו מעשה ואותו ענין המזדמן אצל האדם וחושש מאד מיצר הרע, שבזה כדאי לו להחמיר ולהזהר מאד אף שיימתר מצד עקר הדין. למשל: אם אשה באה לפני החכם למכר חמץ בערב פסח, יימתר לחכם לחשש לעצמו ולא לעשות אתה קנין סודר ביד עבור מנוי שליחות

למכירת חמץ, שהרי הקנין לא מעכב והצניעות מעכבת. ויתכן שעדיף למכר לה חמץ דרך הטלפון. וכן כשנפגש החכם עם בני הזוג ומברך את בנם, וכי חייב לשאל את שם האשה כדי לברכו? גם אם יברך את הבן בשמו או בשמו ושם אביו הרי זה מועיל. נכון שיש אומרים שעדיף שם האמא, כאן הצניעות עדיף. ובזכות הקדשה הזאת בודאי שהברכה תועיל יותר. וכמה כואב לראות אותם אנשים "חכמים" בעיניהם שבודקים בשמות ומדברים עם נשים ביחידות וחוקרים אותן, ובסוף אומרים אות פלונית בשמה לא מתאים וכו' וכו', וכל דבריהם בטלים ומבטלים. והצניעות והקדשה שלא חוקרים ולא מרבים לדבר עם האשה, שוות שבעתים, ויכולה היא להגן בעזרת השם יתברך. וגם הטוענים על קצור שם, שאסור לקרא אלי קצור מאליהו או בני קצור מבנימין, וכי הקורא לו כך יש לו השפעה שמהשמים יקצרו לו בשפע ודאי ששוה הצניעות כהנה וכהנה מאותה הקפדה. ואדרבא יוסף הצדיק קצר את שמו של בנימין. ואמר לו "אלקים יחנך בני". והיה איש אחד "חכם" בעיניו ובודק בשמות וכו', ואמר לי הרב המקבל רבנו בניהו שמואלי שליט"א, שהוא משגע. ואותם המעינים בכתבה ומגלים דעתם לשבט או לחסד, אסור לסמך עליהם כי אינם מבינים כלום, ולא למדו אבן העזר מימיהם. ואמר לי כבוד הגאון רבנו יוסף בר שלום שליט"א רבה הראשי של בת ים, שהיו חכמים בעיניהם שפסלו כתבה כשרה, ונתנו להם כתבה פסולה. ובכלל, מנין לנו שכל הבעיות בגלל השמות והכתובה, עדיף להתחזק בלמוד תורה ויראת שמים, ומדות טובות, ובפרט שמירת הלשון ושמירת העינים וזה מיסודות האמונה שהכל תלוי בדברים אלו בלבד. ומצינו בתנ"ך שאמר סיסרא ליעל כשנכנס לאהל, שהיא תעמד בפתח "והיה אם איש יבא ושאלך ואמר היש פה איש ואמרת אין" (שופטים ד, כ). והסביר המלבי"ם שם, כי אין זה מדרך המוסר להכנס לבית אשה כשאין איש שם. וגם מכאן לומדים על הצניעות. ובודאי שעדיף לעשות קניות בחוץ על ידי האיש ולא על ידי האשה, והוא מדרכי הצניעות. ואפלו לשפך הזבל מהבית לרחוב, עדיף על ידי האיש. גם מחמת שזה כבוד וזה תפקיד של האיש. ובעקר מטעמי צניעות, כמה שפחות לצאת החוצה. ונשים צנועות בודאי שאינן מסתובבות ואינן מטילות ומפטפות בגנים צבוריים וכיוצא בזה. ומי שזכה ראה בירושלים עיר הקדש את חכם ששון לוי זיע"א, שהיה חכם ומקבל ובא לשוק לערך קניות לכבוד שבת קדש, ואת מרן ראש הישיבה הגאון המפרסם רבנו יהודה צדקה זיע"א, מחזיק עוף בידו בשכונת הבוכרים בירושלים ובא לשוחט. ועין לחז"ל (עבודה זרה לח). מניח ישראל בשר על גבי גחלים ובא עובד כוכבים ומהפך בו עד שיבא ישראל מבית הכנסת ומבית המדרש ואינו חושש, שופתת אשה קדרה על גבי כירה ובאה עובדת כוכבים ומגיסה עד שתבוא מבית המרחץ או מבית הכנסת. עין שם. וברי"ף הגרסא או מן השוק. ובודאי היו לפעמים סבות חשובות לאשה לצאת מהבית כפי הצורך. אבל באפן כללי האיש הוא שר החוץ, והאשה שרת הפנים. ושמעתי מבני עדתינו, שבאפגניסטאן היהודים שם היו מאד צנועים, ואם רואים אשה ברחוב מסתמא הולכת לבית המרחץ. וכלשון הש"ס הנ"ל, ואני מתפלא על אותם חכמים ומורי

הוראה אשר מחמירים מאד בעניני כשרות ושמייטה, ואף הופכים את העולם שיהיה כשיטתם דוקא. וכן בעניני טהרת המשפחה, מחמירים ומפרידים ומרחיקים בין בעל ואשתו, ואומרים שזוהי דעת תורה צרופה המסורה לנו מהורי דורות. והם מבני התורה החשובים. ומאידך, בעניני צניעות וקדשה שהדברים כל כך חמורים ומסבכים לכל הדעות, והתקלות קשות ונוראות, ומי שקשור עם הצבור ויורד אל העם רואה את זה יום יום, כאן שותקים. שרים עצרו במלים, וכף ישימו לפיהם. וכשיש כנס התעוררות וחיבים לעורר על הצניעות, מעוררים ברמז ובקצור ולא מפרטים ממש מה פרוץ באמת. ודעת התורה הצרופה של מרן שליט"א, היא ההפך הגמור. דהינו להחמיר בעניני צניעות עם כל העולם, ו, להחמיר בעמל תורה ויראת שמים מדות טובות וזכוי הרבים, ולרדת אל העם כמו אלקנה בשעתו ולקרב את ישראל, לאבינו שבשמים, ומאידך, להקל בדיני מהרת המשפחה בין בעל ואשתו. ואני רגיל לומר בשעורים בטהרת המשפחה שהשואלים מורי הוראה, יאמרו לו שמבקשים פסק הלכה לפי הספר טהרת הבית של מרן שליט"א ולא דעות אחרות, ובודאי לא חמרות נוספות. וכדברי חז"ל (יבמות סג.) דינו שמגהלות בנינו ומצילות אותנו מן החטא. ופרש רש"י "הרהור עברה", והבן. וכל זאת אני כותב לאנשי שלומנו וחברים ותלמידים המקשיבים לקולנו, כדי שנמשיך להתחזק בשיטתו של מרן שליט"א ועל ידי זה נזכה לראות משפחות משפחות של תורה ויראת שמים, צנועות ובעלות מהות טובות. ויקים בנו (ישעיה מט, ג) "ויאמר לי עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר".

מספרים על חכם אחד שהיה צדיק וירא שמים באמת ועוסק הרבה בשלום בית, אוהב שלום ורודף שלום והכל מתוך אהבה ואחוה שלום ורעות. וכשהיו באים בעל ואשה לפניו, היה מקפיד שהאשה תשב בצד שמאל, והאיש בצד ימין, ולא הבינו למה. ופעם ישבו לפניו להפך, ובקש מהם להסתדר, האיש בימין והאשה בשמאל. והיו כאלה שחשבו, אולי זה לפי הקבלה ימין זה חסד, ושמאל גבורה, ורבנו האר"י זיע"א אומר שאיש זה רחמים ואשה זה דין. אבל לאחר שנפטר מן העולם התפרסם ברבים שלא זו הסבה. אלא סבה אחרת, והיא, שאותו חכם לא היה רואה בעין שמאלית כלל. ולכן הקפיד מאד שהאשה תשב בצד שמאל, והאיש בימין, והוא עומד עליהם ומשוחח ומחזק ומרבה שלום, והכל בצניעות גמורה. ואף מדבר עם האשה ואף אחד לא מרגיש את מעלתו הגדולה בשמירת העינים. וזוהי גדלות של בן תורה אמת, בחיצוניות, מתנהג כמו כלם, והוא קדש קדשים לתורה ויראת שמים. וידוע מה שהסביר הגאון איש טצליח את הגמרא (מגלה כג.) הכל עולין למנין שבעה ואפלו קטן ואפלו אשה, אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בתורה מפני כבוד הצבור, שהכונה מטעמי צניעות. ואנו מה נענה אבתרייהו. ואנחנו משתדלים לעשות את שביל הזהב, כמה שפחות לדבר עם נשים זה מול זה, וכפי הצרך לדבר עם אשה בטלפון כדי לענות בשאלות בהלכה וכיוצא בזה. ובפרט בעניני טהרה שלפעמים הבעל לא יודע להסביר הענין, והכל בצניעות ובדרך ארץ. קצר ולענין, מבלי. הקדמות, ומבלי לדעת מי השואלת ומה שמה וכיוצא בזה, והכל לשם שמים. והשם יתברך ישתבח

שמו יודע שהדורות יורדים, ולכן נתן חכמה לבני אדם ליצר טלפון וכיוצא בזה, כדי לחזק ולשמר על הצניעות כמה שיותר. ואם כל החכמים לא ידברו עם נשים בטלפון, מי ישיב להן על שאלות בהלכה ובפרט מורה הוראה שהצבור זקוק אליו, בודאי שאסור לו להחמיר בזה. ואם אשה מאריכה סתם בדברים, אין צורך לפגע בה, אלא לומר לה בפשטות: "אז מה השאלה" ואז תחזר לענין. ויאמר לקוצרים, ה' עמכם.

ויהי רצון שנזכה כלנו לתורה ויראת שמים טהורה אמן ואמן.

תיקון בימי השובבי"ם

כידוע גדל חובת הזהירות בקדשת הברית, באסור השחתה ושמירת העינים. וחטאת נעורים היא מהדברים הקשים שהתקון שלהם קשה מאד. ולפי דעת רבנו האר"י ז"ל זיע"א יש חובה קדושה להתענות ימים ושבועות כדי לתקן מה שפגם גם בגלגולים אחרים. ויש נוסעים לגולן ועושים שם גלגולי שלג כדי לתקן, ועוד ועוד תקונים כדי לזכך את עצמם ולחזר בתשובה.

אולם בדורות שלנו שירדה חלשה לעולם, קשה מאד להרבות בתעניות וסגופים כאלו, ודעת גדולי ישראל וראשי הישיבות שליט"א, שהעקר להרבות בלמוד התורה, שזה מכפר על הכל. וכלשון המשנה (פרק קמא דפאה) ותלמוד תורה כנגד כלם, גם כנגד כל התעניות. ועין משנה ברורה בבאור הלכה (סימן תקע"א), מה שכתב בזה. וכן דוד המלך אומר (תהלים פד, יא) "כי טוב יום בחצריך מאלף", ופרש רש"י יום אחד בלמוד תורה ובערב למות, עדיף מלהיות מלך אלף שנה. וחז"ל דרשו (שבת ל:): יום אחד של תורה עדיף מאלף קרבנות. ומרן שליט"א אמר: שעה של תורה עדיפה מאלף תעניות. וכן כתב מרן רבנו הסטייפלר בקריינא דאיגרתא עין שם. ומי שלא חושב כך, יש לו בעיה באמונה שאינו מבין ואינו מאמין במעלת וכח התורה הקדושה. ועין אור החיים הקדוש (פרשת שמות) שלאחר קבלת התורה גם אם חטא האדם עד שנפל בשער הנון של הטמאה חס ושלום, יש לו תקנה על ידי התורה הקדושה.

ובעצם, הסבה שיש חובה לעשות תעניות לדעת רבנו האר"י ז"ל היא כדי להמית את מלאכי החבלה שנבראו מחמת ההנאה גופנית של העברה, ולכן כדי להמיתם במקום תעניות עדיפה שבירת התאוות ושמירת העינים, וזוהי דרגה גבוהה של בן תורה כמו רבנו הקדוש ורבי יוסי (שבת קיח:). ולכן, דבר גדול עושה בן תורה ובעל תשובה שמדקדק בשמירת העינים, וגם כשהוא מתרחץ שומר על עיניו. וכשרוחץ גופו ורגליו, סוגר עיניו שלא להביט. ואיש כזה נכנס למקום טמא ויוצא קדוש ואשריו. ובדף המצרף בזה מבאר מהו התקון הכללי האמתי המתאים לבן תורה

ובעל תשובה בדורנו, כדי להשלים ולשבץ עצמו בדרגות שבקדושה ויצליח להתמיד הלאה כפי ההנהגות המצורפות ספר קטן זה. ועל דף זה חתמו ואשרו הרב הגאון מזכה הרבים בן של קדושים רבנו בן ציון מוצ י שליט"א והרב הגאון המקבל שידי רב לו בקבלה רבנו בניהו שמואלי שליט"א, ואשרינו שזכינו לכך.

תקון כללי בימי השובבי"ם לעוון הידוע

א. להרבות בלמוד התורה הקדושה, ללא דבורים ולא להביט אנה ואנה.

ב. להתגבר על התאוות והרצונות. ולהתחזק הרבה במדת הענוה, אהבת חסד, ובעקר לעזר לבני המשפחה.

ג. לאכל פעמים בשבוע שני וחמישי ארוחת צהרים בימי השובבי"ם, לחם שחר מאתמול עם כוס תה בלבד, ולברך ברכת המזון בכונה ובדמעות.

ד. פעם בשבוע להכין מאכל משבח הערב לחד, וכשאוכל חצי סעודה טרם ששבע, יפסיק מלאכל ונחשב לו כתענית.

ה. להתחזק מאד בשמירת העינים, ולקיים דברי חז"ל הקדושים (סנהדרין צב) כל המסתכל בערוה קשתו ננערת, ופרוש רש"י שם.

ו. ללמד כל יום מוסר חצי שעה, ולקרא עשרה פרקי תהלים. ולעין כל יום בדברי השלחן ערוך ומשנה ברורה בבאור הלכה (סימן תקעא), וספר פלא יועץ (ערך תענית).

הנני מצטרף לבל הנ"ל בן ציון מוצפי.

אני מצטרף לנ"ל שבתב מורה צדק הגאון רבי חיים רבי שליט"א בניהו שמואלי.

מודעה שהתפרסמה

מבצע לוחט לקראת החורף עד ביאת המשיח
בקרוב

כל החובשת פאה ארכה או מסלסלת או פאה לא מסרקת (פרועה) וכן פאה במראה טבעי או רחב וללא כסוי נוסף או פאה שיש בה זנב או קליעה ובין השאר פאה קצרה מאד, וגם פאה שחלק ממנה מתפזר לתוך הפנים בצורה מארכת ומכסה אותם בחלקם, או פאה ששערה מקרזל מאד,

ובכלל כל החובשות פאות המושכות תשומת לב, לכלן הזכות להשתתף במבצע:

כרטיס זוגי חינם כניסה לגיהנום מוקד הרשמה בחנויות הפאות הנ"ל.

המבצע כולל גם את הנערות והנשים היקרות המהלכות בנעלים מרעישות, או בבגדים צרים, הדוקים או קצרים. כגון, חצאית או שמלה המגיעה בדיוק עד אחרי הברך, וכן חצאית או שמלה עם שסע. או, בגדים בצבע אדם או שאר הצבעים הרועשים. וגם אלה הגורבות גרבים בגון העור, מחררות או שקפות הנוגדות דעת תורה דהינו לא. פחות מארבעים דנייר. וכן, המתקשטות באפור ובתכשיטים ברשות הרבים יתר על המדה, ושכחו כי;

כל כבודה בת מלך פנימה
נ. ב מדור משוכלל שמור לסוכני הפאות הנ"ל :

לידיעתכן!

אין צרך להדחף יש מקום בשפע לכלן, כל אחת תקבל חדר פנימי לעצמה, כולל "פנסיון מלא" ושאר "ההטבות" השיכות לירבעם בן נבט וחבריו שחטאו והחטיאו את ישראל.

אבל המעונינת שלא להשתתף במבצע, יש באפשרותה עוד היום לעשות תשובה אמתית, והינו; חרטה, ודוי, וקבלה לעתיד שלא ללכת יותר בדרכים הנ"ל וכדאי להתייעץ עם חברה יראת ה' או רבנית ידועה המבינה בענינים אלו. אנו תקוה שתוך ימים מעטים יסגר המבצע מחסר הענות

בתודה מחלקת המבצעים של גיהנום.

מעובד על פי דברי פוסקי הדור שליט"א

ובראשם מורנו הרב רבי חיים מצאנז זיע"א

מדין כל מי שבידו למחות וכו' נתפש על אנשי ביתו.

אם את מאמינה שיכולים לקלקל תאמיני שיכולים לתקן

[הלכות פסו אמונים מבני אדם \(תהלים יב, ב\)](#)

א. גם אם חברך מספר דברים שראו עיניו, הזהר מאד מלהאמין לו, אלא כבדהו וחשדהו, ובדק הדברים הימב לפני כן.

ב. כשם שהתורה פסלה אשה לעדות מפני שהדמיון שלה מפתח מאד ויתכן שאינה מדיקת בדברים, כך חברך כשמסית ומדיח נגד פלוני ואלמוני, יתכן שהוא לקוי בדמיון שלילי ואל תאמין לו.

ג. לא להאמין לאנשי תקשרת ועתונאים כי רבם ככלם רמאים ונוכלים, ואכזרים, וחלקם הגדול לא יודע פסוק "שמע ישראל", ובודאי אינם יודעים מהן תפלין ומה הם ארבעה מינים שלוקחים בחג הסכות. ומצוה לפרסם הדברים ואין בזה אסור לשון הרע כידוע.

ד. מצוה לדון לכף זכות, גם כששמעת מאדם נאמן תנסה לחפש עליו זכות. והנסיון הוכיח שכמה פעמים הדברים אינם מדיקים על פי ראית העין.

ה. אמר החכם: אם חברך נשבע על כל דבר כדי שתאמין לו, סימן שהוא שקרן גדול.

ו. ההולכים אחרי המודעות והפרסמת, הרי זה מחמת שמאמינים בבני אדם, וחז"ל אומרים לא להאמין בבני אדם שעושים מעשה בהמה.

ז. מי שרואה תכניות בטלויזיה, מסתבר שהוא לקוי באמונה ופסול לעדות, ובודאי שאסור לו להיות חזן בבית כנסת! (עין יורה דעה סימן קיט וכף החיים סעיף קטן מ).

ח. הוראת הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א, שטוב להחמיר ולהפריש תרומות ומעשרות גם כשיש חותמת "בד"ץ העדה החרדית". וכן היה נוהג הרב מבריסק זיע"א וכן אנחנו נוהגים. והכלל הוא: כל דבר שתלוי בך, לא לסמך על אחרים.

ט. מי שכל חייו אינם על פי התורה הקדושה, מסתבר שהוא חי בעברות. למשל: מי שאינו מתפלל כל בקר בצבור בשאט נפש (עין יורה דעה סימן שמה סעיף ה). וכן מי שאין לו רב או חכם המכירו אישית ומעיד על יראת שמים טהורה שבלבו, ממילא מסתבר שהוא חי בעברות. ועל אלה וכיוצא בהם נאמר (תהלים יב, ב) "כי פסו אמונים מבני אדם", ופרש רש"י: אפסו אמונים, מפני שאינם הולכים בדרכי התורה הקדושה. ואשרי המבין זאת.

(מאמר תגובה שפרסם בעלון אלי בעזרי, על תגובות שנתקבלו על מאמר שנכתבו בו כדברים הנ"ל)

בעלון שעבר פורסם בגנותם של התקשרת והעתונאים, שאסור להאמין להם כי רבם ככלם רמאים ונוכלים וכו'. וכן מי שרואה תכניות טלויזיה מסתבר שהוא לקוי באמונה ופסול לעדות ואסור לו להיות חזן בבית

הכנסת. קבלנו על כך הערות במכתב ובטלפון: איך אפשר לקטרג על עם ישראל, במקום לקים מצות אהבת ישראל ולקרב כל יהודי ויהודי. ועוד שמי שרואה טלויזיה למה הוא פסול לעדות ולמה הוא לא יכל להיות חזן? הרי גם ברחוב יש פריצות נוראה. ועוד, מי שעובר עברה כבר נהיה פסול לעדות? ועוד, שהדברים שנכתבו גרמו שהרבה חזנים מפחדים להיות שלוחי צבור ומה יהיה? ולכן באנו בזה להרחיב הדברים יותר להרבות כבוד שמים ולהגדיל תורה ולהאדירה. ידעתי שזה יגרם לתגובות מסימות על ידי מסיתים ועמי הארץ, אבל זוהי ההזדמנות לומר את האמת ולקיים את הפסוק (דברים א, יז) "לא תגורו מפני איש".

כידוע, מצוה לאהב כל יהודי ויהודי בעם ישראל ומקימים בזה במה מצוות עשה כל רגע ורגע, עשרים וארבע שעות ביממה. ואפלו רשעים גמורים מצוה גדולה לקרב אותם ולכבד אותם ולזכות אותם לתורה ויראת שמים. ואם באים לבית הכנסת מצוה גדולה לסיע בעדם כיצד להתפלל, שירגישו כמו בבית, ועל ידי זה יתקרבו לאבינו שבשמים. ובפרט בדור שלנו שחלקם הגדול כתינוק שנשבה, כידוע. ואחד האדמוריים זיע"א היה אמר: "הלואי שאנחנו נאהב את הצדיק הגדול כמו שהקדוש ברוך הוא אוהב את הרשע הגדול ומחכה לו שיחזר בתשובה!" ופעם אמרתי בשבת קדש בשעור תורה על נער אחד שחזר בתשובה והוריו עדין לא חזרו, וכשמגיע בשבת קדש לאחר שעור תורה ורואה את אמו בלבוש פרוץ עם סיגריה בפה ומבשלת קפה טרקי על הגז כיצד להגיב? צריך הנער לומר לאמו: "אמא, שבת שלום! אפשר, בבקשה, לאכל סעודה שלישית?" כך צריך להגיב, ובכלל, לא להתיחם לעברות שעושה האם, והזמן יעשה את שלו. אולם, כל זה בסתם רשעים לעצמם.

אבל, רשעים המסיתים אחרים נגד התורה על ידי מאמרים בעתונים מלכלכים ועל ידי סדרות הרצאות בטלויזיה וכיוצא בזה, אנשים כאלה מצוה לשנא אותם ולהפר עצתם ולפרסם את זה ברבים. ואין בזה חשש קטרוג על ישראל מפני שמכון לתועלת שלא להגרר אחרי רשעים שמסיתים נגד האמונה ונגד הדת ונגד גדולי ישראל. ועוד, קטרוג על ישראל, נאמר בנביא על ידי אליהו הנביא וכן על ידי ישעיה הנביא שדברו סרה בישראל לפני הקדוש ברוך הוא. אבל, כשמוכיחים את העם ומזהירים אותם שלא יטעו אחרי אנשים רשעים אין בזה קטרוג, ואורבא למצוה יחשב. ויש להוסיף, שיש הרבה אנשים עמי הארץ שחושבים בתמימות שצריך תמיד ללמד זכות ולא נזהרו מהרשעים, ודין גרמא שבניהם לא זכו ללכת בדרך התורה. אבל אהבת ישראל אמתית יש רק לגדולי ישראל ולמי שהולך בדרך התורה, שיודעים ביום כפור ובחגים ללמד זכות ולשבח לפני הקדוש ברוך הוא בדרשות את כלל ישראל, וכן בימי השובבי"ם, שיש תפלה מיחדת שיש בה למוד זכות על ישראל. אבל כשצריך להזהיר לברח מן המסיתים והמדיחים חובה לעשות כן.

ועין במשנה ברורה בבאור הלכה (סימן א"י) ומהרש"א (יבמות קט ושבת קטז).

ועין בספר שמירת הלשון לרבנו החפץ חיים (פרק ח' סעיף ה), שכותב שהמדבר אפיקורסות מצוה לגנותו ולבזותו, מפני שעל אנשים כאלה אין אסור לשון הרע גם אם הם תינוקות שנשבו, כי חובתנו להציל את עם ישראל.

ובעיני ראיתי גבאי בית כנסת נכנס לחנות בערב שבת קדש ובחיקו עתונים מלכלכים המלאים תועבה ואפיקורסות ואומר לי "שבת שלום" , ויתכן שדרך קריאת העלון אפשר להציל אותו.

ועין יורה דעה (סימן קנח), שבזמן בית המקדש היו הורגים אנשים כאלה כי הם הורסים את עם ישראל! ובעלון "אלי בעזרי" פרסמו אותם למען דעת כל עמי הארץ להזהר מהם. וזוהי התשובה לשאלה הראשונה שהרי אסור לקמרג והדברים ברורים. השאלה השניה, מי שרואה טלויזיה למה פסול לעדות? ובכן, דקדקנו לכתב "מי שרואה תכניות במלויזיה" , והכונה לא לעצם ה"חדשות" שרואים, אף שגם בזה יש חסר צניעות וכן דבורים שאסור לשמע. אבל ההדגשה היתה "תכניות" , דהינו למשל: סדרת הרצאות שבועיות על המדע המוכיח בטפשותו שהאדם בא מקוף, ומראים תמונות המתאימות מקוף ועד שמגיעים לאדם שנהיה חבר כנסת... והרי זה נגד האמונה שכתוב בתורה 'ויברא אלקים את האדם'! ומי שרואה דברים אלו ברור שהוא משפע ומכניס לעצמו בראש ספקות באמונה! ובפרט שמביאים שמות של מדען ופרופסור וכיוצא בזה, וכמו ארס של נחש חודר למחשבה. וכן על בריאת העולם שקים מליוני שנים וגם זה נגד האמונה. תכניות כאלה אסור לראות, ומי שרואה, כתבתי שהוא "לקוי באמונה"! כי אם היה כואב לו, הרי היה קם ושובר מכשיר טמא זה, כי אם היו צוחקים ולועגים על אביו ואמו במכשיר זה האם היה שותק?! איפה כבוד שמים! ועין ביורה דעה (סימן קיט) מי שלא מאמין בדברי חז"ל הקדושים דינו כמחלל שבת ועובד עבודה זרה, שדינו בעובד כוכבים ומזלות! ואם דינו כעובד כוכבים ומזלות ברור שהוא פסול לעדות!

וכן תכניות שלועגים בהן על גדולי ישראל ועל המצוות, האם אפשר לשתק על כך? וזו גם התשובה על השאלה השלישית: למה אסור לו להיות חזן? מפני שאיש כזה שרואה תכניות נגד אמונה ונגד תורה כיצד יהיה שליח צבור של הקהל?! הרי הקדוש ברוך הוא לא מרצה ממנו! וכי העקר שיהיה לו קול ערב או שמנגן נגון ירושלמי? העקר שתהיה לו יראת שמים טהורה! קדם כל "הראיני את מראיך" ואחר כך "השמיעני את קולך"! קול ערב בלי יראת שמים זה כמו קול עורב, לא שוה כלום!

ורבנו הגדול רבי עובדיה יוסף שליט"א, הוסיף שם בכף החיים (סעיף קמן מ): אלה שאינם מאמינים בדברי חז"ל רק במה שמסתדר להם לפי השכל, הרי הם כגויים לבל דבריהם ואין להאמינם כלל, ואין מצטרפין לעשרה! עין שם.

ולשאלה: גם ברחוב יש פריצות. התשובה פשוטה: כתבנו בגלל "לקוי באמונה", אבל באמת גם מי שרואה סרטים ותכניות תועבה במכשיר הטמא טלויזיה, הרמב"ם קורא לו "מומר לדבר אחד", ואין דומה מי שרואה ברחוב בדרך הליכה, למי שיושב במתכון לראות תועבה ולממא את עיניו ואת נשמתו. ובכלל, מי אמר שברחוב מתר להסתכל בכונה על פריצות? חס ושלום! גם ברחוב צריכים להשמר מכל משמר. ועין למרן שליט"א ביביע אומר (חלק ו' דף מ) שכתב: עצם הכנסת טלויזיה לבית היא אסור גמור לכל מי שמודה על האמת, ועתיד הוא לתן את הדין. וחזר שנית ביביע אומר (חלק ח' עמוד שטו) על חמרת האסור של החזקת מלויזיה בבית, עין שם. וזכורני לפני כשלשים שנה הבד"ץ בירושלים הטילו חרם על מי שמחזיק טלויזיה בבית, וכן הוסיפו שאסור לגור בשכנות אצלו. ומי לא מפחד מהחרם הנורא!!!

ומה ששאלו, שהרבה חזנים נמנעים עתה להיות שלוחי צבור בבית הכנסת כי הם מפחדים וחוששים. האמת שאני שמח על כך, והלואי שלא יתפללו כשלוחי צבור כל אותם האנשים החוזים בטלויזיה, רחמנא לצלן. וברוך ה', אצלנו בשכונת תל גבורים בחולון, לא יעלה ולא יבוא לתבה להיות שליח צבור מי שיש בביתו טלויזיה. ואשרינו שזכינו לכך. וכידוע מרן שליט"א פסק ביביע אומר בכמה מקומות: מי שבניו לומדים בבית ספר חלוני אסור לו להיות חזן בבית הכנסת! והגאון רבי שמואל וואזנר שליט"א בספר שבט הלוי פסק: מי שרואה טלויזיה והוא כותב תפלין וטויות, הרי הן פסולות!

ועין בגמרא (ברכות סג:) כי היכי דלא ליגררו בתריה. ויש להוקיע עד הסוף! ואם הרב הראשי הרב לאו שליט"א והרב אורי זהר שליט"א מדברים בטלויזיה זה לא אומר שמתר לראות, והרי גם לפני הבחירות גדולי ישראל פסקו שמתר לעסקני צבור לדבר במכשיר הממא כדי לקרב רחוקים עד כמה שאפשר, אבל זה לא מכשיר את הדבר.

אחד החזנים שהתקשר אלי שאל בטלפון: אז למה הדתיים שרפו את הדגל? זו שאלה נבובה שאינה קשורה לענין. ועניתי לו, שכל מעשה שרפת הדגל כבר התפרסם שזה שקר גם מצד התקשרות. ועוד, שבמקום להצטער על דגל שנשרף יש להצטער על השבת שנרמסת ועל הדת שנשרפת על ידם. וכל אלה הצופים במלויזיה להנאה, עוברים גם על דברי חז"ל שאמרו (נדרים לט:): "בכבודי לא מחיתם, בכבוד בשר ודם מחיתם". ואוי לאותה בושה אוי לאותה כלמה. וכמובן שגדולי הרבנים יודעים את כל מיני התועבה והאפיקורסות שיש בטלויזיה, ולכן זועקים וצועקים לבכות על כבוד שמים ועל הבנים שלהם שירדו מדרך התורה לדרך מקלקלת. ויש להוסיף, כי עצם הטלויזיה אינו מכשיר טמא מצד עצמו שהרי אפשר לראות בו באמצעות לויין את שעורו הקבוע של מרן שליט"א, וכן סרטי וידאו על ידי גדולי הרבנים וטובי המרצים בעניני תורה ויראת שמים, וכן הרצאת וידאו של הרב נויגרשל שליט"א על השואה, אשר שופכת אור של אמונה בנושא זה. אבל הבעיה הקשה שבמכשיר זה

מראים דברים נוראים שהם נגד האמונה ונגד התורה ונגד הדת ונגד גדולי ישראל. ואפלו סרט שלהם על השואה אסור לראות שזה מחליש את האמונה, ובפרט כשמראים יהודי זקן דתי מטל ברעב בצד הכביש ברחובות גרמניה הארוורה ומיד שואלים עמי הארץ: איפה ה' היה? אבל כשרואים כיצד מגיש את הדברים הרב נויגרשל, מבינים היטב שהשם יתברך היה בשמים והוא כון את השואה הכתובה בתנ"ך ובתלמוד הרבה הרבה שנים קדם.

ועכשו לסכום הדברים:

מה רע בטלויזיה?

א. עבודה זרה. כידוע, יש בתכניותיהם הרבה דברים שהם נגד האמונה והיהדות. וגם מסבירים את מצוות התורה בסלוף גמור וגורמים לצבור חלשה באמונה, והרי זו עבודה זרה ממש! והוסיף לי במכתב כבוד ראש הישיבה הרב נאמ"ן שליט"א, שהרואה תכניות אפיקורסיות העושות שחוק וקלות ראש מכל היקר והקדוש לעם ישראל, פשיטא שאין למנותו לחזן, קל וחמר ממה שכתב הרמב"ם בפרוש המשניות (פרק חלק סוף יסוד יג), עין שם. עד כאן תורף דבריו. והוסיף לי בעל פה גמרא מפרשת (ברכות כט.), כשחוששין שמא אפיקורסות נזרקה בו, מורידין אותו מהתבה. וכל זה מצוי במכשיר הטמא.

ב. גלוי עריות. כידוע, תכניות תועבה מצויות לרב במכשיר זה ואפלו בשעות היום. ויש בזה גרוי נורא של יצר הרע, ועוברים על הפסוק (במדבר טו, לט) "ולא תתורו", שהכונה כפשוטו לא לפגם העינים על ידי הסתכלות בכל צורה שהיא. ומי ששואל איפה כתוב שאסורה הטלויזיה, זו שאלה טפשית! ועין יביע אמר (חלק ו' עמוד מ) שכתב: "מראות הטלויזיה מלאות תועבות רעות".

ג. שפיכות דמים. כידוע, רואים שם ציורים ותמונות של הרג ושפיכות דמים ועל ידי זה מקבל טבע אכזרי. ופעם בתקשרת שאלו נער מאיפה למד לרצח? ואמר שראה כזאת בתכנית טלויזיה, רחמנא לצלן.

ד. ליצנות. כידוע, מרבים שחוק וקלות ראש ובפרט על עניני הדת והמצוות. וליצנות משפיעה מאד על האדם ומורידה ממנו יראת שמים. וכת ליצנים לא רואה פני שכינה.

ה. התחברות לרשעים. כידוע, על ידי ההסתכלות עם צורת הדבור שלהם והתמונות שברקע, מרגישים קשר לשדרן ומשתתפים אתו בהבנת הדברים, רחמנא לצלן.

ו. חרם. כידוע, הבית דין צדק בירושלים עשו חרם על הסתכלות במכשיר זה לפני שלשים שנה. ושמעתי ממרן שליט"א בזמנו, שהסתפק בהשפעת

החרם לספרדים. גם הרב נאמ"ן שליט"א העיר לי בענין החרם שאין זה פשוט.

ז. חשבון נפש. הכונה לעשות חשבון נפש. מי שראה טלויזיה שלשים יום, כל יום שעתים, כמה דברי חכמה והנהגות ועצות קבל מהם. ואחר כך ישתתף בשעורי תורה שלשים יום כל יום שעתים וימצא את ההבדלים, מה משתלם יותר ועל ידי זה ימצא גם את המטמון. ומכאן, הערה לאלה שמוכרים את המצוות בשבת קדש לעלות לספר תורה, שלא למכר את המצוה של "שליח צבור" בשום אופן גם אם זה מביא הכנסות לבית הכנסת, אלא הגבאי יתן לאנשים הגונים יראי שמים להיות שלוחי צבור.

וכידוע, כל אותם שמשקיעים את זמנם במכשיר הטמא הזה, אינם משקיעים ואינם נותנים תשומת לב לבית ולמשפחה, וכך גם מתפטרים מהילדים על ידי שמושיבים אותם לראות תכניות כדי להקל על עצמם, ואינם מקבלים חם ואהבה, וחסר להם בטחון עצמי. ועצה טובה למסלקים מכשיר זה מהבית, לקנות לילדים משחקים כגון דמקה ושחמט, משחקי קלפים על דיני ברכות, חכמי ישראל וכיוצא בזה המעבירים מסר של תורה ויראת שמים. וכן קלטות יפות להשמיע להם, ואפלו שני טיפים כדי לתת הרגשה טובה לכלם. ועל ידי זה מקבלים יראת שמים טהורה, שלווה ושמחה והכל על מקומו יבוא בשלום. ויש להוסיף: בגמרא (סנהדרין ק) מבאר מי שאומר "הני רבנן", "אלה החכמים" בלשון זלזול, נקרא אפיקורוס ואין לו חלק לעולם הבא. ופעם אחת רב פפא בלי כונה אמר בתוך שעור תורה "הני רבנן" (וברור שלא התכוון לזלזל) ועשה תענית (ועין רש"י בבא מציעא עג:). ובמכשיר הטמא לועגים על רבנים וגדולי ישראל. וכשנפטר כבוד קדושת האדמו"ר מחב"ד כמה לעגו על שיטתו ועל המשיח, וכמה לועגים על מרן שליט"א ועל הרב יצחק כדורי שליט"א. ובכלל כשלוועגים על בחורי ישיבה שלא עושים צבא הרי זה כמו "הני רבנן", שמזלזלים וגם מסיתים אחרים. ופשוט שענשם גדול מאד. ולכן מכשיר זה הוא האויב המסכן ביותר לעם ישראל, ואשרי המבין זאת.